

Всеукраїнська загальнополітична і літературно-художня газета

КРИМСЬКА

СВІТЛИЦЯ

<http://svitlytsia.crimea.ua>

№ 49 (1830)

П'ятниця, 5 грудня 2014 р.

Видається з 31 грудня 1992 р.

Ціна договірна

ВІД РЕВОЛЮЦІЇ ДО КРАЇНИ ГІДНОСТІ!

Голова Верховної Ради Володимир Гройсман Президент Петро Порошенко Прем'єр-міністр Арсеній Яценюк

На передньому плані — легендарний козак-депутат Михайло Гаврилюк

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ ПЕТРО ПОРОШЕНКО 27 ЛИСТОПАДА ВЗЯВ УЧАСТЬ У ВІДКРИТТІ ПЕРШОЇ СЕСІЇ НОВООБРАНОЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ VIII СКЛИКАННЯ. ГЛАВА ДЕРЖАВИ ЗВЕРНУВСЯ ДО ПАРЛАМЕНТУ ІЗ ПОЗАЧЕРГОВИМ ПОСЛАННЯМ «ПРО ВНУТРІШНЄ ТА ЗОВНІШНЄ СТАНОВИЩЕ УКРАЇНИ».

Великий український народ! Високостойні і вельмишановні новообрані народні депутати Верховної Ради України!

Високоповажні закордонні гості! Виклики і загрози, які сьогодні постали перед нашою державою, перед Україною, не стояли з часів Другої світової війни та повоєнної розправи з українським національним рухом... І водночас — унікальний шанс, який дуже відповідальний Український народ подарував Українській державі, вперше обравши до

Українського Парламенту проєвропейську конституційну більшість, — таких можливостей не відкривалося перед Україною ще ніколи. Такою є вичерпна характеристика внутрішнього і зовнішнього становища. І наше з вами завдання можна передати простою формулою: відвести загрози і використати шанс.

Цими днями українці відзначають річницю Революції Гідності, героїчного повстання проти тиранії. Минуло відтоді лише 365 днів, лише один раз Земля обернулася навколо Сонця.

Та, здається, пройшла ціла епоха — так сильно змінилася країна, так сильно змінюється світ навколо нас.

Завтра — рік після Вільнюсу, 28-29 листопада 2013 року у Вільнюсі Україна мала підписати історичну Угоду про асоціацію з ЄС. Але тодішній малоросійський режим зухвало намагався поховати європейську перспективу нашої великої європейської нації. Насправді ж, дискусія про вибір між Європейським і Митним союзами, на мою думку, була лише окозамилюванням. Я в цьому абсолютно переконаний. На той момент наші сусіди разом з п'ятою колоною всередині країни прискореними темпами здійснювали повний демонтаж Української державності.

Україну обплутували непосильними боргами. Цілеспрямовано, і зараз ті, хто сидить у цьому залі, можуть це підтвердити, зруйнували Збройні Сили України, українську армію. Спецслужби знищувалися під управлінням іноземних громадян. Проведи такий режим при владі ще два-три роки — від нашої з вами рідної України залишилася б хіба що вивіска. Такий історичний кінець ними вже був запрограмований. Проте Революція Гідності підірвала той пекельний комп'ютер разом із його діявольською програмою!

План тихої ліквідації України ми як народ України зірвали рік тому — і тоді ворог пішов на нас війною.

Військова загроза; замах на наш суверенітет, на нашу незалежність, на нашу територіальну цілісність; нехтування нормами міжнародного права з боку однієї з найбільших країн світу. Криза глобальної та європейської систем безпеки та спроби ще раз вдатися до історично збанкрутілої політики умиротворення агресора. Відсутність надійних гарантій зовнішньої безпеки, що не дозволяє нам повною мірою розраховувати на існуючі міжнародно-правові інструменти для захисту наших українських національних інтересів. Такими є головні виклики і головні загрози, які стоять перед нашою Україною.

(Продовження на 4-й стор.)

НАЙМИЛІШІ! НАЙРІДНІШІ! НАЙДОРОЖЧІ!

Нещодавно в 3-У (українському) класі Української гімназії м. Сімферополя пройшло чудове свято — День матері. День матері — міжнародне свято. В різних країнах воно припадає на різні дати. Але в більшості країн світу, в тому числі й в Україні, відзначають його в другу неділю травня. В Білорусі, наприклад, — 14 жовтня, в Грузії — 3 березня, у Вірменії — 7 квітня, в Польщі — 26 травня. В Узбекистані та Таджикистані День матері збігається з Міжнародним жіночим днем, його святкують 8 березня.

А от у Криму тепер наші школярі згідно з календарним планом виховних заходів відзначили його, як у Росії, в останню неділю листопада. Втім, ми впевнені, що наші мами заслуговують на те, щоб їх вітали не за календарем — один чи два рази на рік, а якомога частіше. От нашим третьокласникам і випала нагода, звичайно, з допомогою їхньої вчительки Олени Іванівни Михальської, у похмурий осінній день створити для своїх матерів справжнє — душевне, тепле, майже весняне свято!

(Продовження на 15-й стор.)

4 820157 940020 49

ЗАСНОВНИКИ:
Міністерство культури і туризму України,
Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка,
трудова колектив підприємства «Об'єднана редакція газети «Кримська світлиця»

За вагомий внесок у справу українського національного відродження, розбудову та зміцнення Української держави редакція газети «Кримська світлиця» нагороджена медаллю Всеукраїнського товариства «Просвіта» «БУДІВНИЦЬ УКРАЇНИ»

Головний редактор
Віктор КАЧУЛА

Газета зареєстрована Міністерством юстиції України
Регістраційне свідоцтво КВ № 12042-913ПР від 30.11.2006 р.
Індекс: 90269

Редакція не завжди поділяє думки авторів публікацій, відповідальність за достовірність фактів несуть автори.
Рукописи не рецензуються і не повертаються. Літвання з читачами - на сторінках газети.
Матеріали для друку приймаються в електронному вигляді. Редакція залишає за собою право скорочувати публікації і редагувати мову.

ТЕЛЕФОНИ:
головного редактора -
(067) 650-14-22
(050) 957-84-40

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
95006, м. Сімферополь, вул. Гагаріна, 5, 2-й пов., к. 13 - 14
e-mail: kr_svit@meta.ua
http://svitlytsia.crimea.ua
Віддруковано в ТОВ «МЕГА-Поліграф», м. Київ, вул. Марко Вовчок, 12/14, тел. (044) 581-68-15
e-mail: office@megapoligraf.kiev.ua
Тираж — 5000

ВИДАВЕЦЬ - ДП «Національне газетно-журнальне видавництво»
03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1, тел./факс (044) 498-23-65
Р/р 37128003000584 в УДКСУ у м. Києві МФО 820019
код ЄДРПОУ 16482679
E-mail: vidavnictvo@gmail.com
Розповсюдження, передплата, реклама: тел. +38(044) 498-23-64; +38 (050) 310-56-63

ЗА АНЕКСІЮ КРИМУ І ВІЙНУ НА ДОНБАСІ УКРАЇНА МОЖЕ ВІДСУДИТИ У РОСІЇ ТРИЛЬЙОН ДОЛАРИВ

Після анексії Криму в березні цього року Росією і війни на Донбасі, що проходить за участі російських військ і під керівництвом спецслужб Кремля, в Україні з'явився шанс завдати РФ несподіваного удару — вимагати через міжнародні суди відшкодування матеріального збитку.

На початку березня український Мін'юст почав цей процес, подавши перший позов проти Росії до Страсбурзького європейського су-

ду з прав людини (ЄСПЛ). Нещодавно до нього додалося ще два позови.

«Ми збираємо документи, свідчення людей, факти, щоб показати масштабність порушення Росією всіх міжнародних норм», — пояснила Наталя Севастьянова, урядовий європейський у справах ЄСПЛ. У заяві проти РФ офіційний Київ зазначив, що на сьогодні сума збитків, завданих Кремлем Україні, становить 1,18 трлн.

грн. (\$78,32 млрд.).

Але це лише у справах ЄСПЛ. Юристи та аналітики кажуть, що спектр судових суперечок з РФ може значно розширитися за рахунок позовів у Міжнародний трибунал з морського права, Міжнародний суд ООН, Арбітражний інститут Стокгольмської торговельної палати і за рахунок штрафів Державної авіаційної служби України.

Російський економіст Слава Рабинович додав, що в таких справах сформується загальна сума, яка може бути отримана від РФ. «Вважаю, що логічно вимагати \$1 трлн. за Крим і Донбас. Це заявлена сума, межа, яку хоче отримати позивач», — уточнив він.

«ЦЕ ЯКИЙСЬ НОНСЕНС!»

КРИМЧАНИ ЗАВАЛЯТЬ НАЦБАНК СУДОВИМИ ПОЗОВАМИ

Після висновків правозахисників про те, що постанова Нацбанку № 699, яка прирівнює громадян України з кримською реєстрацією до нерезидентів, є дискримінаційною, українські суди може захлеснути хвиля судових позовів. Свої права готові обстоювати не тільки фізичні та юридичні особи, а також організації вимушених переселенців, але й Сімферопольська і Кримська єпархія Української православної церкви Київського патріархату.

У зв'язку з набуттям чинності цієї постанови НБУ, українські банки почали блокувати рахунки фізичних та юридичних осіб, зареєстрованих у Криму. Стало відомо і про випадки, коли кримчанам відмовляли в можливості обміняти валюту і зробити грошовий переказ.

За інформацією голови однієї з організацій, яка має намір судитися з Нацбанком, «Кримського центру ділового та культурного співробітництва «Український дім» Андрія Щекуна, на цей момент вже більше двох десятків фізичних та юридичних осіб звернулися до суду з вимогою скасувати згадану постанову.

«І це тільки початок. Зараз чекаємо, коли призначать дату слухання, і готові боротися за наші права», — сказав він у коментарі для «Крим.Реаліті». — Ця постанова — це дискримінація мене як громадянина через приналежність до того чи іншого регіону, тому що я — кримчанин. Це — порушення моїх конституційних прав. Втративши житло, все набуто, що я мав у Криму, не отримав від держави ні копійки допомоги, ні підтримки. Працюю і намагаюся залучити кошти від організації в Україні для кримчан. А сьогодні блокують рахунки... Рахунки всіх організацій, які стояли біля витоків боротьби за Крим і проти окупації, заблоковані».

А. Щекун зазначив, що ця постанова була ухвалена в контексті закону про вільну економічну зону «Крим». «Біда — в цьому законі. Це проблема і для вимушених переселенців: вони змушені орендувати квартири, живуть у пансіонатах, які надала влада, але перереєструватися ніде. Рахунки заблоковані. Це якийсь нонсенс», — обурився громадський активіст.

За словами А. Щекуна, норми ухвалені законів про вільну економічну зону «Крим» і про забезпечення прав внутрішньо переміщених осіб суперечать одна одній. «Як можна ухвалити один закон, а другим порушувати наші права?! Держава шось лукавить», — зауважив кримчанин.

Також він розповів, що рух Євромайдан-Крим звернувся до всіх фракцій парламенту із закликом скасувати закон про вільну економічну зону «Крим» та розробити інший — про економічну діяльність на окупованій території.

А. Щекун запевнив, що у випадку, якщо кримчани через українські суди не доб'ються задоволення позовів, то будуть звертатися до європейських судів. «Але сподіваємося, що виграємо суди тут. Якщо ні, підемо далі. А що робити, якщо влада хоче позбутися нашої приналежності до Криму? Цей зв'язок з Кримом, нехай і у вигляді штампу місця реєстрації, символізує те, що Крим ще не втрачений. Ми повернемося до Криму і будемо за нього боротися. Зараз боротимось за право бути кримчанами, чого позбавляє нас нинішня влада», — наголосив громадський активіст.

До боротьби за права співгромадян приєднався і київський адвокат Ростислав Кравець. Цього тижня мав відбутися розгляд його позову до Нацбанку України щодо постанови № 699.

Ростислав Кравець розповів у коментарі для «Крим.Реаліті», що він, хоч і не кримчанин і живе в Києві, має намір боротися за

справедливість. За його словами, в цьому процесі будуть фігурувати два жителі Криму. Судове засідання перенесене на наступний тиждень.

«Подібне розділення громадян за місцем проживання, реєстрації — неприпустиме в правовій державі, якою, я вважаю, є Україна», — сказав адвокат. «Національний банк ухвалив цю постанову на виконання закону про вільну економічну зону «Крим», в якій сказано, що громадяни України — нерезиденти. Вважаю, що виконувати завідомо злочинні накази не можна. Те саме було буквально рік тому, коли розстрілювали людей: хтось відмовився, а хтось розстрілював», — зазначив Р. Кравець.

Архієпископ Сімферопольський і Кримський Української православної церкви Київського патріархату Климент, який виступив днями зі зверненням до українського керівництва, у коментарі для «Крим.Реаліті» розповів, що постанова Нацбанку торкнулася і управління Кримської єпархії УПЦ КП.

«Всі рахунки, відкриті після окупації, були заблоковані. Це говорить про те, що держава Україна в грубій формі порушує конституційні права громадян України, які зареєстровані на території Республіки Крим, — зазначив владика. — Ніхто не має права, згідно з Конституцією, обмежувати наші права і свободи. Сьогодні, коли люди потребують допомоги, коли, по суті, держава залишила людей напризволяще, останній крок, який позбавляє можливості до існування, це — блокування рахунків у банках».

Священнослужитель попросив представників влади пам'ятати, що кримчани є громадянами України та резидентами власної країни, і закликати почати діалог з кримською громадськістю для вирішення питань анексованого півострова.

Владика Климент, звертаючись до Президента, народних депутатів і Прем'єр-міністра України, сказав: «Почуйте нас, кримчан, зверніть увагу на Крим. Ми є громадянами України!».

Як повідомлялося раніше з посиланням на постанову Національного банку № 699 «Про застосування окремих норм валютного законодавства під час режиму тимчасової окупації на території вільної економічної зони «Крим» надійшло безліч скарг.

Згідно з постановою, особа, зареєстрована на території Криму, прирівнюється до нерезидента. Тобто кримчани, які живуть на материк, прирівнюються до іноземців, які займаються економічною діяльністю в Україні. У Нацбанку повідомили, що ввели таку норму, оскільки цього вимагає закон «Про створення вільної економічної зони «Крим», і тепер фізичні та юридичні особи, зареєстровані в Криму, мають переоформити свої рахунки, відкриті в українських банках.

Низка громадських і правозахисних організацій надіслали голові Нацбанку Валерії Гонтаревій звернення з вимогою скасувати цю постанову.

Подали позов до суду і юристи Української Гельсінської спілки з прав людини.

КРИМ ЗНОВУ ЗНЕСТРУМЛЕНИЙ...

Вранці, 3 грудня, у Криму було знеструмлено декілька міст. Електроенергії не було, зокрема, в Сімферополі та Євпаторії. Про це кореспонденту сайту «Крим.Реаліті» повідомили місцеві жителі.

Так, у Сімферополі без світла вранці залишилися райони вул. Залеської, Ак-Мечеті, Центрального ринку і Мате Залки. Також були відключення в районі Сво-

боди. Про ранкові відключення електрики повідомляють і жителі Євпаторії.

У «Крименерго» повідомили, що відключення пов'язані з аварійною ситуацією. «Відключення пов'язані з аварійною ситуацією з боку України. Там кажуть, що це — не планове відключення, а аварійне перевищення лімітів, ми перебуваємо зараз на одній лінії»,

— повідомили в консультативному центрі підприємства і додали, що електропостачання відновлять у Криму як тільки півострів увійде в ліміт.

Раніше міністр енергетики та вугільної промисловості України Юрій Продан заявив, що Київ може скоротити постачання електроенергії в анексований Крим у разі зростання дефіциту енергопостачання в Україні.

ІНФОРМУЄ ПРЕДСТАВНИЦТВО ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ В АР КРИМ

Фінансові та штрафні санкції за порушення вимог порядку подання, обчислення, правильності заповнення податкових декларацій (податкової звітності) та повноти сплати сум податків і зборів до платників податків, які на початок тимчасової окупації перебували на території Автономної Республіки Крим та міста Севастополь, не застосовуються з 1 березня 2014 року.

У роз'ясненні Державної фіскальної служби України, зокрема, йдеться про те, що відповідно до п.п. 1 п. 12.1 ст. 12 розд. II «Перехідні положення» Закону України «Про створення вільної економічної зони «Крим» та про особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України» до платників податків, які станом на початок тимчасової окупації перебували на території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, не застосовуються, починаючи з першого числа місяця, в якому набрала чинності Резолюція Сесії Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 27 березня 2014 року про підтримку територіальної цілісності України, фінансові та штрафні санкції за порушення вимог порядку подання, обчислення, правильності заповнення податкових декларацій (податкової звітності) та повноти сплати сум податків і зборів.

Національний банк України тимчасово звільнив примусово переміщених кримчан від обов'язку погашення основної суми іпотечного кредиту та нарахованих відсотків за ним.

У Законі України «Про створення вільної економічної зони «Крим» та про особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України» передбачено, що впродовж строку тимчасової окупації примусово переміщена особа звільняється від обов'язку погашення основної суми іпотечного кредиту та нарахованих відсотків за ним, якщо об'єктом іпотеки є майно, розташоване (зарєєстроване) на території, що після укладення такого іпотечного договору була тимчасово окупована.

Задля врегулювання пункту 3 статті 14 вищезгаданого Закону України Правлінням Національного банку України прийнято Постанову від 19 листопада 2014 року № 727 «Про внесення змін до Положення про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями».

В Україні триває обмін дипломів про здобуття вищої освіти у навчальних закладах Криму у 2014 році на документи про вищу освіту державного зразка.

Порядок обміну дипломів затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 28 травня 2014 року № 655, який зареєстрований у Міністерстві юстиції України 5 червня 2014 року за № 593/25370 «Про затвердження Порядку замовлення та видачі документів про вищу освіту державного зразка та додатків до них випускникам вищих навчальних закладів, розташованих на тимчасово окупованій території України, у 2014 році».

Сьогодні направлено на розгляд 49 університетів, академії та 4 коледжів, що розташовані на материковій частині України, понад 500 заяв від випускників вищих навчальних закладів Автономної Республіки Крим та міста Севастополь. Зокрема, Херсонським державним університетом замовлено 71 диплом, Національним педагогічним університетом імені М. П. Драгоманова — 62 дипломи, Херсонським національним технічним університетом — 34 дипломи.

Звертаємо увагу громадян України, які зареєстровані в Автономній Республіці Крим та місті Севастополь, — строк подання заяви замовлення документів про вищу освіту державного зразка збігає 31 грудня 2014 року. У разі виникнення запитань звертайтеся за телефонами «гарячої» лінії Міністерства освіти і науки України: (044) 481-32-11 або 481-32-36.

ДО УВАГИ МЕШКАНЦІВ КРИМУ! У зв'язку з дією Постанови Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2014 року № 509 «Про облік осіб, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції», оформлення та видача довідок про взяття на облік осіб, які переміщуються з тимчасово окупованої території України, здійснюється в Управліннях праці та соціального захисту населення.

Для отримання довідки у місті Херсоні мешканці Автономної Республіки Крим мають звернутися до:

— Управління праці та соціального захисту населення Дніпровської районної ради, що знаходиться на вулиці Перекопська, 166, кабінет 112, тел.: (0552) 35-19-88.

— Управління праці та соціального захисту населення Комсомольської районної ради, що знаходиться на вулиці Суворова, 29, тел.: (0552) 22-96-79.

— Управління праці та соціального захисту населення Суворівської районної ради, що знаходиться на вулиці Маяковського, 8, кабінети 18, 19, тел.: (0552) 26-34-28.

Заяви для отримання довідки приймаються з понеділка і до четверга з 8 до 16 години, а у п'ятницю до 15 години.

Нагадаємо, в місті Херсон за консультативною допомогою вимушени переселенці з тимчасово окупованої території України можуть звертатися до Представництва Президента України в Автономній Республіці Крим, що розташоване за адресою: проспект Ушакова, 42, або телефонувати (0552) 49-59-39.

«УРЯД НАЦІОНАЛЬНОГО ШАНСУ»

У НОВОМУ УРЯДІ АРСЕНІЯ ЯЦЕНЮКА ТРЬОМА МІНІСТРАМИ СТАЛИ ІНОЗЕМНІ ФАХІВЦІ

Україна тепер має свій уряд: після тривалих консультацій та обговорень 2 грудня депутати проголосували за склад Кабінету Міністрів. «Родзинкою» стане присутність у ньому трьох фахівців-іноземців, яким Президент Петро Порошенко вже надав українське громадянство. Дехто залишився на своїй посаді: у Міністерствах оборони, освіти та науки, внутрішніх справ, закордонних справ та юстиції. Прем'єр-міністр Арсеній Яценюк уже назвав цей Кабмін «урядом національного шансу».

Верховна Рада «пакетом» проголосувала за кандидатів на посади міністрів, запропоновані коаліцією. Кілька годин роботи Верховної Ради пішли на презентації кандидатів у міністри — депутати загальною відмовились голосувати за новий склад Кабінету Міністрів без попередніх обговорень та питань до запропонованих коаліцією політиків.

Лише близько 20.00 спікер Верховної Ради Володимир Гройсман оголосив: «Я ставлю на голосування питання про призначення складу Кабінету Міністрів, постановою № 1008, я прошу голосувати народних депутатів України за основу і в цілому. Прошу голосувати».

Хто тепер керуватиме Україною?

Верховна Рада привітала новий уряд України. Зокрема, на посаду віце-прем'єр-міністра — міністра регіонального розвитку, будівництва й житлово-комунального господарства призначили Геннадія Зубка, на посаду віце-прем'єр-міністра з питань інфраструктури — Валерія Вошецького. Міністром енергетики й вугільної промисловості став Володимир Демчишин, а міністром інфраструктури — Андрій Пивоварський. За освіту і надалі відповідатиме Сергій Квіт, а за внутрішні справи — Арсен Аваков.

На чолі Міністерства соціальної політики став Павло Розенко, а новоствореним Міністерством інформаційної політики керуватиме Юрій Стець. Вячеслав Кириленко став віце-прем'єр-міністром — міністром культури, а Павло Петренко — міністром юстиції. Ганна Оніщенко стала міністром Кабінету Міністрів, Олексій Павленко — міністром аграрної політики, а Ігор Жданов — міністром молоді та спорту. Екологією в новому уряді Арсенія Яценюка опікуватиметься Ігор Шевченко.

Президент задоволений роботою міністрів закордонних справ та оборони

За поданням Президента України Петра Порошенка міністром закордонних справ Верховна Рада знову призначила Павла Клімкіна. «Немає більш важливого завдання, ніж захист територіальної цілісності і суверенітету нашої держави. Це роблять не тільки солдати, але й дипломати. Над їхніми головами не свистять кулі, але лінія їхнього фронту проходить через всю планету», — заявив П. Порошенко.

Міністром оборони президент рекомендував залишити Степана Полторака. Очільник держави додав, що задоволений роботою обох міністрів, тож не бачить сенсу призначати нових людей.

«Ви всі пам'ятаєте, як непросто підбиралась кандидатура на посаду міністра оборони. Можу твердо запевнити, що за півтора місяця Сте-

пан Тимофійович довів абсолютну правильність мого рішення», — аргументував своє рішення президент.

Україна вперше має закордонних фахівців-міністрів
«Родзинкою» нового уряду стануть три іноземних фахівці, яким парламент уже доручив міністерські портфелі. Зокрема, новим міністром фінансів у Кабінеті Міністрів стала громадянка США українського походження Наталя Ярьсько. Міністром економіки призначили громадянина Литви, партнера відомої шведської інвестиційної компанії East Capital Айвараса Абромавічуса. А охороною здоров'я в Україні опікуватиметься громадянин Грузії Олександр Квіташвілі.

Петро Порошенко вже надав їм українське громадянство. Важливо, що громадянство президент пообіцяв також тим іноземцям, які захищають Україну на фронті зі зброєю в руках.

Міністри-іноземці, запрошені до роботи в українському уряді, під час брифінгу у Верховній Раді заявили, що автоматично втратили своє попереднє громадянство. Зокрема, міністр охорони здоров'я Олександр Квіташвілі заявив, що за грузинським законодавством він втратив громадянство Грузії, як тільки набув українського.

«У Грузії діє закон, за яким, якщо отримувеш громадянство іншої країни, то автоматично втрачаєш громадянство Грузії. Тож я і за грузинським, і за українським законами вже громадянин України», — заявив він.

Про зарплату ще не говорили...

Тим часом, міністр економіки Айварас Абромавічус ще не знає, яку отримуватиме зарплату в новому українському уряді. Пообіцяв плідно працювати, аби в успішній державі чиновники мали гідну оплату праці.

«Поклавши руку на серце, можу сказати, що я ще не обговорював питання моєї зарплати. Я думаю, що вона, напевно, дуже маленька. Я сподіваюся, що після того, як ми проведемо реформи, у міністрів буде гідна зарплата», — сказав А. Абромавічус.

Міністр фінансів Наталя Ярьсько пообіцяла, що не ухвалюватиме рішень, які шкодитимуть державі. На її думку, команда, що зараз сформувалась, дійсно прагне покращити стан справ у країні. Іноземці лише пришвидшать цей процес, вважає вона.

«Команда сформована для того, щоб змінити країну сьогодні і назавжди, покращити прозорість, зменшити або взагалі уникнути з часом корупції. Ми — члени команди, яка готова боротися з викликами», — додала Н. Ярьсько.

Мустафа Найєм — єдиний, хто проголосував проти уряду

За відповідний документ віддали голоси 288 народних депутатів із 339, проти — один народний обранець, член «Блоку Петра Порошенка» Мустафа Найєм.

«Опозиційний блок» на чолі з Юрієм Бойком відразу заявив, що не підтримуватиме запропонований коаліцією уряд, якщо за всіх міністрів голосуватимуть пакетом. Політична сила дотрималась обіцянки та не віддала своїх голосів за Кабінет Міністрів.

* * *
Айварас Абромавічус, міністр економічного розвитку і торгівлі України, народився у Вільнюсі, Литва. Має великий досвід інвестиційної діяльності в країнах Східної Європи. Компанія міністра East Capital у 2012 році інвестувала в Україну більш ніж 1,5 мільярда гривень. А. Абромавічус є співвласником та одним із керуючих шведської інвестиційної компанії East Capital. До Києва переїхав у 2008 році, одружений на українці, тут народилося троє дітей. У своєму акаунті у Твіттері колишній міністр економіки Павло Шеремета написав: «Новий міністр економіки України @aivaras редагує книгу про українські реформи Андреса Ослунда».

* * *
Олександр Квіташвілі, міністр охорони здоров'я, народився в Тбілісі, Грузія. Працював у фінансовому та адміністративному департаменті Медичного центру Атланти. Був консультантом у різних міжнародних організаціях в Азербайджані, Литві, Україні, Вірменії та Сербії. Із січня 2008 року до серпня 2010 року був міністром охорони здоров'я, праці та соціального захисту в грузинському уряді. Упровадив низку успішних реформ: програми сільського лікаря та дешевого страхування, завдяки якій кількість громадян, що застрахували здоров'я, досягло 1,5 мільйона осіб.

Призначення нового міністра охорони здоров'я Ольги Богомолец, заслужений лікар України, проментувала так: «На сьогодні найтяжча хвороба охорони здоров'я — це корупція. І це буде присутність в Міністерстві охорони здоров'я людини, яка не пов'язана з ніякими корумпованими мережами, ніякими фар-мафіями, медичними мафіями — рівновіддалена від усіх і зацікавлена в реформах».

* * *
Наталя Ярьсько, міністр фінансів, народилась у родині емігрантів з України в Чикаго, Америка. Працювала у Державному департаменті США, а в 1992 році, після оголошення Незалежності, переїхала до України. Після Помаранчевої революції вона з колегами заснувала власну компанію Horizon Capital. Наталя Ярьсько вільно володіє українською мовою. На думку заступника голови НБУ Ярослава Солтиса, Ярьсько — хороша кандидатура на цю посаду, адже є економістом-практиком, що знає як світові, так і українські реалії ринку.

«Вона знає нашу українську практику: на чому можна заробляти і де хити в економіці. Коли ми ще разом працювали, я бачив, що це людина свідомо і коректна», — зазначив Ярослав Солтис.

Радіо «Свобода»

О. Квіташвілі

Арсеній Яценюк

ПРОГРАМА ДІЙ НОВОГО УРЯДУ БУДЕ ДО КІНЦЯ ТИЖНЯ

Програма дій нового Кабінету Міністрів України має бути підготовлена до кінця тижня для подальшого представлення у парламенті. Про це заявив 3 грудня під час першого засідання новопризначеного уряду Прем'єр-міністр України Арсеній Яценюк, передає кореспондент «Укрінформу».

«Ми з вами домовилися про те, що «Програма дій уряду» повинна бути підготовлена до кінця поточного тижня і представлена у парламенті», — сказав він, звертаючись до міністрів.

За словами А. Яценюка, план дій нового Кабміну, який називається «Програма дій уряду», — це «не набір слів, а набір конкретних цілей і їхніх шляхів досягнення». У зв'язку з цим, кожен міністр на 2015 рік повинен визначити три ключових пріоритети та шляхи їхнього досягнення.

«Ситуація, насамперед, звичайно, складна у безпековому секторі, і в рамках нашої боротьби за нашу незалежність основні фінансові і матеріально-технічні ресурси мають бути спрямовані на національну безпеку і оборону держави», — наголосив Прем'єр-міністр.

Він також підкреслив, що, окрім зовнішньої агресії, в Україні є ще так звана «внутрішня агресія» — корупція. Міністри, їхні заступники та керівники центральних органів виконавчої влади повинні пройти антикорупційну і люстраційну перевірку, заявив Арсеній Яценюк.

* * *
Арсеній Яценюк пообіцяв одразу замінити тих міністрів, які не впораються з поставленими завданнями. Про це Глава уряду написав у своєму Фейсбуці.

«Кожен міністр повинен поставити перед собою чіткі цілі. І як Прем'єр-міністр я буду вимагати досягнення цих цілей всіма засобами і методами. Хто впорається, — піде з нами далі. Хто не справився, — на його місце придуть інші», — зазначив А. Яценюк.

Прем'єр запевняє, що «разом ми подолаємо всі труднощі». «У нас складна історична місія. Але історична відповідальність водночас дає історичні шанси. Ми маємо історичний шанс створити нову Україну, і ми цей шанс не просто використаємо, а ми його виконаємо», — наголосив Прем'єр-міністр.

СЬОГОДНІШНІЙ КАБМІН — ЦЕ КОМАНДА ТЕХНОКРАТІВ

Про це заявила новопризначена міністр фінансів України Наталя Ярьсько на брифінгу у Верховній Раді після формування нового уряду.

«Команда спрямована на те, щоб змінити країну, щоб поліпшити прозорість і знижити корупцію. Тут члени команди, яка готова боротися з викликами, що стоять зараз перед Україною. Це — уряд професіоналів і технократів, і ми маємо намір працювати», — цитує Н. Ярьсько ТСН. Вона додала, що проживає в Україні вже 22 роки і до сьогоднішнього дня очолювала велику компанію, яка управляла трьома інвестиційними фондами. «Для мене честь бути призначеною на посаду міністра фінансів. Мій досвід і моє розуміння ситуації дає мені можливість, бажання і натхнення працювати на благо України», — підкреслила Наталя Ярьсько та додала, що влячна за можливість служити народу України.

КАБМІН ПОЗБАВИВ ЕКС-ЧИНОВНИКІВ ПІЛЬГ І ПРИВІЛЕЇВ

Кабінет Міністрів України скасував дії 45 розпоряджень і постанов про надання пільг, привілеїв і субсидій на оплату комунальних послуг, оренду житлових приміщень і оплату послуг обслуговуючого персоналу, призначених колишнім чиновникам вищого рангу — членам Ради Міністрів і Кабінету Міністрів УРСР, а також Кабінету Міністрів України.

Як підкреслюється в постанові уряду, розміщеній на веб-порталі Кабміну, скасовуються пільги на медичне обслуговування, на надання державних асигнувань на оплату охорони, а також розміщення в будинках відпочинку в селищах Конча-Заспа і Пуша-Водиця (Київська обл.).

Як зазначив із цього приводу міністр Кабінету Міністрів України Остап Семерак, своїм рішенням Кабмін завершив процедуру позбавлення колишніх чиновників пільг і різних привілеїв.

Як повідомляв УНІАН, Кабінет Міністрів України в березні цього року ухвалив рішення про суттєве скорочення державного апарату, а також скорочення витрат на утримання чиновників, зокрема пенсіонерів. За підсумками першого етапу реформи держапарату було звільнено 28 тисяч чиновників, що становить близько 10% від їхньої загальної кількості.

ІНОЗЕМЦЯМ ХОЧУТЬ ВІДАТИ ПОСАДИ СУДДІВ І ПРОКУРОРІВ

У фракції «Блоку Петра Порошенка» (БПП) запропонували на посади суддів Верховного суду України та генерального прокурора призначити іноземців. З такою пропозицією, зокрема, виступив в ефірі «5 каналу» народний депутат від БПП Віктор Чумак.

В. Чумак вважає, що в нашій державі подолати корупцію у судовій гілці влади зусиллями власних громадян буде дуже складно. «Такі системи настільки пов'язані між собою корупцією, взаємовідносинами, які дуже складно подолати», — впевнений політик.

За його словами, у нього є ідея про надання можливості призначити іноземців на посади суддів Верховного суду України. В. Чумак також додав, що планує анонсувати проект закону, в якому будуть пропозиції обіймання іноземцями посад генерального прокурора, прокурорів, керівних місць у Національному антикорупційному бюро.

Народний депутат підкреслив, що сьогодні в Україні працює один з найскладніших українських парламентів. «Звичайно, це своєрідний коктейль із суміші різних інтересів з шести різних фракцій, двох депутатських груп і величезної кількості позафракційних депутатів. Водночас ми маємо і найбільш демократичний парламент за всю історію України», — підсумував В. Чумак.

Н. Ярьсько

А. Абромавічус

ВІД РЕВОЛЮЦІЇ ДО КРАЇНИ ГІДНОСТІ!

ПОЗАЧЕРГОВЕ ПОСЛАННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
«ПРО ВНУТРІШНЄ ТА ЗОВНІШНЄ СТАНОВИЩЕ УКРАЇНИ»

(Продовження.
Поч. на 1-й стор.)

До речі. Третью світовою війною нас лякати не треба! Насправді розпочинати її ніхто не збирається. І це теж важливо врахувати в аналізі.

Отже, ми з вами, шановні новообрані народні депутати, шановний Український народ, живемо в умовах війни. І ця війна, безумовно, гальмує наші плани. Ну, наприклад, як переконати інвесторів вкладати гроші в державу, яка воює? Яким чином можна забезпечити стаке зростання, коли значна частина економіки просто зруйнована фізично? І на ці запитання ми з вами спільно маємо знайти відповіді.

І все ж таки я впевнений, що мій мирний план і розроблений на його основі Мінський протокол і Мінський меморандум у підсумку приведуть до миру на Донбасі. Як безальтернативна база для політичного врегулювання цей документ визнаний усім світом — до речі, в тому числі і Російською Федерацією, яка взагалі-то поставила під Мінським меморандумом свій підпис.

Однак, зазираючи у майбутнє, чітко бачимо, що встановлення миру на Донбасі не означатиме позбавлення від військової загрози зі Сходу. На жаль, ця загроза проглядається на дуже далеку історичну перспективу і постійно потребуватиме великих зусиль та колосальних ресурсів. Це — реальність, яку Україна усвідомила запізно; яку ми змінити навряд чи зможемо, але якій треба навчитися протидіяти... Вибачте, інколи навіть спати з револьвером під подушкою, бо так званий «брат» — біла воріт!

Нашого успіху в реформах, до речі, ворог боїться ще більше, ніж нашої перемоги на фронтах. Тому цілять в нас не лише «Градами». Не менш потужною зброєю є економічна агресія, яка має на меті не просто послабити Україну, а максимально вичавити нас, виснажити Україну — аж до повного знесилення. Сіяти ж на цьому ґрунті зневіру, депресію, розбрат, хаос у головах — то вже завдання сучасних послідовників Геббельса, мобілізованих на інформаційну війну проти України.

І якщо говорити про ключовий внутрішній виклик, на мою думку, ним залишається корупція. Я хотів би в цьому контексті назвати ще й бідність, однак ясно, що першопричиною крайньої бідності є тотальна корумпованість державного апарату, сфери державних послуг. Некомпетентність і неефективність державного управління. Меркантильна, так би мовити, безідейна, корупція — куди сильніший внутрішній союзник нашого зовнішнього ворога, ніж його ідеологічно вмотивована п'ята колона.

А безробіття, бідність, соціальна несправедливість тепер загрожують не просто зростанням протестних настроїв у суспільстві. Вони можуть і обов'язково будуть використовуватися ворогом для дестабілізації ситуації в країні.

І на цьому, до речі, я хотів би відкласти в бік чорні фарби й описати унікальні можливості, які відкрила Революція Гідності перед усією країною. Як перед тими, хто брав у ній участь, так і перед тими, хто косо, з-під лоба, а інколи навіть з ненавистю споглядав за нашою Революцією. Перед тією частиною цієї зали, яка об'єдналася в нову коаліцію, я вітаю і дуже дякую вам за це. І навіть перед тими, хто залишається в опозиції.

«Не було щастя, та нещастя помогло», — мовить українська приказка. Будь-яка дія викликає протидію, вчить третій закон Ньютона. Отож агресія проти України зі Сходу мобілізувала світ на підтримку України.

Так, за нас не вступили у війну. Але ніхто нас і не повинен захищати, крім нас самих. Тим більше, що вчасно, всередині 90-х, наша держава і тодішня українська влада не подбали про приєднання до НАТО як найбільш надійної системи колективної безпеки. І пізніше дехто в цій залі бавився, надуваючи повітряні кульки... Ми всі це пам'ятаємо. Але наші західні сусіди за пострадянським табором безперешкодно скористалися цією можливістю ще в 90-ті.

Але, попри це, ми отримали колосальну підтримку і довіру з боку всього світу. Революція Гідності, колосальний і героїчний спротив українців проти агресії, повернення нашої країни на шлях демократії, проведення президентських виборів, проведення вільних, демократичних парламентських виборів — усе це на небачену висоту підняло міжнародний авторитет України і рівень наших партнерських стосунків з країнами «Великої сімки», державами-членами Європейського Союзу, з більш ніж сотнею держав, які потужно підтримують Україну, в тому числі в міжнародних організаціях і на засіданнях Генеральної асамблеї ООН.

Цей авторитет, віру світу в потенційну успішність українського проекту, готовність допомогти в його реалізації ми з вами повинні конвертувати в широкий потік іноземних інвестицій в українську економіку, який вкупі з важкою повсякденною працею кожного з нас почне підвищувати соціальні стандарти українців до рівня європейських.

«Історичний факт», — писав Дмитро Донцов у «Підставах нашої політики», — що жодна нація не визволялася лише власними силами. Здійснити їм свої політичні цілі вдавалося лише тоді, коли вони втягали цю справу в круг ідей загальнонародного характеру, пов'язували її з інтересами інших держав». І саме це зараз ми будемо робити.

Якщо говорити про наші внутрішні можливості, за останній рік оформився один з головних чинників сталого розвитку — стабільна, стійка, демократична українська політична спільнота. Це те, що у наших сусідів — Польщі, Чехії, країнах Балтії — було ще на початку 90-х років. І чого нам бракувало для ус-

пішного старту реформ. Тепер і у нас майже склався загальнонаціональний консенсус — куди рухатися, що будувати. Дискутуються лише деталі, лише питання, як краще.

Хитка ідеологічна рівновага, в якій Україна перебувала 23 роки, коли Україна балансувала між Сходом і Заходом, нарешті змінилася повною ясністю. 100% українців зараз за єдину державу, за єдину країну! Конституційна більшість українців бачить її унітарною країною, ніякої федерації! І це, до речі, палкий привіт тим, хто зі Сходу чи Заходу радить нам

що йшлося про те, щоб розколоти державу або й зовсім стерти її з карти. Знищити нас як великий європейський народ. Та грубо прорахувався. Українська політична нація остаточно ствердилася на всіх теренах — західних і східних, північних та південних. Вона об'єднала представників різних етносів та носіїв різних мов. Своєю участю у Вітчизняній війні 2014 року за Незалежність України наші російськомовні співвітчизники продемонстрували, що російською мовою вони люблять Україну аж ніяк не менше, ніж ми — українською. І я пишаюся

спікеріада, особливо якщо це порівняти з 1998 роком, дехто пам'ятає, скільки це тоді тривало. Я переконаний: у нас буде дуже коротка прем'єрада. Ми не маємо право витрачати час. Вітаю Вас, шановний Володимире Борисовичу, з обранням спікером. Вже позаду рекордно швидке формування коаліції, а попереду — думаю, що блискавичне, але відповідальне формування Уряду. Для проведення реформ, здається, вже на старті ми з вами набираємо тієї необхідної швидкості, яка необхідна для того, щоб злетіти. Закликаю швидкість не втрачати.

Важливо, що при створенні коаліції не посади ділили, — мені було приємно це спостерігати, — а напрацьовали детальний план фундаментальних змін у країні. І ці масштабні перетворення мають стати наступним етапом нашої Революції, плавно перетікаючи в ефективне рефор-

зроблю все від мене залежне, щоб забезпечити ефективну та злагоджену роботу Президента, Верховної Ради, Кабінету Міністрів України. Прізвище нового Прем'єр-міністра кружляє тут у повітрі. Я його запропонував на перший же день після виборів. Дякую фракції за те, що підтримала пропозицію Президента. Вже за лічені хвилини я зроблю відповідне подання Верховній Раді України.

Ми з Арсенієм Петровичем добре засвоїли уроки нещодавньої історії. І з червня свою спільну роботу будували так, що країна, здається, лише в останні дні парламентської кампанії помітила, що ми не йдемо на вибори однією колоною. Але команда у нас — я не маю жодного сумніву — вся команда парламентської коаліції має бути одна — наша національна українська переможна збірна.

Я пригадую слова, які ко-

«федералізуватися». Шановні, ви можете радити, але українці — проти! І ми, нарешті, є владою, яка вміє чути і здійснювати мрії українців. Я ширю на це сподіваюся.

Переважна більшість українських громадян нарешті підтримує реалізацію Угоди з Європейським Союзом — Угоду про асоціацію й ідею вступу України до Євросоюзу. Ніколи раніше цього не було. Дорогі колеги, ми маємо цим скористатися. Рекордних показників нарешті досягла кількість тих, хто за українську мову як єдину державну. До речі, і протягом останнього року, не в останній мірі завдяки Росії, бо я не бачу, чим це ще пояснити, в три-чотири рази зросла кількість прихильників вступу України до НАТО. Щоправда, це питання залишається єдиним із так званих складних тем, з якого в кількох областях все ще зберігається рівна кількість полярних думок.

Але загалом багато в чому штучний поділ України за географічною, етнічною, мовною, конфесійною ознакою нарешті подолано, і цей поділ відходить у минуле. Україна ніколи не була такою об'єднаною, як зараз!

Ворог поставив собі за мету не просто переглянути кордони. Мета інша. Нікому не потрібен Донецьк, Луганськ чи Донбас. Ми чітко знаємо,

мужністю і відповідальністю наших співвітчизників!

Ми всі разом стали єдиним організмом, котрий може встояти перед будь-якими політичними маніпуляціями зсередини і тиском ззовні. І це ще одна важлива запорука успішності реформ.

Вельмишановні колеги!

Достроковими виборами завершується створення політичних передумов для проведення змін. Я абсолютно переконаний, що вчинив правильно, розпустивши попередній парламент, незважаючи на те, що тоді це моє рішення мало дуже жорстку критику. Чесні, прозорі, демократичні вибори вперше в нашій історії оновили Верховну Раду України більше, ніж на 50 відсотків. Мені надзвичайно приємно бачити серед вас тих, хто має за плечима вже великий політичний досвід, досвід реформування, пройшов сурові випробування. Але особливо радий бачити таку кількість нових молодих облич! Тому що ви і є саме тією своєю кров'ю, яку конче потребує українська політика. Ласкаво просимо у Верховну Раду!

І ширю поздоровляю вас з обранням народними депутатами та складанням присяги і закликаю до нашої спільної роботи на благо України! Як Президент України твердо переконаний, свято вірю: все у нас вийде.

У вас — рекордно коротка

мунанья! Як ініціатор саме такого підходу до коаліційної угоди я хотів би подякувати вам за настільки відповідальну і ґрунтовну її підготовку. Сподіваюся, що над її реалізацією цей зал буде працювати з таким самим завзяттям, як і над підготовкою коаліційної угоди. Я думаю, що практика була дуже вражаючою.

Уважно прочитав цю угоду. Є речі, які я, можливо, особисто виписав би інакше. Наприклад, у регламентній частині. Ну, хіба принцип консенсусного ухвалення рішення радою коаліції «лише односторонньо» не нагадує *liberum veto* в середньовічному сеймі Речі Посполитої? Коли одним-єдиним вигуком «не дозволяю!» можна було заблокувати будь-яке рішення. Думаю, польські історики могли би нам багато цікавого розповісти про цей досвід.

Але насправді суті це не змінює. У реалізації реформаторської, проєвропейської коаліційної угоди я є надійним союзником нового парламенту. І керуватимусь насамперед Конституцією України, де більш-менш чітко вписані повноваження і сфери відповідальності української влади. Я впевнений, що тільки від ефективної взаємодії, від нашої синергії ми зможемо реально добитися тих результатів, яких очікує український народ, і я

лише давно почув із вуст одного з батьків-засновників Незалежної України, який теж сидів у цьому залі, — Вячеслава Чорновола, який казав: «І парламенти, і прем'єри, і президенти приходять і відходять. Залишається тільки свята справа нашого історичного відродження, справа демократії та державної незалежності. Дай, Боже, нам любити Україну понад усе сьогодні, коли вона у нас є. Щоб не довелося гірко любити, втративши».

А ще він казав: «Нам потрібні сьогодні реформи, а не революції; сила закону, а не закон сили; добробут народу, а не всенародні злидні; суспільна злагода, а не затята ворожнеча; демократія, а не диктатура».

Я думаю, що сьогодні саме час втілити в життя слова Чорновола.

Шановні депутати! Національний інститут стратегічних досліджень за участі апарату РНБО підготував проект аналітичної доповіді «Про внутрішнє та зовнішнє становище України у сфері національної безпеки». Це — не істина в останній інстанції, а ґрунтовна основа для широкої дискусії, в тому числі і за вашої участі, у відповідних комітетах. Цей матеріал стане нам у нагоді при ухваленні стратегічних рішень та підготовці законів. (Закінчення на 5-й стор.)

Нині ж я лише коротко зупинюся на деяких найважливіших питаннях нашої спільної з вами стратегії, які стосуються національної безпеки в ширшому її розумінні.

Найгірші справи у нас в судовій системі. Наші, вибачте на слові, «папереднікі» завбачливо окопалася в судах, а саме: нашігували їх своїми людьми, які тепер перетворюють ці суди в адвокататуру із захисту прав та інтересів одіозних представників колишнього режиму.

Притчею во язицех стало рішення судді про звільнення з-під арешту командира роти «Беркута», який звинувачується у розстрілі Небесної Сотні. Наводжу лише один цей приклад не тому, що він поодинокий, а тому що надто промовистий.

Судова система, яка більшою мірою, ніж будь-що, потребує санації, катарсису, — цьому очищенню чинить найбільший спротив.

Як Президент я не маю права тиснути на конкретні суди і не буду цього робити. А от систему змінити разом з вами нам не просто дозволено, а наказано виборцями. Отож однією з перших має стартувати судова реформа. Відповідні законопроекти подаватимуть як екстра-невідкладні. Бо з такими судами, як тепер, у безпеці можуть почуватися лише ті, у кого є проблеми із законом. А от законслухняним громадянам від таких судів варто триматися подалі — правди там не знайти.

Зрозуміло, що дотичним до судової реформи є і реформування всіх правоохоронних органів, насамперед МВС та ГПУ. Дуже дякую за те, що цей розділ дуже добре виписаний у Коаліційній угоді. Дякую військовослужбовцям, які є сьогодні в цій Верховній Раді. Відчувається їхній професійний підхід. Дозвольте надати, що стара Верховна Рада, в тому числі й за моїм наполяганням, встигла-таки ухвалити новий закон про прокуратуру.

Він незабаром набире чинності, як і закон про Національне антикорупційне бюро. Маю тут конкретну пропозицію до всіх, хто причетний до визначення керівника цього бюро. Я пропоную запросити на цю посаду людину з поза меж України. Вона матиме одну перевагу — відсутність зв'язків в українській політичній еліті. Нікому не кум, не сват і не брат, рівновіддалений від усіх політичних сил технократа, якому ми усі довіряємо. От такий керівник точно забезпечить ефективну роботу бюро.

Реформатори усіх часів і народів не цуралися долучити до змін іноземців. У нас зараз багатьом відомствам допомагають закордонні консультанти. Та цього замало. Моя ідея полягає в тому, щоб через зміни в законах надати право залучати на державну службу іноземців, включно аж до членства в уряді. Або розширити коло осіб, яким Президент може надавати українське громадянство, причому в прискореному режимі. Від такого рішення буде подвійна користь: і залучення із західних країн досвідчених професіоналів, і страхівка від корупції.

Завдяки резонансу в ЗМІ ви, напевно, відчули початок кількох великих антикорупційних процесів. Мені тут дехто радить не виносити з хати сміття, а я думаю інакше. Чим більше розголосо-

тим швидше люди відчують, що керівництво держави не терпить до корупції. Та й в смітті, до речі, можна задихнутися.

Втім, я не хотів би формувати хибне враження, ніби корупцію можна подолати лише репресіями. Поки буде відповідний гумус, з нього виростатимуть нові й нові корупціонери, як ті гриби після дощу. Куди ефективніше боротися з причинами корупції, руйнувати її механізми. Так, з людською природою нічого не вдієш, але дерегуляція, зменшення ролі чиновництва хоча й не панацея, але сильніючий препарат у боротьбі з цією епідемією.

Я ретельно проаналізував більшість рішень з дерегуляції, ухвалених останніми роками. Там цікавий винахід, хоч бери та патентуй. Відомства ніби ліквідуються, їх стає дедалі менше, а от його функції тонким-тонким шаром розмазуються поміж іншими міністерствами та відомствами. А яка різниця підприємцю, з якою «ксивою» до нього прийшли за поборами? Така дерегуляція — профанація.

Реальна ж дерегуляція разом з податковою реформою мають запустити економіку і відновити процес зростання. Ми обов'язково в цьому досягнемо успіху.

Частинною тектонічних перетворень має стати і реформування оборонного сектора: армії, спецслужб, ВПК. Надто повірили в перспективу миру в усьому світі. І ми занатро рано повірили у «вічний мир». Пожинаємо тепер гіркі плоди і чужої агресивності, і власного безвідповідального пацифізму.

Думаю, ви всі розумієте, що у нас нема іншого виходу, крім як нарощувати військові асигнування. І вже зовсім скоро вам подадуть відповідний проект бюджету. Іноземних солдатів біля наших кордонів — як сарани. А найближчими роками Україна мусить розраховувати насамперед на боездатність власних Збройних Сил.

Для цього нам треба насамперед вкластися фінансами та зусиллями в доозброєння та переозброєння військ засобами високоточного вогневого ураження, сучасними пристроями розвідки та зв'язку, новою бронетехнікою. Збільшити кількісно армійську авіацію.

В ході АТО виявилася не ефективність старої системи тилового, технічного та медичного забезпечення. Ми на ходу її змінюємо — із широким залученням волонтерів, необтяжених мертвими й часом просто дурнуваними інструкціями часів Першої світової. Тих, хто не справляється, — звільняють, ті, хто прокрався, — мають сісти.

Щоб забезпечити ритмічне фінансування підприємств ВПК, ми вже зараз починаємо проектувати державне оборонне замовлення не на рік, а, як мінімум, — на три. Хоча тут потрібен ще ширший горизонт планування. Неминучо є певна мілітаризація суспільства, в здорових межах. Навіть початкова військова підготовка має стати одним із головних предметів у школі — саме там закладаються основи військово-патриотичного виховання.

У нас нема сьогодні іншого вибору, крім як поки що відмовитися від повного переходу армії на контрактну основу. Сусіди підправили наші плани. Без призову — поки що ніяк.

Сьогодні незаперечним є

факт, що проголошена в 2010 році позаблоковість України не змогла і не могла гарантувати безпеку і територіальну цілісність нашої країни. Від неї треба відмовлятися.

Ця позиція призвела до великих втрат, тому ми й вирішили повернутися до курсу на інтеграцію до євроатлантичного безпекового простору. Ми вже сьогодні поглиблюємо співпрацю з НАТО, пращемо над оперативною сумісністю Збройних Сил України із арміями країн-членів Альянсу, переорієнтовуємося на натівські стандарти в оборонно-безпековому просторі. Але водночас закликаю всіх усвідомити, що політичні спекуляції навколо негайного, «вже сьогодні», приєднання до НАТО не наближають, а, на жаль, навпаки, віддаляють від України час вступу. Потрібно не словом, а ділом, реальною працею досягти критеріїв, яких потребує членство в НАТО. І, по-друге, будемо відвертими, слід брати до уваги і дуже обережне ставлення до цієї теми з боку деяких наших зарубіжних партнерів. Зробили заяву — тут же отримали відповідь про те, що Україна ніколи не буде членом НАТО. Це не їм вирішувати, це вирішувати українському народу. І треба починати не з гучних заяв, яких було вже багато, а з реальних практичних реформ. До речі, реформи і критерії, які є в плані дій щодо членства в НАТО, і реформи та критерії, які є в Угоді про асоціацію, на 96% збігаються. Давайте будувати і реалізовувати Угоду про асоціацію з Європейським Союзом.

Дорогі співвітчизники! Шановні народні депутати! Демократія — теж інструмент забезпечення національної безпеки. Парламентська коаліція, яку ви сформували, по суті, є конституційною більшістю. Це 302 депутати. Такої коаліції ще не було. До речі, я не маю жодного сумніву в тому, що ми можемо зти на кілька депутатів зрости. Це породжує величезну спокусу не чути меншості. І від цього я теж хотів би вас застерегти.

Мої ідеологічні однодумці — це, звісно, ті, хто об'єднався в коаліцію. Але я — не Президент коаліції. Я — Президент усієї країни, Президент усіх українців — як тих, хто голосував за мене, так і тих, хто мав інший вибір. Отож я маю слухати і парламентську опозицію.

Єдність країни є для нас беззаперечною цінністю. Раз так, то це важливіше, ніж чути думку опозиції в Раді, рахуватися з наявністю ідеологічної меншості у суспільстві. Чимало людей, на жаль, все ще поглядають у бік Митного союзу, підтримують ідею про утворення державну мову тощо. Буду відвертим: ми не станемо надавати носіям подібних думок, і ніколи не дамо, права вето на геополітичні та цивілізаційні рішення переконливої більшості, наявності якої засвідчено президентськими і парламентськими виборами. Але запланована мною і підтримана вами децентралізація влади дасть вражаючі можливості враховувати місцеву специфіку. В тому числі і в питаннях віри, історичної пам'яті, мови, релігії, етнічних традицій та вираження інакшості. Ми до всіх цих проявів повинні ставитися з повагою.

Це стосується і питань мови. Врешті-решт, головна

різниця між Україною і Росією полягає вже не тільки і не стільки у мові, скільки в різній політичній культурі, яка була продемонстрована під час виборів і під час нашої Революції Гідності. У різних типах стосунків між владою і суспільством і в різному ставленні до свободи та демократії.

Зазначені зміни, однак, не знімають з порядку денного питання підтримки української мови і тих заходів, які в європейській політичній культурі називаються позитивною дискримінацією. Це — така форма підтримки тих, хто тривалий історичний час піддавався переслідуванням та утискам. І українська мова як єдина державна мова є надзвичайно важливим консолідуючим чинником суспільства і держави.

Питання національної безпеки стосуються і церковних проблем. Це — надто чутлива сфера, яка потребує обережності; де протипоказані різкі рухи; де перш, ніж раз відізати, міряють не сім, а сімдесят сім разів. Але із досвіду останніх років ми ніколи не забудемо, що інколи підготовка до поглинання країни починається нібито зі спільних молитов або хресних ходів. Ми всі маємо пам'ятати про любов до Батьківщини, про любов до України, і я впевнений, що це має бути нашим пріоритетом.

* * *

Шановні народні депутати! Ми не обираємо час, у який народжуємося чи помираємо. Але самі визначаємо, що робити у цьому проміжку. Від нас з вами залежить, чи ми увійдемо в історію як жертви внутрішніх чвар і зовнішньої агресії. Чи сила і дух українського народу, українських воїнів і героїв, тих, хто захищає нас на донецькій землі й допомагає нам з українських небес, дозволить нам збудувати іншу, успішну країну.

Наша політика має бути спрямована на те, щоб крок за кроком рухатись від країни Революції Гідності до, власне, Країни Гідності. І я впевнений, що нам з вами вдасться її побудувати. Хочу, щоб ви щоразу, ступаючи до цієї сесійної зали, так само, як і я, заходячи в Адміністрацію на Банковій, згадували про полегших, які віддали життя за Україну. Як за сотні кілометрів звідси, так і за декілька кварталів на алеї Небесної Сотні.

І щоб так само згадували про живих, які потребують ефективного урядування, економічного реформ, розвиненої економіки, соціальних гарантій і справедливості. Саме справедливості. І я думаю, що нам вдасться побудувати таку державу.

В нас більше немає часу на розмови. Це чітко підтверджує український народ. Більшість, коаліцію — створено! Політична воля до змін є. Чіткий план дій і коаліційна угода — також. Маємо шанс на його виконання. Тож ставимо до роботи. І щоб за п'ять років ми були готові подати заявку на членство в Європейському Союзі.

І останнє, мені здається, найважливіше. Євангеліє вчить, що царства, поділені всередині, впадуть. Так будьмо ж єдиними, бо настав момент гуртуватися у боротьбі за Україну, а не чубитися у втовзні один проти одного. Час єднатися навколо миру і навколо реформ.

Слава Україні!

Президент України
Петро ПОРОШЕНКО
27 листопада 2014 р.
м. Київ

УКРАЇНЦІ ЩЕ РАЗ ПІДТВЕРДИЛИ ІСТОРИЧНИЙ ВИБІР УКРАЇНИ

Президент Петро Порошенко вважає 1 грудня днем єднання українців навколо ідей державності, демократії, європейської інтеграції. Про це йдеться у його зверненні до українців з нагоди річниці Всеукраїнського референдуму про підтвердження Акта проголошення Незалежності України.

«Новітня історія України дає нам право вважати 1 грудня днем єднання українців навколо ідей державності, демократії, європейської інтеграції», — вважає Президент.

Він зазначив, що сьогодні виповнюється 23 роки відтоді, як на карті світу остаточно постала нова самостійна держава — Україна. У зверненні наголошується, що за цей час на долю України випало багато випробувань, і найстрашніші з них — нинішня війна, яка стала викликом як для українців, так і для всього демократичного міжнародного співтовариства.

П. Порошенко вважає, що рік тому, коли 1 грудня сотні тисяч громадян вийшли на київський Майдан, щоб висловити обурення кривавою розправою режиму Януковича над студентами, українці знову показали своє прагнення бути незалежним народом, що, по суті, стало ще одним референдумом, який у черговий раз підтвердив історичний вибір України.

«ЦЕ БУВ ПАРАД ВИЗНАННЯ»

Понад 54% кримчан 23 роки тому проголосували за підтвердження Акта проголошення Незалежності України

1 грудня 1991 року відбулося всенародне волевиявлення, на якому українці відповіли, чи підтримують рішення Верховної Ради УРСР від 24 серпня того року, що проголосувало Незалежність України. В усіх регіонах держави виборці підтримали це рішення. Найбільше — на Тернопільщині (понад 98%). Загалом по Україні за незалежність проголосували понад 90% тих, хто прийшов на дільниці. А це більш ніж 28 мільйонів людей. Незалежність стала волею мільйонів. Саме після 1 грудня Україну почали визнавати інші країни світу. 2 грудня — Канада і Польща, 3-го — Угорщина, 4-го, коли ЦВК підбила підсумки плебісциту, — Латвія і Литва...

«Чому референдум проводили 1 грудня? Бо вирішили організувати його у той же день, що і вибори Президента України, — розповів професор, декан історичного факультету ЛНУ імені Івана Франка Роман Шуст. — Всенародне волевиявлення потрібно було провести, оскільки більшість країн утрималася з визнанням Незалежності України до її підтвердження.

Пам'ятаю той день і те захоплення, коли дізналися, що у всіх регіонах України більшість висловила за підтвердження Акта про Незалежність України. Понад 54% кримчан проголосували «за». І це при тому, що багато тогочасних аналітиків прогнозували, що результат там буде менше половини. Чому так? Та тому, що АР Крим і Севастополь, по-перше, були територіями, які Україні передали у 1954 році, у цих районах була чи не найбільша кількість російськомовного населення.

По-друге, у цьому регіоні жила велика кількість радянських офіцерів-відставників. Коли офіцер радянської армії йшов у запас або на пенсію, мав право вибрати місце поселення. Це могла бути будь-яка тогочасна територія, окрім Москви та Ленінграда. Як правило, вибирали Латвію (там і нині мешкає велика російська діаспора) і південь України, а особливо Крим. По-третє, з цієї території у 1944 році були виселені татари. Вільні землі заселили етнічні росіяни...

Попри це, українці — вагома частка населення півострова. Вони переселилися туди у різні епохи, починаючи з XVII століття. Значною кількістю українського населення на території Криму і можна пояснити той факт, що у підсумку цей регіон у більшості проголосував «за» на всенародному референдумі. Результати волевиявлення на підтвердження незалежності надали юридичне обґрунтування для визнання іншими державами України як самостійної країни. Цікаво, що за декілька місяців до цього Президент США Буш-старший, який приїжджав до Києва, заявив, що вони не визнають Україну як незалежну державу. А Маргарет Тетчер натякнула з цього приводу, що Англія не встановлює дипломатичних відносин з Техасом... Лише коли понад 90% населення нашої держави висловилися за підтвердження її самостійності, світу довелося визнати це як dokonаний факт.

«Є декілька складників того, що одностайно проголосувала неймовірно велика кількість населення, — пояснив пан Роман. — Україна при виході з СРСР, за оцінками міжнародних організацій, мала найкращі умови для розвитку власної економіки. Населення було налаштоване на мирне врегулювання ситуації. Навіть понад 80% жителів Донецької та Луганської областей проголосували за підтвердження статусу незалежності. Чому ж нині така ситуація? Як би там не було, а наша держава понад двадцять років не приділяла належним чином уваги цьому регіону. Місцеві еліти, а часто тут доречний епітет кримінальні, узяли всю владу у власні руки. Ідеологія, по суті, була антиукраїнською.

Крім того, варто розуміти, що значна частина Донбасу — етнічні росіяни. Територію знищених після Голодомору українських сіл заселили вихідці з Росії. План щодо переселення виконали на 103%.

...Після оприлюднення результатів референдуму відбувся такий собі парад визнання України. Щодня та чи інша країна заявляла про визнання нашої держави.

http://www.wz.lviv.ua/far_and_near/129477

«ВАШ СИН ДІЙСНО ГЕРОЙ...»

Президент нагородив орденами Героїв Небесної Сотні трьох іноземців — громадян Білорусі Михайла Жизневського, Грузії — Зураба Хурцію і Давида Кіпіані, які загинули під час Революції Гідності. Відповідний документ Петро Порошенко підписав під час зустрічі з батьками Михайла Жизневського, яким передав нагороду їхнього сина (на фото).

Глава держави подякував родині за те, що виховали героя, пам'ять про якого назавжди залишиться в серцях українців. «Ваш син дійсно герой. Він віддав найцінніше — своє життя. І віддав його не тільки за свободу України, але і за те, щоб була демократія і свобода в усій Європі і в усьому світі», — зазначив Президент.

В свою чергу мати Михайла Жизневського розповіла, що в Білорусі її сина вважають «бандитом і нацистом», на могилі загиблого героя невідомі постійно зривають український прапор. Вона висловила сподівання, що звання Героя України дозволить змінити ставлення до її сина на батьківщині.

Петро Порошенко нагадав, що для загиблих героїв Революції Гідності було започатковано нагороду — орден Героїв Небесної Сотні. Президент зазначив, що робить все можливе для того, щоб Михайло Жизневський отримав звання Героя України, однак зараз закон не дозволяє вручити цю нагороду іноземцям, і потрібне відповідне рішення Верховної Ради. Глава держави висловив сподівання, що парламент ухвалить необхідні зміни в законодавство.

* * *

Президент України Петро Порошенко підписав указ про надання українського громадянства тим іноземцям, які воюють за Україну проти російської агресії. Як передає кореспондент УНІАН, про це він заявив 2 грудня у Верховній Раді.

«Я хочу передати вітання моїм бойовим побратимам: ваше звернення до Президента України щодо надання українського громадянства білорусам, росіянам, які зі зброєю в руках разом з вами захищали честь і незалежність держави... Як я і обіцяв, я підпишу указ про надання їм українського громадянства, вони пройшли це випробування», — сказав Петро Порошенко.

ВИПАДОК З ЖИЗНЕВСЬКИМ. ГЕРОЇ І ПРОТОКОЛ

...Якщо Михайло Жизневський, реальний герой України, не може бути таким за документами, оскільки не громадянин України, давайте надамо йому громадянство. Посмертно.

Знайдеться багато юридично підкованих скептиків, які скажуть, що це неможливо. По-перше, тому що такого не було ніколи і посмертне надання громадянства не передбачене законодавством. По-друге, надати громадянство, як і позбавити його, не можна без бажання самої людини, а за життя Жизневський бажання стати громадянином України не виявляв. До того ж він був громадянином Білорусі і декларації про відмову від першого громадянства не писав... Загалом, незаконно усе це — і крапка.

Якби наша влада виконувала усі закони так ретельно, як цей Верховною Радою ходять люди не те що з подвійним громадянством, а з чотирьма — нічого, країна не рухнула! Регламент, за яким працює наш парламент, — це теж закон, а скільки разів, починаючи з весни, з дня втечі Януковича, він порушувався? Юристи розкажуть. Але ми входимо у становище: час такий.

Є ситуації, коли дотримання букви закону допомагає країні, а є, коли заважає. Багато що з того, що здавалося непогрішим у мирний час, в умовах війни не має жодного значення. Присвоєння Жизневському звання Героя України, як і надання йому українського громадянства, грає на зміцнення морального духу нашого народу, відмова і бюрократичні її обгрунтування сіють невіру у справедливість.

Адже Жизневський не просто воїн Небесної Сотні. Він — один з перших трьох, хто героїчно загинув за ідеали Майдану. Нігоян, Жизневський, Вербицький — ці три прізвища знають усі. Вони нероздільні. Вони — одна легенда. Дати двом Героям, а третьому ні — юридично чисто, але неправильно історично.

Вірю, що питання якось розрулиться, тому що справа, швидше за все, не у законі, а в такому собі клерку, який не наважився взяти на себе відповідальність. За важливі питання життя й оборони країни відповідають рішучі люди, які не бояться відповідальності. Питання зі списку героїв, очевидно, визнали дрібним, і вирішував його чиновник відповідного масштабу.

Є таке поняття, як «пасада з негативним потенціалом». Це та, де важливо не ініціювати провину, а не зробити помилки. По-

сада: «Як би чогось не сталося».

Насправді, вихід можна було знайти. Наприклад, надати звання Героя України з відстроченням до внесення поправок у відповідний Закон. Чи просто запросити у владні кабінети батьків героя і вручити їм орден «Золота Зірка», а як його легалізувати, подумати потім.

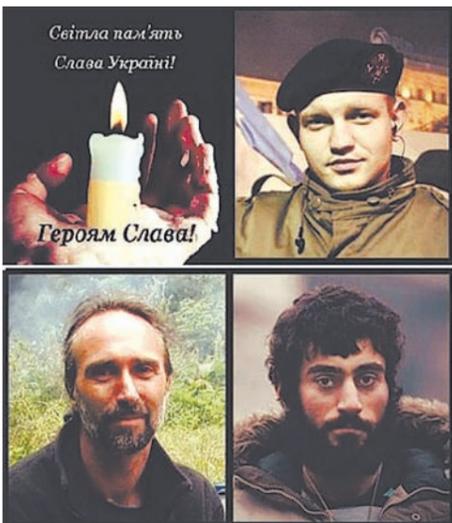
Не за протоколом? Так! Але чим це загрожує? Імпічментом? Один з експертів по телевізору застеріг: мовляв, бачите, присвоїли звання Героя Бандері і Шухевичу, а їх через суд скасували — і саме з тієї причини, що обидва не були громадянами України.

Та хіба ж тому скасували? Просто Януковичу і Путіну ці імена посеред горла встали. І який же то суд звання скасував? Донецький апеляційний... Де він тепер і яких звань кого позбавляє?

Зверніть увагу, Августин Волошин, громадянин Чехословаччини, перший президент Карпатської України, удостоєний звання Героя України ще Кучмою і теж посмертно, — серед героїв числиться. І ніхто не протестує.

Нехай тільки хтось наважиться опротестувати героїчне звання Жизневського! Подивимося, як у нього це вийде...

Безумовно, інтригу заварило те, що закон про Героїв ухвалювався тоді, коли ніхто і не думав, що на нашій території можливі і революція, і війна, та ще й за участі білорусів. Більше непокоїло, аби золота зірка Героя України не потрапила до рук своєї радянської попередниці, якою велелюбний Брежнев нагороджував вірних йому зарубіжних вождів — Фіделя Кастро, Еріха Хонеккера, Гамалю Абдель

Закатовані та вбиті активісти Євромайдану Михайло Жизневський, Юрій Вербицький, Сергій Нігоян

Одному з перших загиблих на Майдані активістів, білорусові Михайло Жизневському відкрили пам'ятник у Києві на вулиці Грушевського, поблизу місця його загибелі. На відкритті були присутні батьки Михайла Ніна Василівна і Михайло Петрович.

Раніше мати Жизневського заявляла, що їхня родина в Білорусі зазнає переслідувань від зомбованих російською пропагандою громадян, і тому надання їхньому синові звання Героя України є надзвичайно важливим для них. На думку Жизневської, це допоможе знизити інтенсивність переслідувань.

Також з проханням надати Жизневському звання Героя України звернулися білоруські опозиціонери.

Як відомо, до списку нагороджених званням Героя України воїнів Небесної Сотні не увійшли троє іноземних громадян — Михайло Жизневський (Білорусь), Зураб Хурція (Грузія) та Давид Кіпіані (Грузія). Активіст Євромайдану, білорус Михайло Жизневський загинув 22 січня 2014 року від кульового поранення під час протистоянь на вулиці Грушевського.

Нассера...

І ось сталося, що людина, яка загинула за Україну, не може бути Героєм України. А десятки інших, що не лише не віддали за неї життя, а й збагатилися за її рахунок, крадуть і досі, і навіть фінансують її розкол — спокійно ходять з корочками «героїв» як у Верховній Раді, так і в її околицях.

В Інтернеті можна знайти повний список Героїв України. Рекомендую ознайомитися. Це додасть адресності.

Новий закон про звання Героя України — не з числа першочергових. Але, відпочиваючи від реформаторських законопроектів, його можна написати і прийняти. Тому що це — свого роду мобілізаційний закон. Він мобілізує дух.

Тому що, давши людині звання Героя, суспільство тим самим відводить їй певне місце в історії, робить фігуру знаковою, закликає брати з неї приклад. З мифів древньої Греції ми знаємо, що герой — це людина, порівняна за вчинками з богом, але — смертна. І своє безсмертя вона може заслужити лише одним, — прийнявши героїчну смерть.

Дати усім воїнам Небесної Сотні звання Героїв — це правильне рішення. Велика кількість імен не девальвує нагороду — цей час такий, коли героїв багато. Порівняний з визвольною війною Богдана Хмельницького або з 1918 роком. Ми просто ще це не до кінця розуміємо: заважає, як говорив історик Лев Гумільов, «аберація близькості», оптичний обман, коли за деревами не видно лісу, а за пагорбами — гір. А якщо подивитися з висоти історії, наші сучасні герої масштабніші будуть тих, про кого пишуть шкільні підручники історії. Судить самі, хіба

доля героїв Іловайська не порівнянна за трагічністю з долею героїв Крут?

І хіба не важливо, щоб у нових підручниках історії були увічнінені імена людей різних національностей і різного громадянства, полеглих за Україну? Вони — це свідчення того, що наші битви — це не містечкові бої, а битва, що вирішує долю цивілізації.

Адже ми прекрасно знаємо, що у наших добровольчих батальйонах воюють іноземці, у тому числі і росіяни — москвичі, чеченці... З Фейсбука відомо про героїзм багатьох з них. Але офіційно про це — мовчок, що вже говорити про нагороди таким героям.

Боїмося, що звинуватять у використанні найманців? Ну так для дипломатичних кіл наші криваві брати з Росії вигадали зручний термін «відпускники». Тільки там своїх «відпускників», убитих на наших полях, закопують таємно, як собак. А ми повинні про героїв говорити на повний голос. Тому як хороша справа не боїться розголосу. А боротися за Україну — це хороша справа.

І, нарешті, повертаючись до громадянства та іноземців. Є у світі такий прекрасний знак подяки — почесне громадянство. Почесним громадянином США, за рішенням Сенату, став легендарний британський прем'єр В. Черчилль, почесним громадянином Канади — праведник світу, шведський дипломат Р. Валленберг. Таких фактів чимало! І нам час зарубіжний досвід перейняти. А почесний громадянин — він і є громадянин, а отже, привід, аби не давати звання Героя, відпадає сам собою...

Не слід боятися множити героїв, слід боятися, коли героїв мало.

Євген ЯКУНОВ («Укрінформ»)

м. Київ

«ТА НІЧ ЗМІНИЛА НАС»

На честь річниці початку Революції Гідності близько сотні молодих людей у супроводі колони Автомайдану вирушили ходою від парку ім. Тараса Шевченка до Майдану Незалежності, повідомляє «Укрінформ».

Студенти під пам'ятником Тарасу Шевченку заспівали Гімн України, виголосили промови та рушили ходою до головної площі України. «Ця акція присвячена побиттю студентів на Майдані. Ця подія змінила свідомість людей, змінила кожну свідому небайдужу сім'ю. І після цього, якщо ви пам'ятаєте, 1 грудня люди вийшли в дуже великій кількості і почалася Революція Гідності. Та ніч змінила нас. Ми розірвали ланцюг тотальної покорі. Людям набридло стояти на колінах, вони зрозуміли, що варті кращого життя», — зазначає організатор акції Марія.

Про зміни рік потому сказати важко, говорить активістка, адже в країні йде війна. «Зміни повільно, проте відбуваються. Поговорімо років через десять», — каже вона.

«Тієї ночі видирдалася українська національна ідея», — каже студент Міжрегіональної академії управління персоналу, співорганізатор акції Богдан.

* * *

30 листопада перед дзвіницею Михайлівського Золотоверхого монастиря Святейший Патріарх Київський і всієї Руси-України Філарет очолив Молитву за Україну — молебень та акафіст до Покрова Божої Матері.

Саме ворота цієї дзвіниці рівно рік тому відкрили монахи обителі, аби врятувати побитих студентів, учасників акції протесту на Майдані Незалежності. Цей порятунок студентів надав людям віру у зміни в Україні, зібрав рік тому безліч людей на Михайлівській площі на оновлений мітинг, який трансформувалася у Революцію Гідності.

До Молитви за Україну та читання акафісту, на запрошення Святейшого Патріарха Філарета, долучилися Глава Української греко-католицької церкви, Верховний архієпископ Святослав (Шевчук) і секретар Синоду УГКЦ єпископ Богдан (Дзюрах). Разом з усіма за Україну молився міністр культури України Євген Нищук.

Також зі сцени на Михайлівській площі була піднесена заупокійна молитва за загиблими на Майдані Незалежності у лютому 2014 року та за воїнами, які загинули у війні на Донбасі.

Завершилася молитва хвилиною мовчання за усіма загибленими за Україну та співом Національного гімну України.

* * *

Президент України Петро Порошенко разом із дружиною та громадськими активістами помолилися у Михайлівському Золотоверхому соборі в «Ніч пам'яті» — акції, присвяченій річниці розгону та жорстокого побиття студентів на Майдані Незалежності.

«Не міг не прийти зранку з дружиною до Михайлівського собору. Рік тому, після того, як спецпризначенці били та бивали мирних студентів на Майдані, цей Храм став першим прихистком для постраждалих, а згодом і одним з головних центрів та символом Революції Гідності. Ці події назавжди викарбувалися в моєму серці», — сказав Президент після спільної молитви у Михайлівському соборі.

Акція «Ніч пам'яті», яка проходила в ніч з 29 на 30 листопада на Майдані Незалежності біля Монумента Незалежності, була присвячена річниці розгону студентського Євромайдану та організована Нічною Вартою Майдану та Агентством Іміджу України.

Протягом усієї ночі на сцені під стелею виступали відомі українці з усього світу, представники духовенства, іноземні дипломати, діячі культури, журналісти, громадські діячі та студенти — свідки тієї страшної ночі. Акція завершилася спільною ранковою молитвою у Михайлівському Золотоверхому соборі.

Прес-служба Президента України

ТРИ ПЕРЕСЕЛЕНСЬКІ ДОЛІ. ДОЛЯ ПЕРША: ВІРМЕНСЬКА

Говорячи про кримських переселенців, насамперед прийнято згадувати кримських татар, а потім українців та росіян. У свою чергу видання «Під прицілом» має намір розповісти про долі трьох представників різних національностей, які не з власної волі залишили анексований півострів. Історію свого життя першим нам розповів Армен АГАДЖАНЯН (на фото). Проживши чимало часу з родиною в Криму, він був змушений ще до його анексії, під час ганебного псевдореферендуму, виїхати на материкову Україну, де з часом він долучився до заснування благодійного фонду «Кримські біженці» для допомоги товаришам у біді. Армен радо погодився розповісти виданню «Під прицілом» про дотеперішнє і сучасне становище у Криму, про ситуацію з вимушеними переселенцями, а також про тих вірмен, які стали на захист держави як на материковій Україні, так і в Криму.

— Як давно Ви проживаєте в Криму?

— Приблизно з 1999 року. До цього три роки працював матросом на сейнері в період з 1993 до 1995 року включно.

— Як на півострові, так і на материковій Україні наприкінці 80-х — на початку 90-х рр. ХХ ст. було кілька хвиль вірменської імміграції — сюди приїздили біженці як зі зруйнованого жакливим землетрусом Спітака, так і з охопленого збройним конфліктом Нагірного Карабаху. Чи маєте Ви стосунки до якоїсь із цих хвиль?

— Ні. Проте свого часу я зустрічав людей, які були змушені приїхати до своїх родичів, що проживали на півострові, і залишилися жити в Криму назавжди.

— Чи є серед вірмен, які після анексії Криму переїхали з півострова на материкову Україну, ті, що вже мають подібний досвід біженства?

— Такі люди, безперечно, є, хоч їх і небагато. Насправді, вони є справжніми патріотами України, тому переважно вони зараз проживають саме на материковій частині держави, яка прийняла їх на своїй території, в Автономній Республіці Крим. Насправді, дуже важко знайти таких моїх співвітчизників, тому що більшість з них не мали кримської реєстрації. Самі розумієте, що отримати реєстрацію в чужому помешканні неможливо, а побудувати чи купити власне житло в Україні може не кожен, — що вже казати про переселенця, який втратив усе.

— Чи є серед кримських вірмен такі, що після весняних подій подалися на батьківщину?

— Особисто я знаю лише одну родину, яка поїхала до Грузії, до своїх родичів. Взагалі на території Грузії з давніх часів живе дуже багато вірмен, і в них ніколи не було конфліктів з грузинами. До речі, джавахетські вірмени знають і шанують грузинську мову так само, як і свою.

— Де і як Вам вдалося так добре вивчити українську мову? Наскільки добре Ви знаєте свою рідну мову, традиції, культуру, історію свого народу, і чи передаватимете Ви їх своїм дітям, чи ділитесь зі співвітчизниками?

— Я народився у Білорусі, в родині військового (мій тато був офіцером Збройних Сил СРСР), а вліт, можна сказати, на березі Тихого океану, в Приморському краї. Для мого батька Україна стала останнім місцем служби. Українську мову я вивчив самотужки. Я мав звільнення від занять з української мови як у школі, так і в технікумі (всі військові, що служили в інших республіках СРСР, мали таке право), але я ходив на всі лекції та практикуми. Згодом я почав читати і писати українською. До того ж мене зацікавила історія України, і мені потрібна була українська мова, щоб вивчати історію країни не за «совковими» підручниками, а з творів видатних українських істориків. Так сталося, що Україна для мене так само є рідною країною, як Вірменія — для мого тата, бо моя мати — українка, родом з Київщини. Таким чином, могу стверджувати, що я — справжнє творіння «совка». Мабуть, можна сказати, що в мене дві батьківщини, і зараз «совок» знову втрутився до мого життя, намагаючись відібрати в мене рідну країну. Що ж стосується мого вірменського коріння, то тут я зараз намагаюся надолужити втрачене: моя дитина має знати, що вір-

менська культура, звичаї, спадщина цього великого народу так само мають бути в її душі, як Україна — в її серці.

— Що саме сформувало Ваш проукраїнський світогляд? Невже саме через нього Вам довелося залишити окупований Крим?

— У моїх жилах українська кров тече разом з вірменською, то чому я — не українець? Те, що я — не росіянин, це однозначно. І саме через наш із дружиною патріотизм ми вимушені були залишити Крим — я дуже хвилювався передусім за її життя. На моїй сторінці в Facebook є фотоальбом «Крим» із промовистими свідченнями нашої активної проукраїнської позиції. Я їздив на Майдан до Києва, Керчі, Сімферополя, долучався до акцій протесту в Феодосії, де на той час мешкав.

— Як Вам живеться на материковій Україні зараз? Що в Вашому житті з'явилося нового, і чого Вам бракує — порівняно з кримським періодом життя?

— Я виріс на океанському узбережжі, — а зараз мені бракує моря, яке дуже люблю від раннього дитинства. Зараз у моєму житті з'являються нові цікаві люди, що долучаються до всебічної допомоги бійцям у зоні АТО та переселенцям. Під час переїзду з Криму я познайомився із земляками, яких до того часу не знав. Останнім часом я з'ясував для себе дуже дивну річ: більшість вимушених переселенців (таких, як ми з дружиною) насправді люблять і шанують Україну, хоча в багатьох випадках за походженням є росіянами, татарами, євреями і т. д., — але ці люди ідентифікували себе як громадяни України як у Криму, так і на материковій. Найяскравішим зараз у моєму житті є те, що ми з дружиною, незважаючи на всі труднощі, чекаємо на нашого первістка.

— Щиро зичимо Вашій дружині легких пологів, а малюкові — здоров'я і щасливої долі. До речі, коли вже мова зайшла про простояюче покоління: нещодавно пірнула інформація, що чимала частина вірменських дітей і юнаків у Криму демонстративно відмовилася від запропонованого вивчення української мови, бо нею, мовляв, користуються «нацисти». Часом вірменська молодь Криму ходить в одязі з російською символікою або в автомобілях поруч із прапорцем своєї етнічної батьківщини чіпляє триколер. Як Ви гадаєте — тут справді свою роль деякою мірою відіграє російська пропаганда чи це — певний вияв російського патріотизму? Чи може така точка зору змінюватися, і під впливом яких чинників?

— Важко сказати, що це явище є масовим. Крим взагалі є дуже цікавим у цьому плані регіоном. Справа навіть не в тому, що так роблять вірмени — так само чинять і представники інших етнічних груп у Криму, навіть деякі українці (особисто знав таких людей). Це сталося тому, що, на мою думку, від початку 1990-х років наша влада не була патріотичною і нічого не робила для українізації (саме так!) України. До Криму, як і до багатьох регіонів України, свого часу масово заселялися люди, які не були українцями за національністю та світоглядом. Слід зазначити, що кримські татари поверталися з депортації вже до українського Криму, і облаштовували життя вже як громадяни України. Може, тому вони більш патріотичні за деяких українців у Криму? Колись на півострові для відродження господарства при-

їхало багато росіян та українців, — як і на Донбас. Багато хто їхав з інших республік на розробку нових копалинь вугілля, щоб заробити, а заодно й замінити собою померлих під час Голодомору. Етнічна картина в Україні дещо змінилася за останнє століття; російська пропаганда лише підлила масла у вогонь останніми роками. Вірмени ж, які підтримують проросійську позицію, є відображенням картини загалом. Коли ми нарешті повернемо Крим, насамперед необхідно буде розпочати українізацію України; саме в Криму це конче потрібно буде робити від першої хвилини, навіть вже зараз.

— Чому так трапилося, що деякі кримські вірмени-біженці, які фактично стали на ноги завдяки Українській державі, після весняних подій у Криму стали її супротивниками?

— Таку позицію ці люди (як і багато кримчан — представників інших народів) зайняли виключно через те, що Крим було здано разом з мешканцями. Я знаю це з особистого досвіду. Але намагання запобігти проведенню так званого «референдуму» та допомога нашим військовим на півострові — це вже окрема історія. За здачу Криму хотів має відповідати.

— Прийнято вважати, що у Вірменії потужними є проросійські настрої — про них можна судити з зовнішньополітичного курсу країни, зокрема, з підтримки Вірменією Росії на голосуванні в ООН щодо українського питання та нещодавнього вступу країни до Митного союзу. Проте є протестні настрої серед певної частини вірменського суспільства, яка незадоволена державним керівництвом і порівнює його з українськими функціонерами часів режиму Януковича. Наскільки Ви обізнані в ситуації на своїй батьківщині, і що можете сказати щодо неї? В якому векторі зараз можна прогнозувати українсько-вірменські стосунки на державному рівні?

— Доки при владі у Вірменії маріонетки Путіна, доки точиться війна в Нагірному Карабаху — чекати на теплі стосунки не варто. Але в сучасному світі все змінюється дуже швидко. Хто впевнений, що через п'ять років Росія буде існувати в такому вигляді, як зараз, — після тих геополітичних прецедентів, які вона сама створила?

— Повертаючись до кримських вірмен: як відомо, діаспора півострова (близько 8 тисяч чоловік) наразі почувалася доволі непогано: члени вірменських громад беруть участь у політичному та суспільному житті Криму, на телебаченні виходять вірменські передачі (наприклад, «Барев» на Першому кримському каналі), функціонують релігійні громади ВАЦ (Вірменської апостольської церкви), при яких діти можуть вивчати рідну мову та історію; навіть є плани на створення вірменської національно-культурної автономії, — одним словом, вірмени в Криму зараз мають те, про що годі й мріяти тамтешнім українцям, яких одночасно проголосили ворогами і викреслили фактично з усіх аспектів життя. Як Ви гадаєте, це справді є виявом добрих намірів кримської «влади» в плані етнопатриотичної політики чи банальна «показуха»? До чого може призвести плекання

одних національних громад і упослідження інших?

— Я вважаю, що ті умови, які створює теперішня «влада» Криму для вірмен, мали бути створені для всіх кримчан свого часу українською владою впродовж усього періоду незалежності. А на тлі широкого плекання всіх без винятку етнічних груп потрібно було популяризувати все українське, поширювати любов до рідного краю через вивчання справжньої історії півострова та України загалом, через налагодження міжетнічних стосунків, через обмін традиціями та культурною спадщиною. А в цьому плані наша влада не робила нічого взагалі, оскільки була непатріотичною, чужинною. Тому і маємо те, що маємо.

— Чи помічали Ви під час перебування у Криму факти дискримінації вірмен через національне походження (зокрема, після «кримської весни»)? І чи доводиться стикатися з подібними фактами на материковій Україні?

— Я не маю в розпорядженні таких фактів, але могу стверджувати, що в цьому плані в Криму все ще попереду — ви самі знаєте, хто там зараз при владі. Наразі ті вірмени, які під час здачі Криму Росії підтримували Україну, можуть бути засуджені місцевою спільнотою, — якщо вони ще лишилися на півострові. Але і тут не все однозначно. Не буду вигадувати зайвого, зазначу лише, що більшість патріотів України переїхали з Криму на материк. Щодо дискримінації в Україні — таких фактів не пам'ятаю. Принагідно зазначу, що першим загинув з Небесної Сотні був Сергій Нігоян. Я неабияк шаную саме таких українських вірмен, і мене переповнює гордість за свій народ.

— Щодо згаданих кримських громад ВАЦ: зараз відомо, що деякі їхні настоятелі щодо російських військ вже вживають займенник «наші». Як відомо, в чині Літургії є прохання за Вірменію й Україну, — чи моляться зараз у Криму за «Вірменію і Росію», при тому, що кримські громади не виходили з підпорядкування Української єпархії ВАЦ?

— Про це потрібно запитувати представників цих громад, особисто у такої інформації не маю. Моя особиста думка: батьківщина, як і етнічна приналежність, не продається. Громадянство можна змінити, — але лише переїхавши до іншої країни. Саме тому ми поїхали не до Угорщини чи Грузії, коли були змушені залишити свої оселі.

— Взагалі, наскільки можна простежити проукраїнські та антиукраїнські настрої серед вірмен Криму? У травні в мережі з'явилося відео, де еваторійський бізнесмен-вірменець заявляє про «самооборонізм», які прийшли зносити їхні торговельні точки біля моря: «Нас хохла добили, тепер росіяни прийшли довати? Ми разом з вами блокували їхні військові частини, а ви тепер з нами он як?». А чи є інший бік медалі, і як він виглядає?

— Є навіть у Криму вірмени — справжні патріоти України. Ті, кого ви цитуєте, — це звичайні обивателі. Так склалося, що в Криму, як і в багатьох інших регіонах, вірмени (корінні або прийшли) переважно займалися торгівлею. Дрібним підприємцям було важко за Януковича, — а за нової бандитської «влади» Криму їм буде ще важче. Гадаю, дуже скоро звичайні торгоші та міщани матимуть іншу думку щодо зради країни, в якій вони жили.

— Сумнозвісний «Самвел» (Армен Мартоян), командир 4 роти так званої «самооборони Криму» — і Герой України Сергій Нігоян, якого ми згадували. Якими є передумови появи людей, подібних до першого та другого?

— Знов-таки ідентичність. Відсутність української ідентичності в першого — і її наявність у другого. До того ж людяність, відданість, любов до своєї країни.

— В той час, коли кримські вірмени вітають російських вояків як своїх захисників, вірмени материкової України допомагають українським Збройним Силам — і прикладів цьому чимало. Наприклад, вірменська громада селища Чонгар, найбагатша і найвпливовіша в місцевості, своїм коштом облаштувала блокпост для українських прикордонників, значно полегшивши їм умови

несення служби. На всю Україну відомим став хірург-волонтер Армен Нікогосян, який три місяці працював на Майдані, а після початку збройного конфлікту на сході взявся вивозити поранених, забезпечувати медикаментами блокпости, розвозити їжу та спорядження. А наприкінці серпня в Києві поховали «айдарівця» Оганеса Петросяна на прізвисько «Ара», який прикрив товариша від вибуху гранати... Чи відомі Вам випадки допомоги вірмен українцям в обороні держави, про які ми не згадали?

— Є чимало подібних випадків, про які ми, на жаль, не знаємо, і, гадаю, їх буде ще багато. Думаю над тим, щоб спробувати дізнатися про них і розповісти людству.

— Взагалі, наскільки дається взнаки поділ українських вірмен по лінії Перекопу? Наскільки легким для кримських вірмен виявився перехід від однієї держави до іншої? І як почувуються ті вірмени Криму, які не сприйняли нових реалій?

— Я вже казав, що патріотично налаштовані вірмени виїхали на материк, але багато хто залишився. Ці люди не мали активної позиції щодо Майдану, але вони так само і не сприймали «російської» Криму. Але зараз у Криму важко заявити про те, що Крим — Україна. Тож живуть вони собі тихо, як і раніше. Непогано хоча б те, що не гинуть під бомбами. Особисто мені прикро, що, коли гинули Герої Небесної Сотні, більша частина України жила собі звичайним життям в кілометрі від того місця. Мені соромно тепер, що багато українців майже не розуміють, що на сході — війна, і наші найкращі сини гинуть заради того, щоб нам не бути рабами. Спитайте в мене, скільки серед них вірмен. А скільки серед них українців? Сумно. Зараз, як ніколи, кожному з нас потрібно дати собі відповідь на єдине важливе запитання: чи я — громадянин України, чи я — українець? Хто я взагалі, якщо таким не є? Тоді все одразу стане на свої місця.

— До речі, щодо двох блокуєвих питань — пам'яті Сергія Нігояна та проблематики Криму. Можливо, зараз ще є люди, які пам'ятають Миколу Кічмара — звичайного робітника родом з Вінниччини, який за своє коротке життя був діячем українського руху в Севастополі, членом Міжнародного конгресу з прав людини ОБСЕ, спостерігачем від ООН у Нагірному Карабаху. Під час землетрусу в Спітаку він організував продовольчу допомогу вірменським дітям-сиротам, возив до Карабаху підручники та іншу літературу. До слова, він побоювався повторення карабаської трагедії у Криму і часто говорив про це. Кічмар загинув у 40 років: у травні 1992 року автобус, у якому він перебував, потрапив під обстріл «Градом» біля Степанакерта. Його мрія бути похованим серед кавказьких гір збулася — його з пошестями, як національного героя Вірменії, поховали на Алеї фєдєйнів (так вірмени називають захисників свого народу) у Єревані, під надгробком з написом: «Микола з України». Чи є подібні захисники України — вихідці з вірменського народу, про яких ми не знаємо або незаслужено забули?

— Ви мене зацікавили цим питанням. Гадаю, що треба присвятити частину свого життя тому, щоб дізнатися про подібні випадки і поширити їх серед громадян. До речі, ви знаєте, що зараз у Полтаві фактично вся вірменська громада міста допомагає українським бійцям в АТО? І для них це не є чимось надзвичайним, оскільки Україна стала для них другим домом, а військові — їхніми захисниками. Нові герої народжуються саме зараз.

— Які Ви бачите спільні точки перетину між вірменами та українцями? Що нам потрібно знати одним про одного для порозуміння?

— Передусім нам потрібна взаємоповага. Ми маємо ділитися одні з одними нашою культурною спадщиною, бажати краще пізнати одних. Коли ми любитимемо країну, яка є нашою домівкою, і коли на порозі нашої домівки з'явиться ворог, — тоді все буде так, як має бути, і ми не ставитимемо собі запитань, на чий бік потрібно стати. Бо ми спільно боронитимемо наш дім.

Тарас ТИМЧЕНКО
<http://podpricelom.com.ua/point-of-view/three-resettlement-fate.html>
#sthash.pc2sZrAl.duf

Незважаючи на важкі випробування, які випали на долю України упродовж останнього року, ми не втрачаємо оптимізму. Бо об'єктивно стаємо сильнішими. Адже мобілізована нація завжди потужніша, аніж розслаблена. Не беруся стверджувати, що ми вже досягли того рівня національної свідомості, який був у Західній Україні у 30-ті та 40-ві роки. Але Збруч нас уже точно не розмежує. І якщо є та умовна лінія, яка територіально відділяє український світ від агресивно налаштованого проросійського, то вона проходить значно східніше від Збруча, а саме — по периметру терористичного «Дугандону» та ще трохи по Перекопу. І якщо там наші брати поки що перебувають в умовах духовної в'язниці, то на решті української території національна гідність захищена державою. Тому й прикладів високого патріотизму і жертвності не бракує навіть серед мешканців Дніпропетровщини, Харківщини, Запоріжжя та звільнених районів Донбасу.

І ось що важливо: на Великій землі все популярнішою стає українська вишиванка. Зрештою, це та візитівка, та ідеологічна зброя українців, яка не знає кордонів. Щоб її поширити, не потрібні жодні «гуманітарні конвої» на кшталт путінських; вишиванка стає своєрідним датчиком українського відродження і життєздатності. Про це вперше подумав, коли група ізраїльтян вітала нашу країну із Днем Незалежності. У вишиванках, віночках, з українськими прапорами вони співали пісню групи

Mad Heads «Україна — це ми!». В описі до відео, викладеному в YouTube, ізраїльтяни написали, що не випадково вибрали композицію, в якій співається про єдину Україну: «Це те, за що зараз бореться її народ. Сподіваємося, що цього року Україна здобуде справжню незалежність!».

«В НАШЕЙ КОЛОННЕ ШЕЛ КАКОЙ-ТО ГРУЗИН В ВИШИВАНКЕ...»

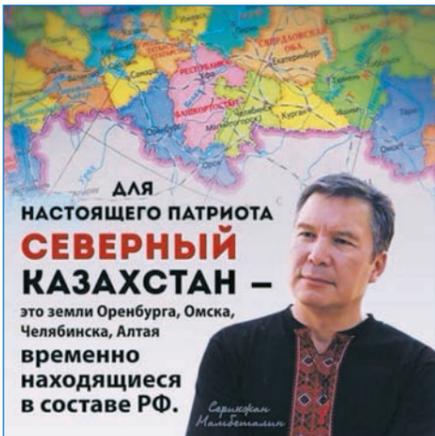
Взагалі-то, на території «руського мира» ставлення до української вишиванки тепер досить прохолодне. Але й у Росії опозиціонери нерідко одягають її, демонструючи таким чином свою незгоду з путінським курсом. Про це є багато свідчень учасників маршів протесту та маршів миру. Ось що розповів відомий російський журналіст Валерій Отставних: «Самым важным в марше мира лично для меня было количество участников. Мы пели украинский гимн и выкрикивали «кричалки», услышанные в Украине, где многие из нас бывали не раз. Теперь Украина для нас — не просто географическая точка, а символ, как и Майдан. Символ борьбы народов постсоветских государств за освобождение от паханата. Меня удивило, что песня харьковских футбольных фанатов «Путин — ла-ла-ла-ла-ла» особенно понравилась интеллигентным пожилым москвичкам — они ее очень воодушевленно приняли. В нашей колонне шел какой-то грузин в вышиванке, к нему подбегали его соотечественники, обнимали, жали руку...».

Що тут скажеш? Які ще докази потрібні, адже навіть московські грузини українську вишиванку сприймають надзвичайно прихильно!

В КАЗАХСТАНІ ВИРОСЛО ПОКОЛІННЯ МОЛОДІ, ЯКЕ НЕ ЖИЛО ПРИ РАДЯНСЬКІЙ ІДЕОЛОГІЇ

Помаленьку завойовує вона і серця патріотично налаштованих казахів. Взагалі, ситуація в Казахстані досить непроста. З одного боку, за роки правління Назарбаєва відсоток казахів серед населення країни зріс від позначки 42% аж до... 70%! Адже тут послідовно проводився курс на повернення етнічних казахів, які опинилися в Китаї та інших сусідніх державах під час Громадянської війни та голоду 1931–1932 років. З іншого боку, Казахстан є членом Митного союзу і дотримується промосковського курсу. Тому наївно було б очікувати на якийсь спалах на-

ціоналізму на кшталт естонського чи литовського кінця 80-х років. І все ж Казахстан Назарбаєва — це не Білорусь Лукашенка. Коли відомому опозиціонеру Серікжану Мамбеталіну сказали, що національний рух переживає не кращі свої часи, він запевнив: «Навпаки, національний рух тепер переживає ренесанс і форму-

ється в потужну силу. Тут є низка причин. Виросло покоління молоді, яке не жило при радянській ідеології, вони здобули повноцінну освіту і навчалися в інститутах казахською мовою, долучилися до релігійних предків — ісламу. А суспільство, в яке вони намагаються інтегруватися, живе в пострадянську епоху, керується російськомовними комуністичними парткратами, які живуть ностальгією по Радянському Союзу, до того ж є войовничими атеїстами без Бога в душі. Вперше після здобуття незалежності Казахстан стоїть перед серйозними загрозами і ризиком втрати даного статусу...».

Відповідаючи на запитання журналістів — «Як ви оцінюєте перспективи відродження казахської мови?» — Серікжан Мамбеталін відповів: «Перспективи до недавнього часу були хорошими. Поки не почалися ці інтеграційні процеси, які є фактично колонізацією нового типу. Мені часом пишуть співгромадяни, мовляв, не можемо визначитися, — якою мовою навчати своїх дітей. Чи зможуть вони бути конкурентоспроможними

УКРАЇНСЬКА ВИШИВАНКА

з казахською мовою? Це — дуже тривожний симптом... Без казахської мови народу не буде! Сьогодні нам нав'язують ЄЕС, а через десять років, можливо, про нього вже ніхто й не згадає... Тому треба розвивати і впроваджувати мову, незважаючи на те, що сьогоднішня влада її ігнорує».

А відповідаючи на провокативні заяви Жириновського про те, що казахи ніколи не мали своєї державності, Серікжан Мамбеталін сказав: «Для справжнього патріота північний Казахстан — це землі Оренбурга, Омська, Челябінська, Алтаю, які тимчасово перебувають у складі Російської Федерації». Ось така радикальна «відповідь Чембер-

лену» розміщена в Інтернеті, причому, щоб надати більшій переконливості своїм словам, казах сфотографувався в українській вишиванці. Отже, навіть частиною казахів українське сприймається як щось радикально патріотичне, войовниче, антиімперське. Якщо, відстоюючи справедливість, одягнешся в українську вишиванку, то буде набагато переконливіше.

ВИШИВАНКА ПОМИРІТЬ ЄВРЕЇВ ТА АРАБІВ?

Ізраїльтянин з грузинським корінням (з ним я познайомився в соцмережах) також вислав мені фото, яке красномовно свідчить, що вишиванка стає престоїжною в Ізраїлі. Це — не дипломатична демонстрація проукраїнських поглядів до Дня Незалежності, це вже частинка сучасної

єврейської культури. Запозичене в українців, вдало перенесено на єврейський національний ґрунт. Візерунок єврейської вишиванки вже інший: зірка Давида і семисвічник-мінора. Київський бард Сергій Мороз, який дуже тепло ставиться до нашого видання і з яким ми нерідко обговорюємо культурні теми, відгукнувся на це фото ось таким емоційним листом:

«Вишиванка — це символ єднання людини із навколишнім світом. Єднання в гармонії і любові. Раніше наші жінки вишивали, співаючи, — з гарними думками і почуттями. Цей стан входив у мережку сорочки і став оберегом людини, яка носила її. Кожна Душа відчуває цей потік гармонії, тому весь світ скоро буде ходити у вишиванках!

Нещодавно побачив фото Джекі Чана у ви-

Сергій Мороз, не є чимось недосяжним. Все це вже було у нас до вторгнення Росії, і про це прямо говорить Муфтії духовного управління мусульман України, який, до речі, також підкреслено шанобливо ставиться до нашої вишиванки. Не сумніваюся, що любов до нашої країни у цієї духовної особи цілком щира. Ще на початку червня Саїд Ісмагілов звернувся до братів-мусульман із таким закликом:

«Дорогі мусульмани світу! Не треба їхати в Україну воювати з українцями. І тоді

Джекі Чан

вам не доведеться докоряти нас за те, що ми виявляємо серед бойовиків представників ваших народів. Просто візьміть за руки наших «солдатів удачі» і скажіть їм суворо: «Нема чого вам робити в Україні!».

У нас все було добре. Ви собі навіть не уявляєте, наскільки все було добре. Ми, до речі, також не уявляли. У нас ніколи не було ні воєн, ні тероризму. У нас мусульмани, християни, іудеї ніколи не воювали між собою. Нам завжди вистачало місця під сонцем і землі під ногами. У нас не було мусульманських погромів, як у Москві, і вбивств шейхів, муфтіїв та

Ми вільно сповідували іслам, молилися в мечетях, постилися в Рамадан, відправлялися в хаджу Священну Мекку. І нам ніхто цього не забороняв. І навіть більше, серед нас є етнічні українці, які стали мусульманами, і нас ніхто не переслідував за те, що ми сповідуємо іслам. Назвіть мені хоча б одну таку ж країну. Ось ви хотіли б, щоб і у вас так було? У нас все добре. Не треба їхати сюди і воювати проти нас.

Я знаю, що є мусульмани в українській армії, які захищають нашу країну від зовнішньої агресії і внутрішнього безумства. Не приїдьте воювати з ними. Вони лише захищають свою Батьківщину, свою родину і свої будинки. Ви ж пам'ятаєте: «Життя, честь і майно мусульманина недоторканні. Це — закон ісламу. Не все у нас було гладенько, але ми жили вільно. Ми в Україні взагалі

Сергій Мороз

шиванці, — а це відомий американський актор і кінопродюсер китайського походження. Дуже гарне фото! Варто б започаткувати фестиваль української вишиванки у світі з супутніми культурними заходами, з музикою, танцями, мовою, співом... Поміркуємо над цією темою? Вона гарна з огляду на пробудження українського духу...».

Звичайно, поміркуємо, друже! І читачі наші поміркують. Тут кожна думка, кожна ідея матиме вагу. Сергій Мороз подає гарний приклад. Зверніть увагу, як оригінально мислить київський бард:

«Може, через вишиванки між євреями й арабами зав'яжуться гармонія миру і поваги? Адже в Україні вони між собою не ворогують... Нам потрібно цю тему розвивати і всіляко підтримувати. Творити мир у душах людей — покликання справжніх українців. Причому знову ж таки йдеться про народжених на землі України. А на ній так багато народилося талановитих представників інших національностей. Тут також відіграє роль той факт, що Україна — це енергетичне серце планети Земля. Тут завжди було і буде багато Любові... Ма-

бути, тому цього року такий гарний урожай в Україні. Земля ніби говорить нам: «Я вас дуже люблю, мої любі українці, а тому дарую вам цей урожай, щоб ви вистояли в цій боротьбі зі злим і підступним ворогом. Тримайтеся! Я з вами, мої добрі і гарні діти...».

«НЕ МІНЯЄМО КРАЇНУ НА ГРОШІ І СТАБІЛЬНУ ДИКТАТУРУ»

Гармонія миру і поваги, про яку говорив

всі повернуті на свободі. Нам і хліба не треба — свободу давай. У нас без свободи немає апетиту і сну. Ми не міняємо нашу країну на гроші і стабільну диктатуру. Є речі, які не продаються».

ВИШИВАНКА — ПІДСВІДОМИЙ ЗАХИСТ ВІД «ПРИНАД» «РУССКОГО МИРА»

Тим паче, що відмова від свободи в умовах «руського мира» зовсім необов'язково призводить до збагачення. Можна бути повністю лояльним до своїх правителів і при цьому жити в лані. Після початку путінської агресії один мій знайомий сказав так: «Росіяни мали всі шанси стати повноцінними громадянами людства. На жаль, розпочавши війну з братнім народом, вони зробили непростиму помилку. І тепер на них чекає сумна доля — бомжів людства».

Поки що росіяни не відчують тривоги. Мало того, вони щиро вірять у свою «перемогу» і продовжують агресивно тероризувати українців у соцмережах. Але наші співгромадяни знайшли ефективний спосіб відбитися від звинувачень з боку пропутінськи налаштованих росіян. Вони не відповідають такою ж огидною лайкою, не сиплять погрозами. Просто поширюють фотографії принад «руського мира». Хтось скинув убивче фото «визволеної» ще в 1945 році Східної Пруссії, а тепер Калінінградської області.

(Закінчення на 9-й стор.)

Саїд Ісмагілов

імамів. Жодних етнічних чисток, жодних біженців, жодних зачисток. Ми будували мечеті або відкривали молитовні будинки практично у будь-якому населеному пункті і жодного разу їх не зносили. Жодного!

Привет Крыму от другой области, спасенной Россией 70 лет назад - Калининградской.

Така весна в Якутську.
А ходять же по золоту!

Хтось вислав правдиві картинки з російського Нечорнозем'я. Але найбільш кричущими були фотографії околиць міста Якутська. Як відомо, це — столиця найбільшої республіки Російської Федерації, ще й казково багата на корисні копалини. Територія Якутії у п'ять разів перевищує українську. А

сосной. В отдельных случаях — даже свежей краской...»

«И людей в поселках раньше было больше... Сейчас есть деревни, где на постоянном прожива-

А Україну берегите,
это надежда
человечества.

В.И.Новодворская 17.05.1950 - 12.07.2014

розуму Росія ще не знала! Але, з іншого боку, цей конфлікт усередині України поступово переходить у конфлікт... усередині Росії. Андрій Макаревич, Алла Пугачова, Діана Арбеніна, Юрій Шевчук та багато інших творчих громадян Росії, правозахисні російські організації, а ще величезна кількість людей, які поступово формують свій російський Майдан. Питання часу, коли все це

щення і відродження. Лише іноді, коли дивлюся новини, де показують покалічених бійців у госпітальях, чи як ховають наших хлопців по містах і селах України, не можу стримати сліз... Прикро, що не маю сили їм допомогти. Проте розумію, що ця велика українська жертва приноситься заради всього людства, заради народження нової спільноти людей...»
...Читаючи ці рядки, я чо-

СИМВОЛ ГІДНОСТІ Й СВОБОДИ

населення там у п'ятдесят разів менше. Це — країна золота і алмазів, газу і нафти, лісу і хутрових звірів. Мали б якути незалежну державу — могли б жити, як арабські шейхи. А живуть значно гірше, ніж рядові мешканці Підмосков'я... Звичайно, громадяни Росії традиційно не звертають уваги на таку кричущу несправедливість. А ось українці (незалежно від регіону проживання) охоче обговорюють тему тінювих сторін «русского мира» на різноманітних форумах. Ось лише деякі оцінки:

«Фотки удручающие. Но я давно в курсе! До самого Якутска не добрался, но по Российской Федерации поездил достаточно, в том числе по глубинке. Там все замерло на уровне 30-х годов...»

«Ошибаешься, друг! Стало хуже — туалеты поставили. Тогда они были совсем новыми, пахли свежей

нии одна-две бабушки, и волки голодные по улицам гуляют...»

«А могли бы жить, как в Арабских Эмиратах! Что-то мешаает. Мерзлота, наверное...»

«Интересно, как в Канаде и на Аляске? Наверное, и там дорог нет, и туалеты стоят с начала прошлого века? Ведь и у них, бедненьких, мерзлота...»

А далі йдуть патріотичні заклики і побажання: перемоги на Донбасі і повернути окупований Крим. Дехто радить не забувати про Таганрозьку округу і про Кубань, яка не винна, що її силою відібрали в 1919 році. І збудувати якомога вищу стіну на українсько-російському кордоні. І це пишуть російськомовні! Читаю і думаю, — який же величезний поступ зробили українці за один лише рік. І мода на вишиванку нашу є чи не найкращим свідченням цього масштабного ідеологічного «прориву». А відбувається все, мені здається, на підсвідомому рівні. Надто вже багато негативу вилив Путін на наші голови. «Критична маса» негативу породила «критичну масу» патріотизму.

ЙДЕ ВЕЛИЧЕЗНИЙ ПОТІК ЕНЕРГІЇ ОЧИЩЕННЯ

Закінчити статтю хочу словами все того ж талановитого київського барда-філософа Сергія Мороза:

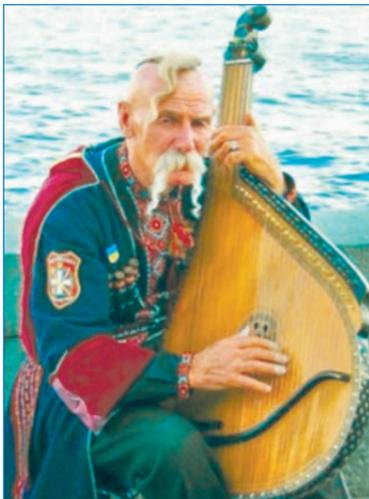
«Звісно, світові кланові розборки нічим не кращі за наші внутрішні. Але тепер у нас ситуація особливова. Такого затьмарення

Козак-депутат
Михайло Гаврилюк
і кобзар з Ялти
Остап Кіндрачук

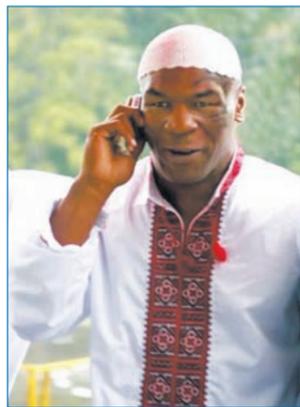
вибухне в Росії. Шкода лише наших хлопців, які ціною власного життя і неймовірних зусиль тримають удар світового Зла.

Коли настало 21 грудня 2012 року, ніхто не думав, що кінець світу — це кінець епохи облуди, брехні, пожадливості, духовної немочі, антилюдяності, а ще манії величчя — не тільки окремих людей, але й країн. Всім здавалося, що ось-ось трісне Земля, запрацюють вулкани, розтануть льодовики... Але нічого цього не сталося. І світ кинувся й далі жити безглуздо і лицемірно. Аж тут раптом якісь українці (а серед них — українські євреї, росіяни, вірмени, азербайджанці, кримські татари) в шию вигнали банду кровопивць, які впродовж 23 років безжалюбно грабували і принижували їх. І почалося щось неймовірне, — світ закрутився навколо відносно маленької України. Бо всередині України визрів дух світового очищення від усього темного. Я вже півроку живу в якомусь дивному світі, де все змінюється так швидко, що не встигаєш до цього звичаїтися. Пісні не пишуться, концерти не влаштовуються, не рахуючи виступів для поранених у госпітальях, доходів і роботи немає, — а Душа радіє, як мала дитина, попри загострення всіх хвороб у тілі, які назбирав упродовж життя. Я відчуваю, як через мене йде величезний потік енергії очи-

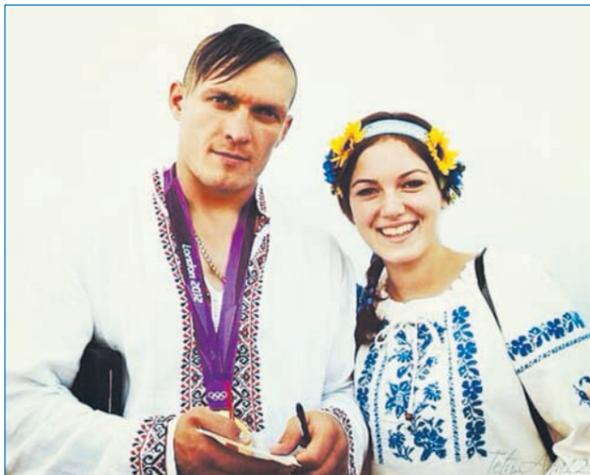

мусь згадав про нашого вірного «світличанина» Остапа Кіндрачука, який був символом не лише кримського українства, але й українства загалом. Не знаю, чи довго буде ніч, яка опустилася над його Кримом. Чи дозволено йому буде ходити у вишиванці? Чи збережуться в Ялті бандури, зібрані упродовж довгого подвижницького життя «світличанином» Олексієм Нирком? Але я добре знаю, що це Олексій Нирко і його учень Остап Кіндрачук своїм попереднім життям готували перемогу Майдану. Вони, як могли, захищали кордони українського світу. Так, в Криму зараз важко, але ж зроблене раніше не минає безслідно! Чи не завдяки вищезгаданім кримчанам, які відстоювали цінність бандури й національного одягу, тепер гордо ходить у вишиванці непокірний «козак з Майдану», буковинець Михайло Гаврилюк? Певен, що будуть без остраху ходити його діти і внуки. Бо надто вже потужною є вильнена Майданом «енергія очищення і відродження», про яку з таким пієтетом говорить лицар української пісні Сергій Мороз.

Сергій ЛАЩЕНКО

Боксери Майк Тайсон — з Американи, Олександр Усик — із Сімферополя

СПОГАДИ СОТНИКА УСТИМА

Нещодавно в Хмельницькій області вийшла друком книга Валерія Бобровича «Щоденник сотника Устима». Автор — киянин. Був офіцером Військово-морського флоту СРСР, працював і на суднах радянського торговельного флоту, як військовий радник воював у В'єтнамі.

Він зазначає: «Флот завжди був найреволюційнішою частиною радянського суспільства, ми ж ходили в закордонні плавання і могли побачити вигоди «загниваючого» капіталізму». Бобрович робить екскурс в історію флоту: «З вибухом революції в Росії українці, які у великій кількості служили на царському флоті, одразу почали організовуватись. Найбільш сприятливі умови склалися на Чорноморському флоті, де українці склали більше 75% особового складу. Реально стала можлива повна українізація всього Чорноморського флоту... Віце-адмірал Колчак поставився прихильно до українізації флоту, як до здорової течії серед тодішньої руйни. З кінця квітня 1917 року майже на всіх кораблях Чорноморського флоту вже існували свої українські корабельні ради. Одним з перших кораблів флоту, який підняв український прапор, був міноносець «Завидний». 24 грудня 1917 року підніс український прапор один з найбільших кораблів колишньої царської Росії, велетень-дредноут, лінійний корабель «Воля». 29 квітня 1918 року весь Чорноморський флот підняв український прапор. На жаль, Український флот зруйнувала соціалістична Центральна Рада. Незважаючи на запеклий опір націоналістично налаштованих моряків, вона скасувала примусову військову службу на флоті та ввела добровільне доповнення флоту на підставі народної міліції. Важко було придумати більше безглуздя. Дурість була страшнішою за зраду. Цей закон було скасовано за часів Гетьманату, але вже запізно.

Зовсім інша ситуація склалася після проголошення Незалежності України. Валерій Олександрович пише: «1992 року на Чорноморському флоті шовіністичним букетом розквітла «касаоновщина»:
— продано стратегічний запас пального;
— зруйновано казарми на острові Зміїний;
— за безцінь на металобрухт до Туреччини було продано більшість підводних човнів дивізії підводних сил Чорноморського флоту (у складі трьох бригад та окремого дивізіону);
— таємною директивою через фахівців управління військових сполучень і військової прийомки з мобілізаційних запасів на українських судноремонтних та суднобудівних заводах вилучались станції системи радіолокаційного розпізнавання «Пароль».

Але українські патріоти на флоті були: «Саме в цей час на СКР-122 екіпаж склав військову присягу на вірність народу України, підняв жовто-блакитний прапор і вийшов з військової бази Доузлава до берегів Одеси. Командував героїчним сторожовиком капітан-лейтенант Сергій Настечко. Адмірал Касаонов послав напередім сучасний фрегат проекту 1135 та швидкісний малий десантний корабель на повітряній подушці. Гармати і реактивні установки націлились на втікача. Тільки завдяки тому, що кораблі вже перебували в зоні дії берегової охорони Одеського району, вдалося

унікнути кровопролиття. Незламним було прагнення українських моряків служити своїй Батьківщині. СКР-112 дійшов до Одеси».

В. Бобрович звертає увагу на давні традиції дружби української і грузинської націй: «Україно-грузинська дружба рясно скроплена кров'ю двох братніх народів. Під час національно-визвольної війни 1917-1923 років в армії УНР служило багато грузинів. Не можу не згадати про одного з них — славної пам'яті генерал-хорунжого Натієшвілі, відомого в Україні як генерал Натієв; до серпня 1918 року він командував Запорізькою бригадою і окремою Запорізькою дивізією, відзначився в боях з московсько-більшовицькими ордами під Полтавою і Ромоданом. Просуваючись із групою полковника Болбочана в кримському напрямку, генерал Натієв звільнив півострів від більшовицьких банд, подавши руку Чорноморському флоту. Командант Запорізького корпусу генерал Натієв був одним з найвизначніших отаманів свого часу... Надзвичайно хоробрий, особисто сам керував боєм і завжди перебував у найнебезпечніших місцях. Тим-то і здобув собі величезну популярність у корпусі. У 1919 році перебрався в Грузію, де створив та очолив Закавказький добровольчий кіш. Під час боїв з червоною навалюю потрапив у полон; був розстріляний більшовиками».

У 1993-2001 роках Валерій Бобрович воював на Кавказі, командував добровольчими підрозділами УНСО, був двічі поранений. Він ділиться спогадами про ті події. Ситуація схожа на нинішню українську. Москва намагається встановити своє панування на пострадянському просторі. Спочатку ініціювати сепаратистський рух, розчленувати незалежну країну, ослабити її і потім підпорядкувати собі. Бобрович підкреслює: «Православна Росія фактично оголосила війну єдиновірній Грузії і боролася з нею за допомогою чеченців, черкесів, адигів, турків та арабів». У цій війні Росія використала кримінальний набір. Власне, те ж саме відбувається нині у неоголошеній війні Росії проти України. Тоді стрільці УНСО пліч-о-пліч з грузинами воювали проти спільного ворога і відтягнули час його нападу на Україну.

В. Бобрович є добрим знавцем зброї і вдало оцінює бойові ситуації на місцях. «Щоденник сотника Устима» може слугувати навчальним посібником для підготовки груп самозахисту від переважаючих сил окупантів і терористів. Текст пересипаний дотепами і легко читається.

Все це робить книгу дуже актуальною для сьогоденної України.

Анатолій ЗБОРОВСЬКИЙ
м. Ірпін

27 листопада виповнилося 80 років від дня народження Олексія Васильовича Боржковського, уродженця старовинного міста Брацлав на Вінниччині, випускника Вінницького національного медичного університету імені М. І. Пирогова 1959 року, підполковника медичної служби у відставці, військового лікаря-оториноларинголога вищої категорії, краєзнавця і громадського діяча. Олексій Боржковський — правнучатий племінник видатного українського поета-класика, лікаря й громадського діяча Степана Руданського, внучатий племінник українського етнографа, фольклориста, активного учасника українського національно-визвольного руху 1917-1919 рр. Валеріана Васильовича Боржковського.

Нащадок двох старовинних родів, що всіма своїми помислами й душею прагнули прислужитися своєму народові, Олексій Васильович успадкував від них палку любов до України, невідомий інтерес до життя, непосидючу, невгамовну вдачу.

З ініціативи його прадіда протоієрея Василя Григоровича Боржковського в містечку Мізяків (нині село Калинівського району на Вінниччині) у 1902 році було збудовано двокласну церковнопарафіяльну школу (досі зберегся і функціонує перший будинок школи, збудований отцем Василем), а згодом — і церкву. Його старший син Валеріан (1864-1919) у 1917 році був призначений Вінницьким комісаром Тимчасового уряду, брав найактивнішу участь в українському визвольному русі, за що й був розстріляний більшовиками. Молодший син священника Василь у 1897 році одружився з племінницею Степана Руданського Софією, донькою його сестри Ольги. Так Боржковські поріднилися з Руданськими. Як найдорожчу реліквію зберігає військовий лікар пожевкле від часу запрошення на весілля Софії Комарницької та Василя Боржковського.

Олексій Боржковський народився у 1934 році — через сто років після того, як на світ з'явився Степан Руданський. Олексієм хлопчика назвали на честь бабусиною брата по маминій лінії Олексія Вігури. Переслідуваний більшовиками, він емігрував за кордон. Завдяки його допомозі сім'я вижила в голодний 1933 рік.

«З двох з половиною років пам'ятаю все побачене й почуте, — розповідає лікар. — Південний Буг у зелені розкішних верб, пороги, грєблі, водяні млини, зелені килими трав на луках, запашні квіти на подвір'ї бабусі Марії Вікторівни, дворянки за походженням; молоду й гарну маму Галину Арсенівну, сільську вчительку в блакитній спідниці-плісе й жовтій блузочці; бабусині слова: «Ти, Галочко, як наш національний прапор...».

Вперше про свого пращура Степана Руданського Олексій почув від батька Василя Васильовича, свого часу одного з найкращих ветеринарних лікарів і діагностів в Україні.

Ім'я поета в родині шанувалось. На комоді в кімнаті зберігалися мушлі, привезені з Ялти, де Степан Руданський працював міським лікарем, його годинник, однак після ночівлі в домі чоловіка, який назвався «представником органів», безцінна для сім'ї реліквія зникла. Василь Васильович в окрему теку з написом «Степан Руданський» дбайливо складав світліни, газетні вірізки й інші матеріали, а на всіх сімейних святах і тоді, коли в домі збиралися гості, у слухну хвилину він підводився й розпочинав співати пісню «Повій, вітре, на Україну» й без паузи продовжував гімном «Ще не вмерла Україна». Співали всі, а Олексієві здавалося, що це одна пісня й усі слова належать Степанові Руданському.

Страшна хвиля репресій 30-х років не обминула й Брацлава. На випадок арешту Галина Арсенівна приготувала торбу сухарів і необхідний одяг. «З усієї вулиці Леніна, де ми жили, лише нашу родину не зачепили. Ми тоді вирішили, що батька, єдиного ветлікаря на весь Брацлавський район, людину, потрібну для влади, більшовики побоювались зачепити, інакше б їм інкримінували саботаж, — згадує Олексій

Боржковський. — Та все з'ясувалося на 60-річчі мого батька в 1967 році. Поздоровити ювіляра прийшов колишній санітар ветлікарні, 80-літній поляк Зарицький. Піднявшись для виголошення тосту, він промовив: «Вип'ємо за мене, бо якби не я, — не було б і Василя Васильовича. Я вже в такому віці, що нічого не боюсь й можу розповісти. Пам'ятає, як я прийшов на роботу з опухлою, синьою рукою й нічого не міг робити? Тоді я сказав, що напився й упав під воза (ми ж знали, що Зарицький зовсім не вживав спиртного), насправді мене викликали в органи й примушували підписати донос на ветлікаря Боржковського, який нібито створив антиурядову організацію. Мене катували, затискували руку в дверях, відливали водою й тортури тривали. Я подумав: «Якщо обмовлю невинну людину, то й мене знищать як соратника лікаря, мої діти стануть дітьми ворога народу, а я сам після смерті потраплю в пекло. Якщо не підпишу наклеп, —

цею Брацлава повз нашу хату гнали полонених червоноармійців. Спека, курява. Голодні, виснажені й обірані, з низько нахиленими головами, вони рухались суцільною масою. Вицвілі, мокрі від поту гімнастерки й пілочки. У більшості не було головних уборів. Багато хто з полонених накульгував. Брудні й закривавлені бинти на головах, руках, грудях. Полонених було багато. Траплялось, що за день їх проходило більше тисячі. Деякі з них тримали в руках голову капусту чи буряк і, намагаючись втамувати голод, гризли їх на ходу. Підходить до червоноармійців і передавати їм їжу, будь-що було заброньовано. Мати й ми, діти, виходили дивитися, чи серед полонених немає нашого батька. Сім'ї офіцерів Червоної Армії мали бути евакуйовані, але за складних умов під час відступу не було можливості цього зробити й ми залишилися у Брацлаві. Мама заздалегідь насушила в дорожку сухарів. Ці сухарі ми брали й виносили полоненим: підбігали до

не полишала думка повернутись в Україну. Начальник шпиталю, лікар Пухняк постійно організував у далекому Уссурийську українські літературно-мистецькі вечори, активним учасником яких був Олексій Боржковський: декламував співомовки Степана Руданського.

У 1975 році вдалося перевестися до складу Групи радянських військ у Німеччині, звідти підполковник Олексій Боржковський повернувся в Україну: служив спершу в Івано-Франківському, а згодом Житомирському військових шпиталю.

«В усіх анкетах, які мені доводилося заповнювати як військовослужбовцю, своєю рідною мовою я завжди називав українську, хоча в деяких сферах краще володію російською, зокрема, це стосується професійної термінології, адже за шість років навчання в інституті нам лише один раз на останньому курсі професор М. К. Венцовський прочитав лекцію українською мовою. Із здобуттям Україною Незалежності ми з моїм начальником

лідами, тому й відмовився приймати будь-які медикаменти, вирішивши, якщо організм сильний, — справиться сам, якщо — ні, навіщо бути тягарем для рідних? Обмірковував: одне вухо не чує, друге — чує, одне око не бачить, друге — бачить. Отже, водити машину й працювати зможу. Через три тижні я виписався з лікарні, слух і зір поступово відновилися, і я вже стояв біля операційного стола».

І нині Олексій Боржковський, лікар-отоларинголог вищої категорії з 55-літнім стажем, великим досвідом адміністративної й практичної роботи, талановитий хірург продовжує працювати в Житомирському ТОВ «Центр профілактичної медицини». За сотні кілометрів приїждять до лікаря Боржковського на консультації.

Вже багато років поспіль у вільний від роботи час Олексій Васильович популяризує творчість свого родича Степана Руданського, досліджує його життєвий шлях та шлях інших гілочок свого роду:

ПРИМНОЖУВАЧ ДУХОВНОЇ СПАДЩИНИ

ДО 80-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ЛІКАРЯ ОЛЕКСІЯ БОРЖКОВСЬКОГО — ПРАВНУЧАТОГО ПЛЕМІННИКА ВИДАТНОГО УКРАЇНСЬКОГО ПОЕТА-КЛАСИКА, ЛІКАРЯ Й ГРОМАДСЬКОГО ДІЯЧА — СТЕПАНА РУДАНСЬКОГО

О. В. Боржковський

теж загину, але не постраждає Василь Васильович, мої діти будуть «чистими», а я потраплю в рай». Дивовижно, але Зарицького відпустили, нашу родину не чіпали».

Спокійного блакитноокого хлопчика з білявими кучериками, який до того ж ніколи не капризував, у ветлікарні любив всі. Особливо до Олексія прихилився душею бездітний ветфельдшер Балацький Карпо Григорович. Коли потрібно було виїхати в колгосп, він садив на бричку поруч із собою й лікаревого сина. Звичайну дерев'яну рахівницю винахідливий Балацький перетворював на візок: для цього на перевернуту рахівницю клав папку — «Дело», прив'язував ремінь від власних штанів, садив зверху Олексія й возив по підлозі.

До ветлікарні неодноразово приходив енкаведист, від якого якось хлопчик почув: «Дайте мне человека, а уж дело я ему пришлю». Уява малого хлоп'яти вимальовувала картину: один грізний дядя, взявши до рук голку з ниткою, пришиває іншому дяді до штанів папку з написом «Дело».

Коли розпочалася Друга світова війна, Олексієві не виповнилося й семи років, а в сім'ї були ще й молодші діти — трирічний брат Микола й тримісячна сестра Лідія. Батько з першого й до останнього дня війни був на фронті, у складі кавалерійської дивізії. Будинок, в якому мешкала родина, стояв на трасі — майже щодня (наказ — двері не зачиняти!) тут очували то німецькі солдати й офіцери, то — румунські. До того ж родина офіцера Червоної Армії перебувала на особливому обліку.

«Якось до нас уночі прибігли четверо з єврейської сім'ї Ткачів — вони втекли з гетто. Не вагаючись, мама з бабусею прихистили їх. Переховували кого в погребі, кого — в хаті під підлогою, — згадує Олексій Васильович. — Одного разу, коли до хати зайшов німецький офіцер, донька Ткачів Люба ледве встигла сховатися за шафою. Ми не знали, як її вивести звідти. Третя дівчина за шафою всю ніч, боялася повернутися, аж поки вранці офіцер не пішов геть. Центральною вулицею

колоні й передавали їх з рук у руки. Одного разу конвоїри стріляли в мене. Наприкінці колоні йшли ті, хто не міг самостійно пересуватися, їх вели міцніші. Тих, хто насмілювався підняти голову вгору, й тих, хто втрачав свідомість і падав, фашисти пристрілювали. Від нашої хати до лікарні — менше 200 метрів, на цьому відрізку шляху одного дня залишилось лежати семеро убитих. Взимку на річці повзирячому знищували євреїв — топчили в ополонці баграми».

Страшні роки окупації минули. Пройшовши все пекло війни, з двома орденами Червоної Зірки й багатьма медалями повернувся до дому батько.

Повоєнні роки не були легкими. Олексій, найстарший в сім'ї серед дітей, допомагав по господарству: носив з криниці, що в долині, воду, рубав дрова, полов город, утримував з братами 300 кролів. Один з крашків спортсменів Брацлавської школи, він брав участь в обласних змаганнях, старанно навчався. Коли настав час вибору майбутньої професії, юнак не вагався: «Було допомагати людям».

У 1953 році Олексій Боржковський вступає до Вінницького медичного інституту й здобуває фах лікаря. Військових лікарів, яких для потреб армії готувала військова академія, вивязало замало. Приїхали з Москви «купці» й до Вінниці. Для служби в армії відбирали найкращих випускників. Так молодий лікар опинився в одному зі шпиталів Далекосхідного військового округу, за тисячі кілометрів від України.

Служба на Далекому Сході тривала більше шістнадцяти років. Олексій Васильович обіймав посади лікаря, старшого ординатора хірургічного відділення, начальника ЛОР-відділення. Доводилось надавати допомогу різного профілю: виконувати акушерсько-гінекологічні операції, робити апендектомію, трахеотомію, діставати сторонні предмети з органів дихання та стравоходу, лікувати тяжкі опіки верхніх дихальних шляхів та багато іншого. Термінової допомоги потребували тяжкі травми. Важким хворим лікар не боявся надавати допомогу на місці, хоча й були дуже складні випадки, адже до окружного шпиталю, що в Хабаровську, 550 км. Іноді доводилось сідати й за кермо санітарного автомобіля — права водія-професіонала Олексій отримав ще під час навчання в інституті. Коли його дружина, акушер-гінеколог за фахом, їздила на курси підвищення кваліфікації, незважаючи на виклики, нічні чергування, напружений ритм роботи у шпиталі, лікар турботу про двох своїх синів повністю взяв на себе.

Тихий океан, предковична тайга з віковими кедрми — прекрасні, квіти такі гарні, та без аромату. Олексія

розпочали вести всю необхідну документацію, у тому числі писати історії хвороб, українською мовою, хоча попервах це було нелегко через брак українських слівників з медичної термінології», — розповідає лікар.

Розповів Олексій Васильович також про прикрий, але досить цікавий випадок, який трапився з ним: родичка, незважаючи на негоду — туман, наполягала їхати з Івано-Франківська до Бердичева. Маючи великий досвід водія, долаючи за будь-яких умов і будь-який час доби більше тисячі кілометрів, незважаючи на якийсь внутрішній спротив, сів за кермо і хоч інтуїція підказувала не робити цього.

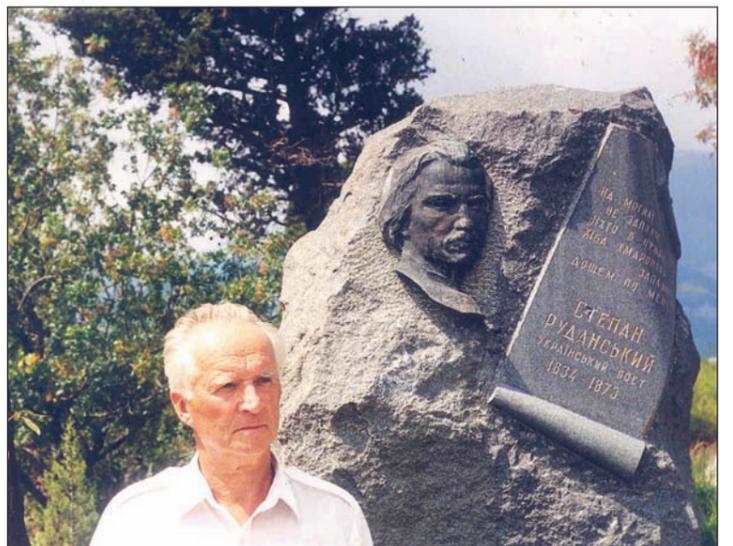
— Через густий туман і нічну пору я їхав обережно й повільно, — розказує лікар. — Раптом побачив, як назустріч летить на величезній швидкості машина. Водій, порушуючи правила, виїхав на зустрічну смугу для обгону. Я викрутив кермо, але удару не вдалось уникнути — машина опинилася в кюветі. В якусь мить відчув своє тіло невагомим й опинився над машиною. Я розумів, що необхідно повернути ключ у замку запалювання — інакше виникне пожежа, та не міг і не хотів. Несподівано почав рухатись в бік тунелю назустріч моїм бабці, діду, батьку, двоюрідному брату. Я знав, що це вони, бачив їхні силуети. Мені було добре. Раптом почув голос: «Ти жив праведно й чинив вірно. Тобі ще не час сюди. Повертайся й продовжуй свої справи». Прийшов до тьми в лікарні в дуже важкому стані: забій головного мозку тяжкого ступеня, черепно-мозкова травма, перелом основи черепа, крововилив у мозок, перелом ребер та верхньої щелепи, забій усіх органів... Як лікар я розумів, що після таких травм не завжди виживають або стають інва-

Боржковських, Комарницьких, Кременських, Пшемських, Вігур. Цікаво й те, що кілька років тому, прочитавши в одній із вінницьких газет про Олексія Боржковського, написала йому листа його ж родичка Галина Анатоліївна Кременська, також правнучата племінниця С. Руданського, колишній фельдшер, яка мешкає у селі Мізяківські Хутори. Відтак зустрілися, познайомилися з нею та її донькою, вчителькою української мови й літератури Людмилою Іванівною Похвалюк та її родиною з с. Біликівці Жмеринського району на Вінниччині.

Невтомний мандрівник Олексій Боржковський побував чи не в усіх містах, пов'язаних з його славетними пращурами: Санкт-Петербурзі, Ялті, Хомутинцях, Шаргороді, Кам'янці-Подільському, Руданському, Хотині, Сімферополі, Бахчисар'ї та багатьох інших. Працював у музеях, бібліотеках, архівах, зустрічався зі студентами та учнями в багатьох куточках України й скрізь дарував світліни, ксерокопії, фотостенди, присвячені поету й лікарю. Цікавить його і творчість Тараса Шевченка, Івана Франка, Михайла Коцюбинського, Лесі Українки...

Змістовною була наша мандрівка до Криворівні в музей Івана Франка, що в Прикарпатті; в села Хомутинці, Малі й Великі Кутища, Пиків Калинівського району на Вінниччині, де спілкувалися із старожилами й дізналися багато цікавого, зокрема, про перебування Михайла Коцюбинського в Пикові, відшукали на кладовищі цього ж села усипальницю відомого цукрозаводчика, одного з піонерів цукрової промисловості на Поділлі Яна Романського, записали багато легенд і переказів, прислів'їв і приказок.

(Закінчення на 11-й стор.)

О. В. Боржковський біля могили Степана Руданського в Ялті

Загалом, за 15 років співпраці з цією надзвичайно талановитою людиною, великим працелюбом і людинолюбом багато побачено, відшукано, зроблено. На жаль, обсяг статті не дозволяє розповісти про все докладно. Цікаво й те, що все віднайдене і побачене краєзнавець і фотограф зі стажем фіксує на фотографії. Зокрема, у Мізякові на Калинівщині лікар ще встиг сфотографувати будинок, в якому народився Валеріан Боржковський, зараз будинку цього немає — розібраний на будівельні матеріали. Плідною була також співпраця з написання наших спільних статей «Шевченко і Руданський», «Подільський лікар-поет», «Хранителі творчої спадщини Руданського», опублікованих у центральних газетах України.

Олексій Васильович — постійний учасник літературно-мистецьких свят на батьківщині Степана Руданського в м. Калинівці та с. Хомутинцях на Вінничині, Днів поета в Криму, вечорів, присвячених пам'яті великого українця в Національній науковій медичній бібліотеці України в Києві, щорічних Всеукраїнських фестивалів української книги у Феодосії, за що неодноразово одержував подяки. Він листується та підтримує найтісніші зв'язки з краєзнавцями, руданськознавцями, усіма тими людьми, кому не байдужа доля нашої культури, культурної спадщини, майбутнього України. У вересні 2009 року Олексій Васильович зустрівся в Ялті з професором, академіком УЕАН, головою Кримської філії НТШ Петром Васильовичем Вольвачем та професором, доктором технічних наук, академіком РАПН Романом Семеновичем Яремійчуком, щоб обговорити питання присвоєння Кримському гуманітарному університету (м. Ялта) імені Степана Руданського. В 2011 році у стінах своєї alma-mater у Вінниці лікар зустрівся з викладачами й студентами ВНМУ імені М. І. Пирогова.

Наполеглива багаторічна праця подвижника не минає марно: за бездоганну службу він нагороджений багатьма грамотами, подяками, дипломами, ювілейними медалями. У вересні 2011 року він одержав відповідь на своє звернення до Міністерства охорони здоров'я України, де йшлося про реорганізацію кімнати-музею в музеї С. Руданського в Ялті на базі Ялтинського медичного коледжу. З його ініціативи до 175-ї річниці від дня народження Степана Руданського побачили світ конверт і марка із зображенням поета, а в 2014 році в м. Калинівці до 180-річчя від дня народження відкрито пам'ятник С. Руданському.

Олексій Васильович — активний член Житомирської обласної організації товариства «Просвіта» ім. Т. Г. Шевченка, Житомирської обласної організації Парції захисників Вітчизни. Національно свідомий громадянин, пошановувач рідного слова, вболіває за долю України, рідної мови. 20 червня 2012 року на розширеному засіданні Житомирської обласної організації товариства «Просвіта» ім. Т. Г. Шевченка промовисто прозвучав виступ Олексія Васильовича Боржковського за

збереження рідної мови, проти антиконституційного закону Колесніченка-Ківалова «Про засади державної мовної політики», який був не тільки реальною загрозою нестабільності в Україні, а й загрозою державності. У 2013 році ветеран звернувся до найвищих інстанцій Верховної Ради, Кабінету Міністрів України, Міністерств освіти і науки, культури і туризму, охорони здоров'я України, Державного комітету телебачення і радіомовлення, місцевих органів державної влади із закликом гідно вшанувати 180-річчя від дня народження великого сина України Степана Руданського. Під зверненням підписалися також представники передової інтелігенції, серед яких: Михайло Андрейчин — член-кореспондент Національної академії медичних наук України, доктор медичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України (м. Тернопіль); Павло Білошицький — доктор медичних наук, академік УАН, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки; Іван Драч — поет, кіносценарист, громадський діяч, Герой України, лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка; Микола Жулинський — літературознавець, громадський діяч, доктор філологічних наук, академік Національної академії наук України, директор Інституту літератури імені Тараса Шевченка НАН України, лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка; Раїса Павленко — генеральний директор Національної наукової медичної бібліотеки України, заслужений працівник культури України, кавалер ордена княгині Ольги III та II ступенів; Любомир Пиріг — громадський діяч, академік Національної академії медичних наук України, заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки та ще багато-багато інших.

Всюди, де побував Олексій Боржковський, починала кипіти робота: створювались літературознавчі куточки, музейні кімнати, влаштовувались літературно-музичні вечори, книжкові виставки. Лікар надав значну допомогу в обладнанні музейної кімнати у навчально-виховному комплексі № 15 «Гімназія-школа-садок» ім. Степана Руданського в Ялті (серед тих, хто виборював для цього навчального закладу право носити ім'я поета, і лікар Боржковський); організував збір книг для бібліотеки, що також названа ім'ям поета в Сімферополі. На могилах Ольги Руданської та її чоловіка, священника Стефана Комарницького в с. Малі Кутища на Калинівщині лікар за власний кошт виготовив і встановив меморіальні дошки, як і в с. Мізяків, де меморіальна дошка із зображенням Василя Григоровича Боржковського встановлена на фасаді місцевої школи. Щороку лікар приїздить на могилу Степана Руданського в Ялті, щоб вклонитись його світлій пам'яті. Традиційно піднімається на високий Полікурівський пагорб разом з учнями та вчителями місцевих шкіл та висаджує разом з ними на могилі привезені з батьківщини поета квіти; відвідує місяця, пов'язані з його сла-

ним родом, доглядає за могилами своїх предків. О. Боржковський надає значну допомогу письменнику з Феодосії Євгену Білоусову в створенні художньо-документальної повісті для дітей «Степан Руданський — поет і лікар» (Тернопіль, 2008). Олексій Васильович — автор численних краєзнавчих статей, серед яких чільне місце належить публікаціям про його славний рід. Світліни Олексія Боржковського ілюструють низку видань: буклет «Степан Васильович Руданський» (Вінниця, 2004); книжки — «Всміхається Руданському нове тисячоліття» — збірка творів лауреатів Всеукраїнської літературно-мистецької премії імені Степана Руданського (Вінниця, 2008); «Степан Руданський (1834-1873). Поет, лікар, громадянин» (К., 2009), де Олексій Васильович — один з укладачів. У 2014 році побачила світ книга під грифом Національної наукової медичної бібліотеки України «І я знов живий світ огляду...» (До 180-річчя від дня народження Степана Васильовича Руданського), де науковим консультантом був О. В. Боржковський.

Просвітницька місія Олексія Боржковського триває. Він клопочеться про перейменування центральної площі в м. Калинівці на батьківщині поета-патріота й присвоєння їй імені Степана Руданського, про спорудження пам'ятника поету в Ялті, про увічнення поетового невимрущого слова в академічному виданні його творів, про повернення до програм загальноосвітніх закладів вилучених творів класика української літератури Степана Руданського... Лікар жартома любить повторювати: «Я не доживаю, а живу!», бо, незважаючи на вік, не втрачає інтересу до оточуючого, бадьорості й оптимізму, а його життєвої енергії, наполегливості й працелюбству можна лише позаздрити. Сотні дерев, тисячі квітів, посаджених вмілими руками Олексія Васильовича, буйно квітнуть та ясно родять людям у різних куточках України. Гордістю лікаря є його два сини, восьмеро внуків, троє правнуків. Одержану від славних пращурів безцінну духовну спадщину лікар Боржковський дбайливо зберігає й примножує. Невсипуща праця, просвітницька місія Олексія Боржковського, широкого українського патріота, у 2011 році оцінена Всеукраїнською літературно-мистецькою премією імені Степана Руданського, а в січні 2014 року під час Всеукраїнського свята сатири і гумору в місті Калинівці з нагоди ювілею видатного земляка Олексій Боржковський за багаторічну й плідну діяльність з дослідження та популяризації життя та діяльності поета й лікаря був нагороджений нагрудним знаком «180 років Руданському С. В.». Недарма Вищі Сили у годину найбільших для нього випробувань відпустили його творити добро, примножувати славу роду, славу України.

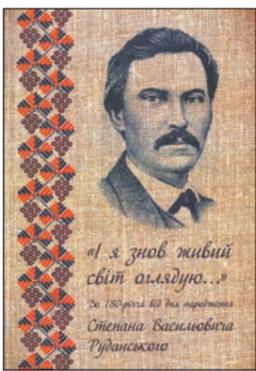
Ольга ЮРЧИШИНА,
головний бібліотекар наукової бібліотеки Вінницького національного медуніверситету ім. Пирогова

«І Я ЗНОВ ЖИВИЙ СВІТ ОГЛЯДУЮ...»

До 180-річчя від дня народження Степана Васильовича Руданського група авторів: Раїса Павленко — генеральний директор Національної наукової медичної бібліотеки України, заслужений працівник культури України; Юрій Віленський — кандидат медичних наук, літератор, член Національної спілки журналістів України; Олена Кіршева — вчений, секретар Національної наукової медичної бібліотеки України;

Ольга Юрчишина — головний бібліотекар наукової бібліотеки Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова, створили книгу — дуже цікаву, потрібну, сповнену любов'ю і вдячності до нашого визначного поета, який стоїть в одному ряду з Т. Г. Шевченком, Лесею Українкою, Іваном Франком, громадянина-патріота, особливого, високоосвіченого, безкорисливого лікаря, справжнього добротворця. В ній простежується шлях С. Руданського від Хомутинців, де він народився, і до Ялти, де знайшов своє пристанище.

Зроблено наголоси на безсмертних поетичних, пісенних творах: «До України», «До моїх дум», «До дуба», «Наука», «Гей,

бики!», «Повій, вітре, на Україну», які можна і треба читати багато разів.

Скільки в творах С. Руданського мудрості трьох народів (українців, поляків, євреїв)! Мудрий, винятковий майстер узагальнень зміг побачити та відчутти особливості цих національностей і подарувати нам з почуттям гумору чудесні твори, які є актуальними і сьогодні. Цікавість мають розділи про хранителів творчої спадщини С. Руданського. Дуже добре розказано про київську домівку Степана Руданського.

Книга читається з інтересом і почуттям вдячності до тих, хто пропустив через своє серце, розум і душу безмежну любов до Степана Руданського.

Думаю, що книга заслуговує на справедливу відзнаку і повинна бути в бібліотеках не тільки медичного спрямування, а і в шкільних. Це — зразок для роботи бібліотек, які організують заходи, пов'язані з пам'яттю про наших визначних особистостей.

Особлива подяка головному організатору цієї справи — Раїсі Павленко.

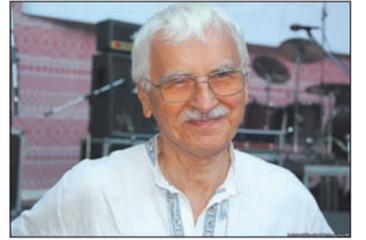
Галина БІЛОШИЦЬКА,
вчитель-пенсіонер

м. Житомир

ПОМЕР ЄВГЕН СВЕРСТЮК

В понеділок, 1 грудня, на 86-му році життя помер відомий український філософ, письменник, дисидент Євген Сверстюк. Про це у Фейсбучі повідомив історик Володимир В'ятрович. «У символічний день — 1 грудня — Україна втратила людину-символа Євгена Сверстюка», — написав він.

Є. Сверстюк закінчив Львівський університет ім. І. Франка. У 1960-х його чотири рази звільняли з роботи з політичних мотивів. До арешту в 1972 р. працював відповідальним секретарем редакції «Українського ботанічного журналу». Активно писав для самвидаву. За статтею «антирадянська агітація» був засуджений до семи років таборів суворого режиму і п'яти років заслання. У таборі неодноразово оголошував голодування, регулярно потрапляв до карцеру. Після повернення до Києва працював столяром. У 1993 році обраний президентом українського ПЕН-клубу. Лауреат Державної премії ім. Тараса Шевченка. Редактор релігійної газети «Наша віра». Був учасником Ініціативної групи «Першого грудня» та членом Громадського комітету з вшанування пам'яті жертв Голодомору.

УКРАЇНСЬКИЙ КАЛЕНДАР

ГРУДЕНЬ

5

1917 р. — у Києві відкрито Українську державну академію мистецтв. Першим її ректором став графік Георгій Нарбут.

1919 р. — під тиском ворожих армій головної отаман військ УНР Симон Петлюра виїхав з України до Польщі.

1994 р. — в обмін на відмову України від ядерної зброї в Будапешті підписали меморандум про надання Україні гарантій безпеки з боку ядерних держав США, Великої Британії та Росії. Недотримання цих гарантій безпеки призвело в 2014 р. до окупації Криму Росією та її воєнної агресії на сході України.

2001 р. — розпочався перший Всеукраїнський перепис населення.

Народився:

1931 р. — Григорій Тютюнник, український письменник.

6

День Збройних Сил України. Встановлений постановою Верховної Ради України в 1993 році. Це свято відзначається щорічно 6 грудня — в день ухвалення в 1991 році Закону України «Про Збройні Сили України».

1932 р. — Раднарком України звинуватив куркулів і контрреволюціонерів у зриві хлібзаготівель.

Народилися:

1899 р. — Олександр Оглоблин (Мезько), український історик, архівіст та політичний діяч, автор близько 1000 наукових праць.

1903 р. — Микола Колесса, композитор, диригент, педагог, патріарх української диригентської школи.

7

День місцевого самоврядування в Україні.

Міжнародний день цивільної авіації.

1991 р. — на зустрічі Президентів Білорусії, Росії та України ліквідований СРСР — Союз Радянських Соціалістичних Республік.

Померли:

1784 р. — Григорій Полетика, громадський діяч, ймовірний автор «Історії русів».

1870 р. — Михайло Вербицький, український композитор, хоровий диригент, священник, громадський діяч, автор гімну України «Ще не вмерла України».

1936 р. — Василь Стефаник, письменник, майстер новели.

8

1868 р. — у Львові засновано товариство «Просвіта».

1919 р. — коаліція союзників визнала східним кордоном Польщі лінію Керзона, юридично затвердивши окупацію Польщею етнічних українських земель — Холмщини, Лемківщини, Посяння і Підляшшя.

1991 р. — лідери Росії, України і Білорусії підписали «Білоруську угоду» про створення СНД.

Народився:

1900 р. — Михайло Теліга, кубанський бандрист, учасник визвольної боротьби у лавах Армії УНР.

Померли:

1937 р. — Василь Вразливий (Штанько), письменник, громадсь-

кий діяч. Розстріляний комуністами. 1989 р. — Микола Левицький, президент УНР в екзилі.

9

1917 р. — у Криму створений Курултай, вищий орган кримських татар.

2004 р. — набрали чинності ухвалені Верховною Радою України закони про зміни до Конституції та особливості проведення голосування 26 грудня на виборах Президента України.

2007 р. — в Ялті відкрито пам'ятник Тарасу Шевченку.

Народилися:

1861 р. — Євген Чикаленко, визначний громадський діяч, благодійник, меценат української культури, агроном, землевласник, видавець, публіцист.

1863 р. — Борис Грінченко, письменник, етнограф, мовознавець, перекладач. Автор фундаментальних етнографічних, мовознавчих, літературознавчих та педагогічних праць, історичних нарисів, перших підручників з української мови й літератури, а також «Рідного слова» — книжки для читання в школі.

Укладач чотиритомного тлумачного «Словаря української мови». Один із організаторів і керівників товариства «Просвіта».

1897 р. — Борис Тен (Микола Хомичевський), поет і перекладач; православний священник. Член Спілки письменників України. Літературний псевдонім походить від стародавньої грецької назви річки Дніпро — Борисфен (Бористен).

1915 р. — Володимир Ярема (Дмитрій), патріарх Київський і всієї України Української автокефальної православної церкви.

1925 р. — Святійший Патріарх Київський і всієї Руси-України Володимир (у миру Василь Романюк) — український православний релігійний діяч, богослов.

10

День прав людини.

Народилася:

1784 р. — Марко Вовчок (Марія Вілінська), українська письменниця. Була знайома з Т. Шевченком, П. Кулішем, М. Костомаровим, І. Тургеневим, Жулем Верном. Її твори мали антикріпосницьке спрямування. Також описувала історичне минуле України.

Помер:

1986 р. — Володимир Верменич, український композитор, хоровий диригент.

11

1914 р. — у Києві заарештовано українського історика Михайла Грушевського за зв'язки з австрійським урядом.

1918 р. — в Одесу вступили війська української Директорії.

Народився:

1651 р. — Данило Туптало (св. Дмитро Ростовський), український письменник, церковний і громадський діяч.

Помер:

1891 р. — Олександр Потебня, український мовознавець, філософ, фольклорист, етнограф, літературознавець, педагог, громадський діяч, член-кореспондент Петербурзької АН з 1875 р.

О. Оглоблин

В. Вразливий

В ОТОЧЕННІ ПРЕДСТОЯТЕЛЯ ОНУФРІЯ, АБО «МОВЧАННЯМ ЗРАДЖУЄТЬСЯ БОГ»

100 днів біля керма — критичний термін для кожного керівника. Хоч би чим він керував: державою або Церквою.

Інtronізація глави УПЦ МП митрополита Онуфрія пройшла майже три місяці тому. Але місцезблостителем Київської кафедри митрополит Онуфрій став ще в лютому. Майже дев'ять місяців тому. Дев'ять місяців Церквою фактично править дуумвірат: предстоятель УПЦ МП Онуфрій (Березовський) і керуючий справами, який вважається прокремлівською фігурою, митрополит Антоній (Паканич), друг мільярдера Вадима Новинського, який тільки в 2012 році отримав українське громадянство. Втім, не варто спокушатися. Все більше підстав думати, що найбільшою українською Церквою керують не два українські митрополити, а зовсім інша пара: предстоятель РПЦ Кирил і президент Росії Володимир Путін. А українські ієрархи не більше, ніж провайдери політики РПЦ.

Аналізуючи ефективність слуг народу — політиків, на першому етапі ми як критерій зазвичай використовуємо цифри, заяви, кадрові призначення. Оцінюючи слуг Божих — керівників УПЦ МП, ми додали ще один критерій — настрій пастви. Адже духовний світ дітей Церкви — відповідальність ієрархів.

КОЛИ ЦИФРИ ГОВОРЯТЬ

Протягом півроку двадцять парафій перейшло з УПЦ МП в УПЦ КП. (Принаймні такі дані навів архієпископ УПЦ КП Євстратій (Зоря), а за підрахунками автора цих рядків їх ще більше). Більшість переходів пройшло мирно, рішення про зміну юрисдикції ухвалювалося абсолютною більшістю парафіян. Головна причина виходу, озвучена ЗМІ: приходські громади не прощають священникам проросійські проповіді і відмову молитися за перемогу української армії. Але чи не в іншому першопричина? А саме: в аморфності церковноначальності в питаннях військової агресії Росії.

За ситуації, коли вище церковне керівництво не називає ворога ворогом, не молиться за перемогу армії, прості батюшки, уражені духовною хворобою (наслідки впливу і розповсюдження на психіку доктрини «русского мира» ще належить вивчити психіатрам і соціальним психологам), просто успадковують позицію керівництва і відмовляються бути поруч зі своїм народом, що бореться.

Принаймні соціолог Євген Головаха передбачив у розмові з автором цих рядків, що з часом переходи в УПЦ КП стануть масовішими, оскільки митрополія УПЦ МП не дала вірогідного чіткого сигналу, що у війні Росії проти України вона залишається зі своїм народом. ЗМІ нарахували більш ніж десять священників, що воюють, допомагають сепаратистам або проповідують сепаратизм, — велика частина з них на території «особливої зони». Тільки один з них захищений у служінні митрополією УПЦ МП. (У УПЦ МП служать священники, які, звинувачуючи владу в тому, що вона посилає армію вбивати православних Донбасу, не нехтують навіть антисемітизмом).

Україну залишили три священники — найбільш затяті адепти «русского мира». Зараз, отримавши в Москві і Підмосков'ї місця в парафіях, Михайло Волинець, Андрій Новиков і Андрій Ткачов в інтерв'ю, соцмережах продовжують висловлювати ненависть до України, боротися з «хунтою», прославляти Путіна і стверджують, що «Російське православ'я — умова збереження людської цивілізації». Митрополія УПЦ МП публічно ніяк не висловила свого ставлення до згаданих кліриків, які, перебуваючи в Україні, посідали високі церковні пости (Андрій Новиков був секретарем Одеської єпархії, Андрій Ткачов служив в одному з центральних парафій столиці, протоієрей

Максим Волинець служив у Луганську і очолював православну місію). Можливо, це продиктовано небажанням митрополії визнавати помилки і бажанням заспокоєння. Але чи не дуже багато заспокоєння, як для такої богопротивної поведінки отців?

Три інших священники УПЦ МП видалили свої антиукраїнські акаунти, що містили заклики до сепаратизму, після звернення активістів у митрополію УПЦ МП. Співробітник двох синодних відділів УПЦ МП підозрюється у фінансуванні тероризму і розшукується СБУ.

Ми не знаємо точного числа храмів УПЦ МП, де на літургії перестали поминати патріарха Кирила, але тільки один єпископ УПЦ (МП) владики Софроній виступив з обговоренням такої ініціативи і фактично дозволив перестати поминати священникам патріарха країни-агресора.

Путін з Кирилом

ЧИ БЛАГАВ КИРИЛ ПУТІНА?

Одна з найбільш популярних цитат фейсбукерів на тему церкви, війни і РФ: «Мовчанням зраджується Бог». Церква — не майдан, але церква — амвон, місце з неймовірно високою чутливістю. Проповідь — також, як офіційна позиція церкви, головна із справ, за якими можна судити про церкву, а сила її висловів під час війни нічим не поступається «Градам». Будучи частиною пастви УПЦ МП і займаючись питаннями церковної єдності, автор цих рядків помітив таку динаміку власних внутрішніх очікувань: якщо спочатку ми посилали в митрополію УПЦ МП запити, вимагаючи, щоб церква висловила своє ставлення до так званої російської православної армії (найманцям і вбивцям з РФ), до священників-сепаратистів, до відвертій путінської агентури, то з часом ми перестали чекати патріотичних оцінок. Ми почали боїтися. Запрошуючи на чергове інтерв'ю керівника УПЦ МП, ми відчуваємо страх від того, що він може сказати. Почали боїтися проросійських оцінок, закамуйфльованих антиукраїнських меседжів. Ми не знаємо, чи належить Григорію Богослову цитата про те, що Бог зраджується мовчанням. Але під час війни, не зна-

ходячи в церкві підтримки, паства точно відчуває себе зраженою. Тому що церква, окрім останнього, ще і те, що вона говорить.

А УПЦ МП жодним листом або зверненням не засудила РПЦ за освячення зброї, якою вбивають українців, за освячення ікон для терористів. Патріарх Кирил — керівник УПЦ МП, будучи не по-церковному вірним соратником Путіна, звертався в ООН, Раду Європи і ОБСЄ зі скаргами «на утиски УПЦ МП». А остання виступає в ролі жертви, що дозволяє захищати себе ворогам України. Такий ось «захист предстоятеля РПЦ» не просто не потрібен пастві, він для неї образливий.

Предстоятель УПЦ МП митрополит Онуфрій не схожий на патріарха Кирила, він — чернець, йому не потрібні літаки і бізнес. Але сьогодні цей похвальний у мирний час факт не важливий, оскільки він зв'язаний найгілшою спорідненістю з Російською православною церквою, як з державним інститутом імперії. Він вірить в Богоспасительність і нерозривність святих УПЦ МП з РПЦ. Навколо нього можуть бути різні люди, з різною мотивацією. Але сам Блаженніший Онуфрій за своїм еством — частина РПЦ. Онуфрій — виходець і в якомусь сенсі творець Почаївської Лаври. Одна з парафіянок цієї Лаври розповіла, що єпископ на проповіді запевняв: «Кирил благав Путіна не вводити війська, але той не послунав». Ось в цю наївну історію завжди буде радий повірити і сам Блаженніший Онуфрій.

Причини війни він бачить в тому, що «Схід має свої цінності, Захід — свої, ми — буферна зона між Заходом і Сходом. Але я все ж вірю, що здоровий глузд візьме гору над пристрастями взаємних образ і люди зрозуміють, що не варто приносити таку високу жертву заради геополітики. Вона не коштує людського життя. Наша криза почалася з питань про євроінтеграцію України, але потім переросла в боротьбу за владу, політичне превлаштування. Сьогодні вже всі забули про євроінтеграцію, боротьба йде навколо політичних концепцій і, отже, за владу, яку формуватиме вже новий парламент».

В іншому інтерв'ю глава УПЦ «закликав жителів країни до примирення і всепрощення, щоб поставити основним завданням християнські етичні цінності».

Свої гладкі інтерв'ю Блаженніший Онуфрій дає переважно російським і проросійським виданням. Нескінченно говорить про мир в період агресії, — все одно, що мовчати.

ЗА ШО ЗМІСТИЛИ

ОТЦА ГЕОРГІЯ КОВАЛЕНКА

Ми б не хотіли сварити всю Церкву. В УПЦ МП багато абсолютно чудових, сміливих священників, які активно допомагають армії і фронту. Але діяльність митрополії — це база і вектор. Від цих кроків залежить майбутнє церковної єдності, сама єдність країни багато в чому залежить від церковної єдності. І скільки б КамАЗів з гуманітаркою не відправила УПЦ МП до зони АТО, від неї перш за все чекають кроки з бік об'єднання з церквою УПЦ КП і відходу від московського впливу. А за нашими даними, нове керівництво УПЦ МП безпо-

Митрополит Онуфрій

середньо заборонило спілкування своїм священникам з кліриками УПЦ КП. Навіть не бажаючи бачити поганого, важко не помітити, що УПЦ МП нагороджує вищою церковною нагородою духовного лідера закарпатських сепаратистів.

Тепер про нові кадри. Нові кадрові зміни були прийняті на останньому синоді УПЦ МП. На цьому синоді отець Георгій (Коваленко), виразний і патріотичний спікер Церкви, був зміщений зі своєї посади. Його помістили в просвітницький відділ і доручили займатися розробкою положення при Митрополічій Раді з питань культури. На користь версії усунення говорить різка незадоволеність з боку Москви (на наш погляд зважених і обережних) меседжів отця Георгія. Люди, які не переймаються читанням російських православних ресурсів, не знають, як уважно відстежувалося кожне слово отця Георгія в Москві і як майже в чорнотенській тональності потім обговорювалося все сказане ним. Знаючи, що відверте усунення о. Георгія викличе незадоволеність громадськості, йому очевидно дали ось таку «просвіту». Ми думаємо, що місце отця Георгія звільнили для інших діячів, які контролюватимуть інформаційну сферу МП. Інформвідділ Синоду очолив владику Климент — людина Антонія (Паканича). Є чутки, що телеканал «Голос», акціонером якого до недавнього часу був пан Нусенкіс, перейшов у відання пана Новинського, друга митрополита Антонія.

У будь-якій церкві, як і в будь-якій ієрархічній структурі, будуть групи впливу, буде внутрішня влада і внутрішня опозиція. Але рідч у тому, що сьогодні церковна влада і внутрішньочерковна опозиція діляться за ознакою опозиції до власної країни. Внутрішньочерковна опозиція до правлячих ієрархів в УПЦ МП натовміє перебуває в опозиції до Путіна і є прихильницею церковної єдності, а правляча верхівка УПЦ МП, яка не гидує грошима путінського Опозиційного блоку, водночас закликає «за мир у всьому світі» і виступає проти війни, яку вважає братовбивчою.

Замість епілогу...

«На Дмитрівську суботу, під час поминання померлих, я написав поминальний записку, в якій після всіх покійних родичів попросив згадати всіх українських воїнів, загиблих у війні з Росією». Я чітко чув, як батюшка назвав усіх моїх померлих, а дійшовши до останнього речення, зробив паузу і замість того, щоб згадати всіх українських воїнів, додав — усіх православних християн».

Ця історія, розказана моїм другом, — ще один болочий підсумок правління нових ієрархів. УПЦ МП перев'язує рани, але вона не називає ворога ворогом і боїться поминати воїнів, загиблих у війні з цим ворогом.

Лана САМОХВАЛОВА

(«Укрінформ»)

ДЛЯ ВРЕГУЛЮВАННЯ МІЖЦЕРКОВНИХ КОНФЛІКТІВ

У Міністерстві культури України відбулось засідання Робочої групи з питань врегулювання актуальних міжцерковних конфліктів.

Участь у засіданні взяли: голова правління громадської організації «Інститут релігійної свободи» Олександр Заєць, завідувач відділу з питань етнонаціональної політики, релігії та закордонних українців Секретаріату Кабінету Міністрів України Юрій Решетніков, голова юридичного відділу Української православної церкви Олександр Бахов, народний депутат України Віктор Єленьський, єпископ Васильківський, вікарій Київської митрополії Української православної церкви Миколай (Почтовий), архієпископ Рівненський і Острозький, голова управління зовнішньочерковних зв'язків Української православної церкви Київського патріархату Лларіон (Процик), архієпископ Чернігівський і Ніжинський, секретар Священного синоду Української православної церкви Київського патріархату Євстратій (Зоря), а також заступник міністра культури Олександр Журавчак, заступник директора Департаменту у справах релігії та національностей Андрій Юраш та інші співробітники Міністерства культури України.

«Зараз на державному рівні слід моніторити певні ситуації, які загострюються в міжконфесійних стосунках», — зазначив заступник міністра Олександр Журавчак.

«Робоча група ініційована та покликана для вирішення певної проблематики, неоднозначних ситуацій, які зараз виникають у стосунках між Українською православною церквою (МП) та Українською православною церквою (КП)», — повідомив Андрій Юраш.

Під час засідання Робочої групи було обговорено моніторинг випадків міжцерковного протистояння відповідно до інформації, яка була надана обласними державними адміністраціями. Також було детально обговорено конкретні конфліктні випадки у Рівненській та Хмельницькій областях, а також причини їхнього виникнення.

«Ситуація є дуже неоднозначною, яку неможливо розглядати в одній площині. Є конкретні питання, які пов'язані з імплементацією Закону про свободу совісті, тобто зміни юрисдикційної приналежності у громадах, також цілий комплекс і юридичних, і особистісних проблем. Але найбільш ускладнює ситуацію загальнополітичний контекст, який не можна опускати», — зазначив Андрій Юраш.

Учасниками Робочої групи з метою врегулювання міжконфесійних стосунків в Україні було попередньо запропоновано шляхи вирішення міжцерковних конфліктів та формат наступних засідань.

Присутні на засіданні позитивно оцінили утворення Робочої групи, яка надає нову можливість для обговорення актуальних проблем міжконфесійних відносин, погодилися, що припинення напруги у міжцерковних відносинах — в інтересах всього суспільства, а також були одностайні щодо потреби усунути конфронтаційну риторичку з офіційних документів.

Для постійного опрацювання позицій та підготовки наступних засідань було прийнято рішення про утворення малої робочої групи.

Прес-служба

Міністерства культури України

ЗА ПІВРОКУ

ЗБУДУВАЛИ МЕЧЕТЬ

У селі Новожиливівка Білогірського району Криму відкрили мечеть, єдину на три села, що належать Новожиливівській сільській раді. Про це повідомляє кореспондент «Крим.Реаліі».

Культурна споруда побудована зусиллями місцевої мусульманської громади та підприємців за сприяння культурного центру «Аль-Райд» і Духовного управління мусульман Криму.

За інформацією місцевого імама Сервера Османова, у селі близько 200 кримськотатарських сімей.

«Цю землю, 30 соток, під будівництво мечеті нам ділила сільська рада ще в 90-ті роки. Після того, як знайшли спонсорів і збрали гроші на матеріали, ми відразу взялися за роботу», — розповів він.

Саме будівництво, яке розпочалося 15 квітня, тривало приблизно півроку.

«ЦЕРКВА ЗАВЖДИ ДОПОМОЖЕ!»

Безперечно, читачі добре знають про славнозвісний батальйон «Азов», нещодавно переформований у полк, який бере участь в АТО. Служать у ньому і добровольці з Червонограда. Не є таємницею, що бійці потребують певного матеріально-технічного забезпечення, ресурсів. І йдеться навіть не про гроші, бо «на фронті, як

сказав один з бійців, є все одно нічого не купиш».

— На жаль, влада не все може, але Церква завжди допоможе! — запевнив адміністратор УГКЦ Священномученика Йосафата м. Червонограда о. Михайло Нискогуз. — Особливо, коли йдеться про людське життя, захисників Вітчизни.

Він ініціював акцію зі збо-

ру коштів (добровільних пожертвувань) на придбання для полку «Азов» високогабаритного автомобіля, його відповідного оснащення, яким можна було б доставляти бійцям на передову все необхідне, а якщо доведеться, то й вивозити з поля бою поранених. До акції можуть долучитися всі бажаючі і будь-коли принести у храм пожертви.

Тарас ЛЕХМАН

Нещодавно був змушений залишити анекдотичний Крим настоятель римо-католицької парафії в Сімферополі отець Петро. Він так і не зміг отримати вид на проживання, незважаючи на обіцяну допомогу від «прокурора» і «глави» Криму, до яких особисто звертався. Про це Центру журналістських розслідувань повідомив заступник керівника Кримської польової місії з прав людини Дмитро Макарів. «Це довіри до влади ніяк не додає», — сказав він...

Ця ріка ніколи не вшухне. Ворота Київського військового госпіталю не зачиняються, старе й мале, здорове й не дуже здорове спішить хоч чимось пособити. Здається, все місто безкінечною вервечкою тягнеться сюди — на медичну передову нашої гіркої трагічної епохи...

Ми завжди прийдемо вам на допомогу, тому що в усіх наших життях не було нічого безрозсудливішого, безумнішого, страшнішого, алогічнішого, ніж ця дика війна із самими собою... Чому із самими собою? Тому що в кожній хаті, в кожній квартирі живуть люди різних національностей. Більшість із них, звичайно, слов'яни. Більшість із них, звичайно, українці. Проте коли кремлівські клоуни, продувши 50 мільярдів доларів на зимовій олімпіаді в субтропічному Сочі 2013 року, задумалися над тим, а як же порятувати вічноубогу, нещасну Росію від безробіття, як порятувати від безгрошів'я та безперспективності дужих молодих людей, і розпочали наступ на нас, позаздривши на Кримський півострів, мені спало на думку докопатися: а хто ж це мешкає довкола мене?

Звичайно, я завжди знала, що в одному лише Києві живуть люди десь 130-140 національностей, а що вже по всій Україні!?

Пригадую, колись я мешкала на Оболоні. Так взяти тільки одне крило мого четвертого поверху. Шість квартир: Кіна — літня болгарка (самотня), Олександр — єврей (розлучений), далі сім'я: Клава — росіянка, Ігор — українець, син — україно-росіянин, я — українка (з польськими корінчиками), чоловік мій — взагалі людина трьох національностей, далі ще одна сім'я: Мірза — азербайджанець, дружина Ніна — українка, дві дочки чомусь записані росіянками, і нарешті ще сім'я: Лена — білоруска із Гомеля, Льоня — українець із Канівщини, два сини записані росіянами...

То було колись. Там, на Оболоні, ми навіть не задумувалися над тим, які ми всі різні... Тепер я їх всіх згадую з душевним теплом, адже кожен з них або чимось принайменшій нагоді мені допоміг, або звернувся до мене за допомогою і, звичайно ж, не отримав відмови. Де вони всі тепер? Господи, пошли їм благополуччя!...

А що ж нині? Роззираюся навсібіч. Як писав Павло Глазовий: «Не могу я понять, що ви за народ?»... Своє майже наукове дослідження вирішувати розпочати з подруги юних літ Віри. «От, — думаю собі, — вона здивується так здивується! Скаже, що це тобі в голову зайшло — раптом через 40 років дружби з'ясувати національність». І так усім все ясно: вона — українка, родом із Сумщини, спілкуємось українською, родичі в неї українці — приїздили, сама бачила — чого ж іще?

А вийшло так, що була вражена я, і то сказати приємно, коли подружка, зам'явшись, відповіла, що мама в неї — білоруска, тато — росіянин... У моїй долі склалося так, що матуся моя, українка від роду, з Черкащини, виросла в Середній Азії, вивчилася на фельдшера в Ашхабаді і завжди з великим теплом згадувала тих «дітей різних народів», серед яких зростала. Вже десь із 5-6 років я з гордістю виголосувала: бир, ікі, уч, дор, беш, альти, жити, сикис, докус, ун... — це рахунок до десяти туркменською — мама навчила, а запам'ятовалося на все життя, як рахунок щастя, дружби, любові, якими б різними ми не були. Ми, власне, й цікаві у цьому світі одне одному своєю різністю, нестандартністю, сказати б, нестереотипністю, індивідуальністю. Фахівці стверджують, що немає у світі двох однакових відбитків пальців, долонь, немає двох однакових облич (навіть у близнюків), характерів, як немає двох абсолютно ідентичних листків на дереві...

Добре. Великомудре дослідження триває. Беру іншу подружку — вже й не пригадую, скільки це часу ми дружимо, — Катерину. Тут і з'ясувати нічого. Я завжди багато спілкувалася з її матю — кацапкою. І завжди знала, що тато-українець привіз її сюди, коли демобілізувався з армії, — з такої ведмежої росій-

ської глушини, десь аж із Сибіру. І нічого, прижилася! Четверо дітей записані були теж чомусь «руськими». Така тоді була «мода» — всіх уніфікувати. А зараз нам пояснюють, що чимало росіян розвелось в Україні, і їх треба захищати від самих себе...

То з ким же ми нині воюємо? Яка сатана зробила ворогами двох сусідів? А де ж людяність, моральність, гуманізм? Де неписані закони добросусідства?...

Тамара КОСТЕЦЬКА

АРМІЯ КИЇВСЬКИХ ВОЛОНТЕРІВ

...Чи бачив таке світ — як почалося все з весілля, так, вочевидь, і закінчиться весіллям! От і не вір прикметам! Ще кілька днів тому я й подумати не могла, що це можливо. Чудеса та й годі!

Однак про все по порядку.

...Серпень добігає кінця, а сонце праяжить так, що хочеш-нехочеш, а перед очима постають розкішні пляжі Гідропарку, безмежні масиви зелені, прив'ялені сонцем квітники, голубі дніпровські плеса, веселі та безтурботні пляжники... Та нам з подружою Мілою не до пляжу. Там, в щонайдаліших закутках-палатах старезного військового госпіталю, на нас чекають понівечені війною солдати, в основному 20-30-літні. Древня Київська фортеця, на фронтоні якої красується цифра 1755, за останні віки бачила перебачила у своєму шпиталі всього, та щоб у XXI столітті, на самому початку третього тисячоліття, якийсь невіглас зазіхнув на мирні українські землі? Так не буває! Такого просто не може бути!...

Але ж шодня і шоночі до госпіталю привозять поранених зі східного фронту... Це — не просто війна. (Яка параноїя задумала повернути назад голубі всієї земної цивілізації?..) Сонячно-жовті кам'яні мури фортеці тьмянішають від таких припушень. Тяжко стогне ночами величний столітній парк, поміж зелених мережив якого ховаються госпітальні споруди...

...Тролейбуса чомусь довго немає, і ми з Мілою чимчикуємо підгору по бульвару Лесі пішки. Мілка навіть зраділа, що можна не поспішати, — вона боїться. Звісно, картина в госпіталі не для слабконервових, тому мені як старшому волонтеру та ще й з деяким медичним досвідом доводиться попутно проводи-

ти інструктаж: «Не рюмсати, не нюняти, не скиглити». Ці хлопчачки через таке пройшли... Слава Богу, що вижили! Дасть Бог і тут виживуть, і вийдуть з цього медзакладу підлікованими і потрібними рідинам, суспільству.

Біля самих воріт госпіталю дивлюся, а Мілка сполотніла, стала біла, як крейда, простягає мені полетиленовий кульок з банками розчинної кави і плитками чорного шоколаду — разом купували:

— На, передаси їм, я не можу...
— Отакої! — бубоню. — Я не збираюся нікого вмовляти, не можеш — не йди, бо самій ще стане погано і доведеться звертатися до тутешніх медиків... Води принести? Он водянний ларьок...

— Принось...
Ковтнувши крижаної сильногоазованої «Миргородської», молода здорова жінка раптом стрепенулася:
— Все! Я з тобою! Он, дивися, діти йдуть, старики, підлітки...
— Добре, йдемо.

Молоденькі солдати-строковики, які чергували побіля пропускної і спостерігали картину Мілчиного навернення, заговорили в два голоси:

— У нас сьогодні там весілля! Якраз ви вчасно! Проходьте, проходьте, там, за другою аркою.

гості на чужому весіллі), забилися в дальній куток на сходах біля святкової зали, в котрій стояли довжелезні накриті столи з різноманітними канапками, фруктами і безалкогольним шампанським, і вже звідти прислухалися до цього чудового дійства. Ось пролунало вітання начальника госпіталю, лікарів, які врятували пораненого, ось всюдисущий «розпорядник балу» полковник Петров виголосив схвильоване слово, радісно зазначивши, що це вже третє таке весілля у його володіннях впродовж останнього часу! Ми з приятельською зрозуміли, що пора ретируватися.

Так би й залишився в наших душах цей світлий спогад із тяжко пораненого київського госпіталю, якби не кляте пронирливе телебачення. Увечері того ж дня в репортажі з цього весілля (я й забула, що час від часу там десь над головами мелькала телекамера!) диктор повідомив, що молодому належить зробити ще дві операції у нейрохірургії... Весь флер святковості розсипався вдрозки...

Господи, помилуй нас! Врятуй Україну!...

Далі було травматологічне відділення. Заходимо з Меланією (вона ж Мілка) до першої-ліпшої палати. Я, чесно кажучи, побоювалася, щоб

Роззираюся, а де ж моя подруга? Міла жваво бесідує з найстаршим у цій палаті — Олегом. Десь 40-45-річний чоловік родом із Криму, з Феодосії. Поранення серйозне — роздроблена кістка стегна. Ще лежати тиждень три... «Принесіть щонебудь почитати», — просить. Отакої! Ми геть забули про читиво! Могли б купити по дорозі хоча б свіжу пресу для них.

— Принесемо! Обов'язково! — запевняє Мілка. І до мене: — Ти можеш іти, я ще трохи побуду. Дивлюся на них, а вони так весело розмовляють, наче й не в госпіталі зовсім, наче зустрілися давні знайомі — здорові й неушкоджені. «Ну й добре», — думаю.

А ввечері того ж дня телефонує мені розхвилювана Мілка:

— Заміж виходжу! За Олега!
— Ти що, збожеволіла? За якого Олега?
— За підполковника, того, з госпіталю.

— Ти що, жартуєш? Він — лежачий хворий!...

— Нічого, скоро встане.
— А як же його сім'я?
— Нема в нього нікого, крім мене! Та ще старенькі батьки в Феодосії.
— А ти мене не розігруєш?
— Аж ніяк!
— І чого ж так поспішати?
— Тому, що одразу ж після весілля він повернеться в зону АТО. І я з ним поїду.
— Ну, тоді будемо чекати весільних дзвонів!

* * *

Потік волонтерів, на щастя, не вшухає. У волонтерському штабі, що знаходиться прямо на території госпіталю, стедажі ломляться від речей, продуктів, напоїв, окремо — кімната з медикаментами. А скільки разів із завмиранням серця я спостерігала картину: люди, бідненько вдягнені, та й на вигляд не дуже здорові, дістають з кишені якусь сотню або й тисячу гривень і віддають до загальної волонтерської каси. Скільки разів чула про анонімних щедрих бізнесменів, які прибувають сюди з усієї країни.

В травматології я бачила кількох майже безмовних волонтерів-санітарів: чоловіки різного віку, стану, чину...

— А ви що тут робите? — питаю.
— Відвозимо хлопців на операцію на каталці і забираємо назад.

Окрема розповідь — про київських лікарів, священиків, знахарів, екстрасенсів, нетрадиційників. Тільки чому такі потужні сили не можуть зупинити війну?

А всюдисущі студенти! От уже клан, дійсно, де посій, там вродить! Хто ж краще розрадить бійців, ніж їхні ровесники — дівчата й хлопці, сповнені енергії і завзяття?

А школярі, які всією школою збирають по кілька тисяч гривень із своїх кишенькових заощаджень і приносять сюди...

...Опинившись вдома, сідаю в крісло, заплющую очі і перед собою бачу картину: десь у Ростові-на-Дону чи в Петербурзі, в майже такому ж, як у нас, військовому госпіталі сидить російська матінка над своєю тяжко травмованою, скаліченою дитиною — молодим гарним хлопцем, і душа її тяжко квилить...

І пригадуються слова з Біблії: хто з мечем прийде...

Жовтень 2014 р.

м. Київ

Десантники 79-ї окремої автомобільної бригади Збройних Сил України Руслан Ярош та Олександр Пономарьов, яких поранено під час проведення АТО, зіграли подвійне весілля у стінах військового госпіталю в Києві. Обоє поранених були прикуті до ліжок, утім, це не завадило їм обмінятися обручками зі своїми нареченими і поставити підписи в книзі реєстрації шлюбів. (ФОТО: Максим Кудимець / INSIDER)

Тимур Сукач в ролі Ромки

МАМО, ДЕ ТИ?

Мамо, де ти? На весь світ волає маленький кримський хлопчик, але його ніхто не чує. Де ти, мамо, яка покинула своїх дітей напризволяще чужим людям? Де ти? Чому твої діти живуть не в рідній хаті, а в напівзруйнованому підвалі? Мамо, хто захистить твоїх дітей від проїдливих, алкоголіків, наркоманів? Мамо, як страшно жити в цьому чужому світі... як страшно без родини, без рідної оселі... — продовжував свій внутрішній монолог Тимур Сукач, виконавець головної ролі Ромки в телефільмі за участі зразкової театральної студії «Світанок» КРЦДЮТ, студії «Відео плюс» та авторів телепрограми «Рідна хата», яка двічі на місяць продовжує виходити в ефір на ТРК «Крим».

НАВІТЬ В ОКУПАЦІЇ КРИМСЬКА ТЕЛЕПРОГРАМА «РІДНА ХАТА» СТАЛА ЛАУРЕАТОМ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ФЕСТИВАЛЮ!

атрального університету ім. І. Котляревського, а цього року перевелась на 3 курс Петербурзької театральної академії і вже мріє про професійний театр і кіно.

Арлен Юсупов 4 роки тому ходив лише до 7 класу і роль Андрія у фільмі давалась йому нелегко. Кримськотатарському підлітку було важко уявити, як зіграти сина алкоголітки. Після зйомок фільму «Мамо, де ти?», пригадує Арлен, він прийшов додому і сказав: «Мамо, я тебе дуже люблю». Зараз Арлен закінчує школу і мріє про вступ до театрального інституту.

Роль вчительки Наталії Іванівни у фільмі зіграла студійка Катерина Кравченко, яка сьогодні опановує професію журналіста, та в глибині душі вона ще мріє про театральну сцену. «У мене в житті зараз такий момент, — каже Катерина, — як після перегляду фільму: розумієш, що щось має змінитися на краще».

«У телепрограмі «Рідна хата» ми розповіли про всіх учасників фільму «Мамо, де ти?» і про те, як склалося їхнє життя після фільму. І, звичайно, не забули і про тих юних акторів, які зіграли зовсім маленькі ролі. Юлія Єрикалава та Зоя Мансурова зіграли епізодичні ролі двох молоденьких перукарів. Юлія — тепер студентка акторського факультету Харківського театрального університету ім. І. Котляревського, а Зоя Мансурова цього року закінчила школу та студію «Світанок» і вирішила здобути професію актора в Москві. Вже позаду творчі конкурси в найпрестижніші театральні ВНЗ Росії, наполегливість дівчинки увінчалась успіхом — Зою зарахували на 1-й курс акторського факультету Щепкінського вищого театрального училища.

«Я щаслива, що так добре все закінчилось, — каже Зоя Мансурова. — У мене запитували, що б я робила, якби провалилась і не вступила? Відповідь одна — наступного року вступала б знову. Після навчання в студії «Світанок» у Алли Володимирівни я іншого шляху в житті не бачу і не хочу бачити. А у фільмі в мене був зовсім маленький епізод, і зйомки для мене пролетіли, як одна мить. Я вже тричі дивилася цей фільм і шоразу плакала. Подивіться фільм і подумайте, як діти, так і дорослі: можливо, в стосунках щось треба змінити? І обов'язково щось зміниться у вашому житті».

О. Польченко

Кирило Сузанський зіграв у фільмі хлопця з вуличної «зграї», але так виразно, що цей момент виявився найбільш емоційним у цій сцені. Після закінчення 9 класу Сімферопольської української гімназії та студії «Світанок» КРЦДЮТ Кирило вступив до Київського театрального ліцею. Він вчиться, а вечорами працює в приватному театрі. Хлопець мріє влітку наступного року вступити до Київського національного університету театру і кіно ім. Карпенка-Карого, але вже на режисерський факультет. У вільний від навчання і роботи час Кирило продовжує зніматися в кіно. Остання його роль — у фільмі, який нещодавно транслював телеканал «Інтер», — «Лабіринти долі», де Кирило зіграв епізодичну роль закоханого старшокласника.

У фіналі телефільму «Мамо, де ти?» Ромка знаходить нову сім'ю, а мама Андрійка обіцяє сину більше не пити оковитої. На очах у Світлани сльози — її тато таких обіцянок не давав. Але віру в те, що і батьки, і діти знайдуть одне одного і обов'язково порозуміються, дає пісня Віктора Качули «Мамо, вічно будь», яку за кадром виконує його донька Юлія. І слова пісні, і її мелодія немов огортають серце, і хочеться вірити, що наші батьки будуть поряд з нами вічно.

Після прем'єри фільму і подачі заявки на участь в конкурсі ми з швилюванням чекали, чи потрапить телепрограма «Рідна хата» до заключного етапу фестивалю. І, звичайно, коли з Києва від оргкомітету 23-го Міжнародного дитячого, молодіжного фестивалю аудіовізуальних мистецтв «Кришталеві джерела» надійшов лист із запрошенням 20 листопада прибути до Києва в Будинок кіно на заключний етап фестивалю, ми з полегшенням зітхнули. Це вже був подарунок долі, адже іменниною «Рідну хату», якій щойно виповнилось 20 років, знову помітили метри українського кіно та телебачення. Представляти в Києві кримську студію «Світанок» та телепрограму «Рідна хата» було доручено випускнику зразкової театральної студії «Світанок», студенту акторського факультету Київського національного університету театру і кіно ім. Карпенка-Карого Євгену Давиденку.

Тож ще одним подарунком до ювілею стало те, що телепрограма «Рідна хата» та студія «Світанок» стали лауреатами 23-го Міжнародного дитячого, молодіжного фестивалю аудіовізуальних мистецтв «Кришталеві джерела», чим вписали ще одну яскраву сторінку в історію як фестивалю, так і студії «Світанок» та телепрограми «Рідна хата» ТРК «Крим».

Олександр ПОЛЬЧЕНКО, автор телепрограми «Рідна хата», лауреат фестивалю «Кришталеві джерела-2014» м. Сімферополь

Телепрограма «Рідна хата» — ветеран телекомпанії «Крим», адже 9 листопада цього року виповнилось рівно 20 років, як до кримчан з вітанням «Добрий вечір в «Рідній хаті» звернулись її перші ведучі — п'ятикласники українського класу ЗОШ № 33 м. Сімферополь — Євген Мартиненко та Оля Левкович. За двадцять років сотні ефірів, тисячі учасників, змінювався формат та ведучі. Незмінним залишались українська гостинність та ширість. Гостями програми були вчителі і школяри, письменники і артисти, науковці та кримські селяни, і всі в подарунок до «Рідної хати» несли рідне українське слово, українську пісню і любов до рідної землі, до нашого козацького роду.

Окрема сторінка творчості телепрограми — співпраця з редакцією газети «Кримська світлиця». Коли головний редактор «КС» Віктор Качула планував і проводив у редакції зустрічі з читачами, літературні, співочі і комп'ютерні конкурси і навіть «Українські вечорниці у «Світлиці», про ці заходи читачі «Світлички» дізнавались не тільки зі шпальт газети, але й з телефірми програми «Рідна хата».

Ще одним джерелом творчого натхнення для авторів телепрограм були і поки що залишається зразкова театральна студія «Світанок» КРЦДЮТ та її керівник — заслужений працівник культури України Алла Володимирівна Петрова. Учні із «Світанку» були не тільки першими ведучими в «Рідній хаті», але й активними учасниками створення багатьох програм, телевістав і спільно створених дитячих телефільмів. За 20 років телепрограма «Рідна хата» неодноразово ставала дипломатом та лауреатом, а також володарем Гран-прі на всеукраїнських і міжнародних конкурсах та фестивалях.

Міжнародний дитячий, молодіжний фестиваль аудіовізуальних мистецтв «Кришталеві джерела» — ровесник Незалежної України. За 23 роки фестиваль проходив у різних регіонах нашої країни, неодноразово проходив і в Криму. Останні два роки фестиваль відбувався у Вінниці, а от де будуть проходити «Кришталеві джерела-2014» і чи відбудеться фестиваль взагалі, — точно ніхто не міг відповісти. Адже Національна рада з питань радіо і телебачення України, один із засновників і організаторів, відмовилась фінансувати фестиваль у зв'язку з нестабільною ситуацією в країні.

Мета фестивалю «Кришталеві джерела» всі роки була незмінною — стимулювання творчого, інтелектуального, духовного розвитку та задоволення потреб дітей та молоді у творчості та самореалізації. І, звичайно, коли на початку листопада було оголошено про прийом заявок, з'явилась надія, що «Кришталеві джерела» свій 23 рік народження відсвяткують.

Як автор телепрограми «Рідна хата» та співавтор (разом з керівником студії «Світанок» Аллою Петровою) та-

тоську професію. Доля розпорядилась так, що, закінчивши школу, виконавиця ролі Багатої — Олександра Андреева вступила до Харківського театрального університету ім. І. Котляревського, а її партнер по фільму Олександр Поліновський здобуває акторську професію у Львові. Дівчинку Ніну у фільмі зіграла Юлія Харківська, тепер вона — студентка театральної школи студії при Кримському академічному російському драматичному театрі.

У Надії Шаллал син Камаль навчається в молодшій групі студії, в майбутньому

саме до нього приходять діти, які не знаходять контакту зі своїми батьками. На думку Тимура, цей фільм змушує підлітків, які конфліктують з рідними, змінити своє ставлення до життя і до батьків.

Еліна Сукач зіграла дівчинку Світлану. Еліна навчалась у студії «Світанок» та в Танківському ліцеї для обдарованих дітей. Місяць тому вона разом зі своїм братом Тимуром покинули Крим і продовжують навчатися в одній із київських шкіл. Навчання в елітному ліцеї, де викладались турецька, кримськотатарська, українська, російська, англійська та німецька мови, стало нестерпним, навчальний заклад стали покидати викладачі, а за ними і їхні учні.

Еліна про свою роль сказала так: «Я просто грала себе, а обставини, в які моя героїня потрапляла, змушували мене плакати і сміятися в кадри».

Героїня Еліни — Світланка мріє стати балериною і кожного вечора спішить на заняття танцями, а от тато, який сам виховує дівчинку, мріє про інше майбутнє для доньки. «Юристом чи економістом треба ставати, а не по будинках творчості біга-

Кадри з фільму «Мамо, де ти?»

він ще скаже своє слово на сцені, а от його мама вже відчула благородну місію мистецтва, бо з вдячністю говорить: «Спасибі вам, Алло Володимирівно і Олександрі Олексійовичу, за те, що оберігаєте душі наших дітей».

Сюжет фільму «Мамо, де ти?» зав'язується навколо долі хлопця-сироти, який не має ні своєї оселі, ні рідних. Його мама померла, коли хлопчик ще був маленьким, і він її майже не пам'ятає. Ромка — так звать героя телефільму, якого зіграв студієць Тимур Сукач. Ромка втік з дитячого будинку і живе в покинутому приміщенні,

— кричить батько, якого зіграв студієць Євген Давиденко. Коли знімався фільм, Євген у студії навчався тільки перший рік, а сьогодні він — вже студент акторського факультету Київського національного університету театру і кіно ім. Карпенка-Карого.

Зіграти в 16 років образ жінки, яка полюбляє алкоголь і не приділяє уваги вихованню сина, — завдання не з легких. Та Ксенія Мусатенко із завданням режисера впоралась на відмінно. Після школи випускниця студії «Світанок» кримчанка Ксенія вступила до Харківського те-

Алла Петрова з вихованцями студії «Світанок», які знялися у фільмі «Мамо, де ти?»

НАЙМИЛІШІ! НАЙРІДНІШІ! НАЙДОРОЖЧІ!

(Закінчення. Поч. на 1-й стор.)

Увійшовши до святково прибраного класу, матусі одразу помічають на дошці плакат, на якому великими літерами написано: «Наймиліші, найрідніші, найдорожчі в світі!», оглядають зроблені з паперу осінні листочки з прислів'ями про маму, на дитячих малюнках та сімейних фото — упізнають себе, і на їхніх обличчях з'являються усмішки.

— Мама... Це перше слово, яке з радістю, усмішкою вимовляє дитина. Мама — це те слово, яке найчастіше повторює людина у хвилини радості чи смутку. Тільки велухайтеся: мама, мамося, мамусечка, матуся, матусенька, матусечка, неня, ненечка, леля, лелечка... можна продовжити цей ряд, але найголовніше — мама подарувала нам життя, мама — це найсвятіше у світі, — звертається до присутніх на святі Олена Іванівна. Попросивши вихователя Ленару Деляверівну увімкнути відео, учителька одразу пропонує мамам пригадати, якою радістю для них були їхні малюки, а дітям — з коротеньких відео, де вони ще зовсім маленькі, впізнати своїх однокласників. Ви не уявляєте, як весело всім було вгадувати когось за усмішкою, когось — за поглядом, а когось — і за поведінкою!

Олена Іванівна запропонувала пригадати діткам те, як приємно їм було засинати, коли їх, малючків, пригортала мама чи бабуся і співала колискову пісню. А сьогодні діти заспівали колискову «Ой ходить сон...» для своїх рідних матусь і бабусь, віддаючи за їхню ніжність, любов і ласку.

Чудову пісню про маму заспівала Світланка Осадченко. Група дівчаток, британцюючи, виконали пісню «Чобітки веселі в мене...».

— Дорогі мами, пишіть своїми дітьми, пам'ятайте, що вони турбуються про вас так, як і ви про них, і навіть моляться, адже дуже люблять вас, — говорить педагог.

І ось в класі у руках вчительки музики Олени Іванівни Вихристюк тихенько зазвучала бандура.

До столика, на якому був простелений вишитий рушничок, стояла ікона Божої Матері, лежала хлібина, підійшли донька та мама.

Мама пояснює своїй донечці, що на небі сяють не зорі, а святі душі — душі тих людей, які прожили своє життя праведно і нікому не робили зла. Адже дочка просить свою матусю навчити і її так жити, «щоб добро робити вміла і робить не вміла зла».

Мама, Наталія Вишиванюк, повчає далі свою донечку Богдану-Олександру (іменем Олександра дівчинка хрещена в церкві):

Є у кожної дитини матінка єдина,
Та, що любить нас і дає,

розуму навчає.
Є у кожної дитини,

навіть сиротини,
Наша мати солов'їна —

рідна Батьківщина,
І у кожному серденьку є

і буде жити
Божя Мати — наша Ненька,
Мати всього світу!

Потім на екрані з'явилося відео з образами Божої Матері, а Богданка почала читати зворушливу молитву.

Хлопчики Дмитро Свідерський та Іван Павлігін зіграли в класі інсценівку-суперечку «Чия мама краща». Хлопці товаришували і дуже не хотіли посваритися, тому вони зійшлися на тому, що у них обох мами найкращі у світі!

— Матерів мільйони, і кожна несе в серці любов. І, дійсно, кожен скаже: найкраща мама — моя мама! Бо безмежна її любов, ніжність, хто б вона не була... заклопотана турботами домогосподарки чи бізнес-леді, — говорить вчителька і пропонує послухати, якою ж є мама для однієї з її учениць.

На середину класу вийшла дівчинка, вбрана у вишиванку та уквітчена віночком, — Надійка Кононенко, і розказала віршик про свою маму:

Мамо, матусю, рідна, кохана,
Ти — наймиліша, ти — незрівнянна.

Квіточка в лузі, зірнечка в небі,
Як би змогла я прожити без тебе?!

Ти і посвариш, і пожалієш,
Ти і підкажеш, все ти умієш.

Ти — і подруга моя, і порадиця,
Ти — моя щира, єдина розрадиця.

Ти і навариш, і приготуєш,

Ти найсмачнішим мене
почастуєш.
Вранці до школи мене проводиш,
Спати лягаю — казку читаєш.

А захворію — ти підлікуєш,
Ніби голубка зі мною воркуєш.

Ти — моя радість, сонечко ясне,
Ти — моє щастя світле, прекрасне.

Як же тебе не любити, кохана,
Рідна, найкраща, мамочко Яна.

З святом матусі тебе я вітаю —
Кращого свята в світі немає!

Свої найкращі почуття до мами допоміг Надійці висловити її ді-

дусь — відомий кримський поет Данило Андрійович Кононенко. Надійка так ніжно, широко і душевно читала вірш, що кожна мама слухала його так, ніби він був написаний для неї, у деякого в очах з'явилися навіть сльозинки.

Далі вчителька говорила про не менш дорогих нашому серцю людей — бабусь, котрі зазнали в своєму житті стільки горя, труднощів, але змогли лишитись ніжними, добрими, ширими до своїх онучат.

А діти-онучата Ліза Лапіна та Максим Феодосій старшалися своєю любов'ю до бабусі (Інесси Максимівни — бабусі Максима) показати у коротенькій інсценівці:

Бабусю моя дорогенька,
Матусю моєї матусі,

Присядь біля мене близенько,
Я ніжно отак пригорнуся.

Накину тобі я на плечі
Хустину тепленьку пухову.

Як гарно з тобою малечі,
Бабусю, завжди будь здорова!

Після сценки Олена Іванівна повідомила бабусям, що їхні внучата приготували їм у подарунок цілий танцювальний марафон, який нагадає їм про їхню молодість. Український танок «Несе Галя воду» у стилізованому українському вбранні виконала Ганна Гулякіна. Кримськотатарський танок теж, звичайно, в красивому національному вбранні — Мер'єм Алієва. Запальну румбу неперевірено станцювали Вікторія Левицька та її партнер, учень 3 класу школи № 6 Георгій Єна.

Гімнантичний танок подарувала для глядачів Олександра Бердінських. Звучали на святі вітання і мамам, і бабусям, не залишилися без привітання й дівчатка. Вчителька запросила усіх дівчаток стати колом. До них приєднались хлопчики. Завданням хлопців, як справжніх джентльменів, було сказати дівчаткам якомога більше компліментів. Як радісно усміхалися дівчатка від приємних слів!

Та на цьому свято не скінчилося! «До дошки» сьогодні викликала вчителька наших татусів і запитала, чи приготувалися вони вітати чарівних дам? Тут Олена Іванівна увімкнула татусям караоке і попросила їх подарувати для жінок музичне вітання. Чоловіки не розгубилися, адже хто не знає і не любить нашої знаменитої пісні «Червона рута»? Звичайно, не втрималися всі і співали разом з татами. А в знак вдячності жінкам за їхню турботу, любов і ласку, за приготовані смачні страви — за все-все чоловіки приготували сюрприз! Поки хлопчики розповідали віршики й дякували своїм мамам, чоловіки тим часом

внесли до класу великий святковий торт і багато-багато квітів. У класі звучала зворушлива мелодія пісні «Рідна мати моя», а діти дарували своїм любим матусям квіти. Мама тримала в руках ніжні білі та рожеві трояндочки, усміхалася, на обличчях було видно, що в їхніх душах — справжня весна!

— Нехай завжди усмішки зігривають ваші серця, як сонце — землю. Будьте щасливими, здоровими, успішними, ви це заслужили — від Божої ласки, бо ви — наймиліші, найрідніші, найдорожчі у світі! — такими словами-побажаннями завершила цей святковий захід Олена Іванівна.

Наостанок зауважу, що хоч в 3-У класі дружно вчать і українці, і росіяни, і кримські татари — разом у них вийшло свято все ж з українською душею, як і годиться для справжнього українського класу! Ікона Божої Матері, вишитий рушник, хліб, соняхи — одвічні українські символи. Повага та любов до матері, бабусі, жінки, любов до Батьківщини — наші духовні цінності. А як милували очі діти, вбрані у вишиваночки! А як раділо серце від наших українських пісень і танців. Думаю, не одну мене переповнювали такі приємні емоції після цього чудового свята.

Та інакше і не могло бути. Адже підготувала і провела цей захід вчителька, яка народилася в селі Тутувичі на Рівненщині, увібрала від

своїх мамі та бабусі всі ті духовні українські цінності, якими так багатий наш народ. Згодом, за прикладом матусі стала вчителькою, продовживши родинну династію педагогів (бабуся, тітки, дядьки, брати, сестри — теж усі вчителі!). А ще тому, що все-таки має подарований Богом талант — бути педагогом! Ось уже 10 років О. І. Михальська працює вчителем в Українській гімназії, діти вважають її «другою мамою», бо вона щедро дарує своїм вихованцям не лише знання, а й любов та ласку.

Коли пані Олена брала свій перший клас, її бабуся дала їй напуття:

«Яка неповторна й красива мета у щасливих людей,
довірила їм Батьківщина

свій скарб найцінніший — дітей!».

«От і крокую своїм педагогічним шляхом, пам'ятаючи ці слова, — каже Олена Іванівна, — «серце віддаю дітям!» А моє життєве кредо: стався до людей так, як хочеш, щоб ставилися до тебе».

Як я довідалася, Олена Іванівна, до речі, ще й чудова дружина і мама. Має синопця, якого звали Гліб, йому 5 років. На мене Олена Іванівна справила враження щасливою жінкою, але все ж я наважилася запитати у неї, про що вона ще мріє?

«Є у мене одна мрія — мати власний затишний будинок (на який, звичайно, навіть найзаслуженішій вчительці у нас не заробити), невеличкий садочок, в якому за великим столом буде збиратися вся родина, щоб у сім'ї усі були здорові!» — відповіла вчителька.

Погодьтеся, яка прекрасна мрія! Дай Боже, щоб вона здійснилася!

Любов СОВИК

ТРОЯНДИ ІЗ СРІБЛИСТИМ БЛИСКОМ

Персональною експозицією голови Співки художників Криму Миколи Моргуна, присвяченою його 70-річчю, завершується цьогорічний виставковий сезон у Будинку художника Сімферополя. Її відкриття стало тим рідкісним випадком, коли про біографію, трудову і творчу діяльність митця можна дізнатися не від нього самого, а від людей, які багато років ідуть поряд з ним по життю.

Виступали діячі мистецтв, колеги, учні, представники кримського парламенту і Ради міністрів, творчих осередків художників з Ялти, Севастополя, Керчі. Квітів — троянд і хризантем подарували ювіляру так багато, що їхня кількість могла на рівних позмагатися з намальованими на картинах, яких у трьох залах вмістилося близько вісімдесяти. Різниця тільки в тому, що живі зів'януть, а живописні — вічні.

Цією виставкою Микола Моргун впустив нас у світ своєї творчості, і ми побачили його у всій багатогранності. Міністр культури Криму Арина Новосельська згадує, як познайомилася з художником у свої студентські роки завдяки його дружині Євгенії Вікторівні. Вона навчала її в Сімферопольському музичному училищі ім.

мету образотворчого мистецтва в суспільстві, — сказала голова парламентського Комітету з культури і питань охорони культурної спадщини Світлана Савченко. — Це — людина честі, гідності, високої культури.

І живопис його написаний серцем. Усі — фахівці і глядачі — помітили, який великий ривок зробив художник за п'ятирічний період від попередньої персональної виставки в цих же стінах. Кожне полотно відзначається майстерністю, закінченістю. Мазок набув вишуканості та аристократизму.

— Становлення Миколи Моргуна відбувалося в нас на очах, — розповідає його колишній педагог у Кримському художньому училищі ім. М. Самокиша Валентин Григор'єв. — В його роботах усе скомпоновано, а срібlistий колорит — як Божий дар світла! Він — прекрасний рисувальник!

Свій знаменитий срібlisto-сірий тон художник знайшов ще студентом училища в процесі підготовки дипломної роботи. Друг дитинства і колега Віктор Задириєнко,

етюду зроблять, а він — декілька. Потім на їхній основі народжується картина. Навіть невелика за форматом — це завжди живопис високого класу: глибокий за змістом, професійний за виконанням. Якщо коротко, то це — срібло, душа і поезія.

Його пейзажі, натюрморти, портрети продумані композиційно так, що виглядають, як і в різножанрових сюжетах з багатофігурною пластикою. А скільки повітря в кожному творі! І немає кінця-краю обширу моря і

КРОПИВА ТИ МОЯ, КРОПИВА...

Співаючий ректор Михайло Поплавський залишився без університету

Рішенням акредитаційної комісії Міністерства освіти і науки України 25 листопада ліцензії позбавлені приватний заклад «Київський університет культури» і всі його регіональні філії. Про це повідомляє офіційний сайт Міносвіти.

«Представники цього закладу не з'явилися на засідання Акредитаційної комісії. Водночас, за даними Єдиної державної електронної бази з питань освіти, близько трьох тисяч студентів навчаються в приватному вищому навчальному закладі «Київський університет культури», — йдеться в повідомленні.

«Має місце схема. Міністерство не має слідчих функцій, щоб розбиратися в ній. Ми передаємо справу до Генеральної прокуратури, — повідомив міністр освіти і науки Сергій Квіт.

Як повідомляє ZN.UA, за сновниками «Київського університету культури» є ректор Михайло Поплавський з сином. Про схему з використанням Поплавським приватного «клубу» Київського державного національного університету культури і мистецтв стало відомо завдяки журналістському розслідуванню Марії Землянської з «Слідство.Інфо».

Згідно з цією схемою, Поплавський, будучи ректором національного університету культури, створив свій приватний виш з фактично такою ж назвою — Приватний вищий навчальний заклад «Київський університет культури», відомий як КУК. Його засновником стало ТОВ «Укрконцерт», засновниками якого, в свою чергу, є сам Поплавський з сином Олександром.

Студенти перші три курси числилися в КУК, за що платили чималі гроші. Однак фактично навчання проходило на базі державного ВНЗ. Тобто через таку схему «справжній» університет культури щорічно недоотримував десятки мільйонів, які заробляв Поплавський.

Наприкінці жовтня цього року КУК звернувся до Міносвіти з проханням провести чергову акредитаційну експертизу (перевірку кожної спеціальності, яку необхідно проходити кожні п'ять років, інакше виш можуть позбавити ліцензії). Остання акредитація приватного «Київського університету культури» датована червнем 2010 року. У січні 2014-го вишу була продовжена ліцензія. На обидва документи «добро» дав колишній міністр Дмитро Табачник.

«Експертна комісія МОН прийшла з перевіркою за адресою, вказаною в установчих документах. Однак виявилось, що ВНЗ фізично існує тільки на папері», — йдеться в повідомленні.

Цікаво, чим народний депутат М. Поплавський тепер, поки депутатська недоторканність ще не скасована, займатиметься у Верховній Раді: культуру піднімає чи з корупцією боротиметься?

П. Чайковського гри на фортепіано.

— Він — сильний і впевнений у собі на роботі й удома, — сказала А. Новосельська. — Це — великий майстер з великим серцем і незамінна людина в кримському художньому світі.

Кажуть, справжній художник той, хто намалює коня. В експозиції М. Моргуна я налічила трьох коней на двох картинах: «Коник» і «Друзі». Отже, за цією ознакою він трикратно долає цей умовний кваліфікаційний бар'єр.

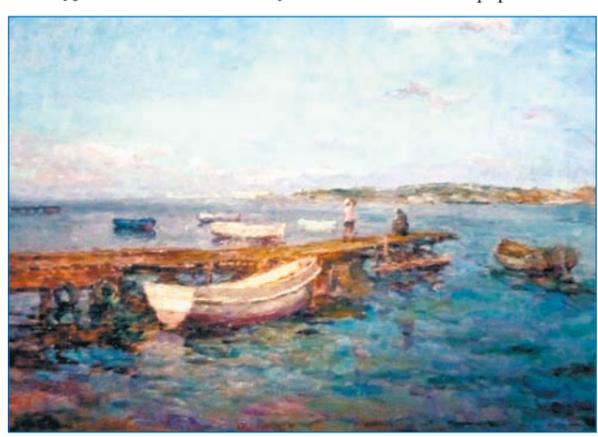
— У нього є рідкісний дар передавати свій настрій безконтактно на відстані, — говорить голова Громадської палати Криму Григорій Іоффе. — Дивися на його картини і стає радісно, хочеться жити. Видатний художник і активний громадський діяч. Його позиція в Комітеті з присудження Премії Криму завжди була чіткою і вивірною. Завдяки йому багато художників стали її лауреатами.

Можливо, для когось Микола Моргун і не зовсім зручна в житті людина, бо ні під кого не підлаштовується, має власний стрижень, чесний і правдивий.

— Саме за це його й обрали головою Співки художників Криму, в якій він відстоює художні цінності, високу

біографія якого, за його словами, є частиною біографії Миколи Моргуна: разом навчалися в Сімферопольській дитячій художній школі, потім в училищі, Київському художньому інституті, — розкрив секрет, як вони вдвох ще молодими викладачами підтримували себе матеріально, працюючи три роки над оформленням ярмарків у міському парку ім. К. Треньова в Сімферополі.

Зовні спокійний художник просто горить, як вулкан, емоціями в роботі. На пленерах у Севастополі, в селі Лук'янове Нижегородської області та інших місцях стає поруч зі студентами і малює з натури. Вони по одному

гір, весняному цвітінню, теплову ранку. Не досягнути його, не обійняти! Труд возвеличує його героїв. Споруджуючи дім, вони немов дістають руками до самого неба.

А в троянди Моргуна можна просто закохатися. Вони на кожній стіні в чудових вазах, елегантно-вишукані, білі, пурпурові, рожеві. Буке-ти розкішні і скромні з кількох стебел. Від них, за словами народного художника України Сергія Герасимова, просто нікуди дітися. А може, і не потрібно це робити? Може, це — особливий експозиційний прийом автора, щоб сказати глядачам, як він їх любить, і всі квіти на виставці адресуються їм.

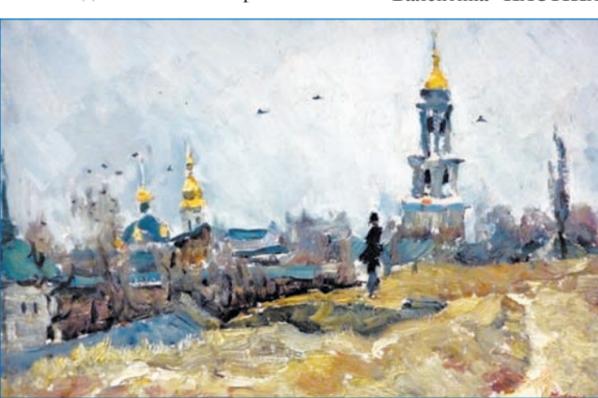
С. Герасимов відзначає в характері М. Моргуна деяку жорсткість ділової людини, яка захищає інтереси Співки, виховує художників. Але в Миколи Сергійовича ця риса гармонійно поєднується з добротою і ніжністю в роботі. І ця техніка антагонізму в живописі — просто казка!

У кожній картині немов віддзеркалюється душа автора. У звичайний формат рамки від найменшого до великого на півстінні він помістив усе, чим живе, захоплюється, що для нього має важливе значення, глибокий, суспільного звучання зміст епохи. У портрети бать-

ка і матері він вклав долю всього нашого народу, який пережив Велику Вітчизняну війну. Трудовий героїзм демонструють доменщики «Азовсталі». Відчуттям власної гідності проникнути обличчя на портретах «Брат», «Керчанин», «Росіянка». А його пейзажі «Весняна Алушка», «Світанок у Привітному», «Балаклава», «Прибій у Коктебелі» «Хмари над Сімеїзом» із відблиском сонця над морем і горами, з садами в рожевому цвітінні немов зійшли з обкладинок глянце-

вих журналів.

Живописець спостерігає, зіставляє, співпереживає з розумінням і відчуттям краси та складності такого багатогранного і різноманітного світу. І світ визнав його працелюбність, талант. Твори Миколи Моргуна експонуються в музеях Криму та України, зберігаються в приватних зарубіжних і вітчизняних колекціях. Він — заслужений художник України, заслужений діяч мистецтв Криму, лауреат Премії АРК. Нагороджений бронзовою медаллю «За майстерність», почесним дипломом і золотим знаком Міжнародного фонду «Культурне надбання» за досягнення в образо-

ОФОРМИТИ ПЕРЕДПЛАТУ на всеукраїнську загальнополітичну і літературно-художню газету «Кримська світлиця» та інші культурологічні видання ДП «Національне газетно-журнальне видавництво» (газету «Культура і життя», журнали «Українська культура», «Український театр», «Театральний концертний Київ», «Музика», «Пам'ятки України: історія та культура») можна в будь-якому поштово відділенні зв'язку України. У країнах далекого зарубіжжя оформити передплату на ці видання можна через сайт www.presa.ua на сторінці «Передплата On-Line». Передплатити та придбати окремі примірники видань в електронній версії можна за адресою — <http://presspoint.ua/>. Така послуга доступна в будь-якій країні світу. Довідки за тел.: (044) 498-23-64; e-mail: nvu.kultura.porhun@gmail.com